



DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO

Wrocław, dnia 5 grudnia 2017 r.

Poz. 5034

UCHWAŁA NR XXXIX/411/17 RADY MIEJSKIEJ LEGNICY

z dnia 27 listopada 2017 r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2016 r., poz. 446, z późn. zm.), w związku z art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 z późn. zm.).

§ 1. Przyjmuje się „Gminny program opieki nad zabytkami miasta Legnicy” na lata 2017 - 2020 w brzmieniu stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wszelkie uchwały dotyczące zagadnień ujętych w Programie, o których mowa w § 1, winny być z nim zgodne i zmierzać do realizacji wyznaczonych w nim celów.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Legnicy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Dolnośląskiego.

§ 5. Uchwała podlega publikacji na stronie internetowej Urzędu Miasta Legnicy.

Przewodniczący Rady:
W. Szetelnicki

Załącznik do uchwały Nr XXXIX/411/17

Rady Miejskiej Legnicy

z dnia 27 listopada 2017 r.



PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LEGNICY NA LATA 2017-2020

Opracowanie:

arch. Emilia Dymarska

Biuro Dokumentacji Zabytków

Legnica 2017 r.

I. Wstęp.II. Podstawa prawna opracowania gminnego programu opieki nad zabytkami i ustawowe cele.III. Uregulowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami.

- III.1 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 2 kwietnia 1997 r.
- III.2 Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
- III.3 Inne uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.
- III.4 Ustawa z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

IV. Organy ochrony zabytków.V. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

- V.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.
 - V.1.a Krajowy Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017.
 - V.1.b Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020.
 - V.1.c Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
 - V.1.d Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego do roku 2020.
- V.2 Założenia i cele ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w strategicznych dokumentach województwa dolnośląskiego.
 - V.2.a Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020.
 - V.2.b Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020.
 - V.2.c Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego Perspektywa do 2020.

VI. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

- VI.1. Dokumenty programowe gminy.
 - VI.1.a Strategia Rozwoju miasta Legnicy na lata 2015-2020 PLUS.
 - VI.1.b Program Ochrony Środowiska dla miasta Legnicy do 2020.
 - VI.1.c Wieloletnia Prognoza Finansowa miasta Legnicy na lata 2016-2027.
 - VI.1.d Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy.
 - VI.1.e Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego.
 - VI.1.f Uchwała Rady Miejskiej Legnicy w sprawie dotacji do remontów i konserwacji obiektów zabytkowych.
- VI.2. Ochrona zabytków miasta Legnicy – prawne formy ochrony.
 - VI.2.a Rejestr zabytków.
 - VI.2.b Pomnik Historii, Lista Światowego Dziedzictwa, Park Kulturowy
 - VI.2.c System ochrony krajobrazu kulturowego w dokumentach prawa miejscowego.
 - VI.2.d Gminna Ewidencja Zabytków miasta Legnicy.

VII. Charakterystyka środowiska kulturowego miasta Legnicy.VIII. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego miasta Legnicy. Analiza szans i zagrożeń.IX. Założenia programowe.X. Instrumentarium realizacji programu opieki.XI. Zasady oceny realizacji programu opieki nad zabytkami.XII. Finansowanie zadań z zakresu ochrony zabytków.XIII. Monitoring Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020.

I. WSTĘP.

Przedmiotem opracowania jest dziedzictwo kulturowe w granicach administracyjnych Gminy Miejskiej Legnicy, będącej zarówno miejscem wyznaczonym w przestrzeni, z zabudową, przyrodą, krajobrazem kulturowym, lokalnymi tradycjami, wielowiekową historią, jak i zbiorowością mieszkańców, zarówno byłych, jak i obecnych. Będąc dysponentem zarówno wartości materialnych, jak i niematerialnych, Gmina Miejska Legnica ma za zadanie zachowane dziedzictwo przeszłości przechować oraz zadbać o jego stan, celem przekazania następnym pokoleniom.

Program opieki nad zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 jest dokumentem porządkującym i ustalającym, w jakim zakresie zapisy prawa miejscowego wypełniają zapisy ustawowe, zarówno krajowe, jak i wojewódzkie, określającym przy tym kierunki działań i zadań Gminy Miejskiej Legnicy w obszarze zabytków i dziedzictwa kulturowego (materialnego i niematerialnego), a także określenie instrumentarium służące do ich osiągnięcia.

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 opracowano zgodnie z metodologią przyjętą w *Poradniku metodycznym* przygotowanym przez Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków w Warszawie, ob. Narodowy Instytut Dziedzictwa (*Kurier Konserwatorski* z 2009 r. Nr 3).

II. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI I WSKAZANE USTAWOWO CELE.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami jest dokumentem utworzonym na podstawie przepisów *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z *Art. 87 ust. 1 Ustawy* Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.

Zgodnie z *Art. 87 ust. 2 Ustawy* główne cele programu opieki nad zabytkami to:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy w właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami;

Zgodnie z *Art. 87 ust. 3 Ustawy* Rada Gminy przyjmuje *Gminny program opieki nad zabytkami*, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zgodnie z *Art. 87 ust. 4 Ustawy* Program ogłaszany jest w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

Zgodnie z *Art. 87 ust. 5 Ustawy* Z realizacji programu prezydent sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy.

Zgodnie z *Art. 21 Ustawy* Podstawą do sporządzenia programów opieki nad zabytkami jest ewidencja zabytków.

Podstawą *Programu Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020* jest opracowana w latach 2012-2016 r. *Gminna Ewidencja Zabytków miasta Legnicy*, przyjęta Zarządzeniem Nr 499/PM/2015 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 27 lipca 2015 r., zmieniona Zarządzeniem Nr 316/PM/2017 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 24 maja 2017 r. a także *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy*, opracowane w 2008 r., zmienione ostatnią Uchwałą Rady Miejskiej Nr XLIX/503/14 z dnia 29 września 2014.

III. UREGULOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE.

III.1 Konstytucja RP z dnia 2 kwietnia 1997 r.

(Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483, Dz. U. z 2001 r. Nr 28 poz. 319, Dz. U. z 2006 r. Nr 200 poz. 1471, Dz. U. z 2009 r. Nr 114 poz. 946).

W preambule *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* podkreśla się istnienie po stronie narodu polskiego (tzn. wszystkich obywateli Rzeczypospolitej) obowiązku przekazania przyszłym pokoleniom wszystkiego, co cenne z ponad tysiącletniego dorobku.

Art. 5 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju.

Art. 6 Konstytucji stanowi, że Rzeczpospolita Polska stwarza warunki upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury, będącej źródłem tożsamości narodu polskiego, jego trwania i rozwoju (ust. 1), oraz udziela pomocy Polakom zamieszkałym za granicą w zachowaniu ich związków z narodowym dziedzictwem kulturalnym (ust. 2).

Art. 86 Konstytucji stanowi, że każdy jest obowiązany do dbałości o stan środowiska i ponosi odpowiedzialność za spowodowane przez swoją działalność jego pogorszenie.

III.2 Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

(tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami).

Ustawa jest głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce. Określa pojęcia związane z zabytkami i ich ochroną, opieką a także kompetencje organów ochrony zabytków, administracji rządowej i samorządowej oraz formy finansowania opieki nad nimi.

Art. 3. Ustawy stanowi, że użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) zabytek - nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową;
- 2) zabytek nieruchomy - nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt 1;
- 3) zabytek ruchomy - rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt 1;
- 4) zabytek archeologiczny - zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem;

- 5) instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami – instytucję kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami;
- 6) prace konserwatorskie - działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań;
- 7) prace restauratorskie - działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań;
- 8) roboty budowlane - roboty budowlane w rozumieniu przepisów *Prawa budowlanego*, podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku;
- 9) badania konserwatorskie - działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich;
- 10) badania architektoniczne - działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń;
- 11) badania archeologiczne - działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego;
- 12) historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny - przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg;
- 13) historyczny zespół budowlany - powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi;
- 14) krajobraz kulturowy - przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
- 15) otoczenie - teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Art. 4. Ustawy stanowi, że **ochrona zabytków** polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

*Art. 5. Ustawy stanowi, że **opieka nad zabytkiem** sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:*

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

*Art. 6. 1. Ustawy stanowi, że **ochronie i opiece podlegają**, bez względu na stan zachowania:*

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
 - a) krajobrazami kulturowymi,
 - b) układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c) dziełami architektury i budownictwa,
 - d) dziełami budownictwa obronnego,
 - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f) cmentarzami,
 - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 2) zabytki ruchome będące, w szczególności:
 - a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
 - b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
 - c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
 - d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
 - e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 *Ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach* (tekst jednolity: Dz. U. 2012, poz. 642 z późniejszymi zmianami),
 - f) instrumentami muzycznymi,
 - g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
 - h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;
- 3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
 - a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
 - b) cmentarzyskami,
 - c) kurhanami,
 - d) relikdami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Art. 6.2. Ustawy stanowi, że ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Art. 7. Ustawy stanowi, że formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 1a) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;
- 2) uznanie za pomnik historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Art. 16.1. Ustawy stanowi, że rada gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

Art. 17.1. Ustawy stanowi, że na terenie parku kulturowego lub jego części mogą być ustanowione zakazy i ograniczenia dotyczące:

- 1) prowadzenia robót budowlanych oraz działalności przemysłowej, rolniczej, hodowlanej, handlowej lub usługowej;
- 2) zmiany sposobu korzystania z zabytków nieruchomych;
- 3) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną parku kulturowego, z wyjątkiem znaków drogowych i znaków związanych z ochroną porządku i bezpieczeństwa publicznego, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;
- 3a) zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury;
- 4) składowania lub magazynowania odpadów.

Art. 18.1. Ustawy stanowi, że ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się przy sporządzaniu i aktualizacji koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, strategii rozwoju województw, planów zagospodarowania przestrzennego województw, planu zagospodarowania przestrzennego, morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego powiatu, strategii rozwoju gmin, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego albo decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Art. 18.2. Ustawy stanowi, że w koncepcji, strategiach, analizach, planach i studiach, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

- 1) uwzględnia się krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- 2) określa się rozwiązania niezbędne do zapobiegania zagrożeniom dla zabytków, zapewnienia im ochrony przy realizacji inwestycji oraz przywracania zabytków do jak najlepszego stanu;
- 3) ustala się przeznaczenie i zasady zagospodarowania terenu uwzględniające opiekę nad zabytkami.

Art. 19.1. Ustawy stanowi, że w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego uwzględnia się, w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- 2) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- 3) parków kulturowych.

Art. 19.1a. Ustawy stanowi, że w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego uwzględnia się w szczególności ochronę:

- 1) zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- 2) innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.

Art. 19.1b. Ustawy stanowi, że w uchwale określającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń uwzględnia się w szczególności:

- 1) ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia;
- 2) ochronę zabytków nieruchomych, innych niż wymienione w pkt 1, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków;
- 3) wnioski i rekomendacje audytów krajobrazowych oraz plany ochrony parków krajobrazowych.

Art. 19.2. Ustawy stanowi, że w przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie, o których mowa w ust. 1.

Art. 19.3. Ustawy stanowi, że w studium i planie, o których mowa w ust. 1, ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

Art. 20. Ustawy stanowi, że projekty i zmiany planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków w zakresie kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Art. 21. Ustawy stanowi, że ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Art. 22.1. Ustawy stanowi, że Generalny Konserwator Zabytków prowadzi krajową ewidencję zabytków w formie zbioru kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się w wojewódzkich ewidencjach zabytków.

Art. 22.2. Ustawy stanowi, że Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa.

Art. 22.3. Ustawy stanowi, że włączenie karty ewidencyjnej zabytku ruchomego niewpisanego do rejestru do wojewódzkiej ewidencji zabytków może nastąpić za zgodą właściciela tego zabytku.

Art. 22.4. Ustawy stanowi, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.

Art. 22.5. *Ustawy* stanowi, że w **gminnej ewidencji zabytków** powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchomości wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchomości znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchomości wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Znowelizowana *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* rozszerzyła kompetencje samorządów, dając im większe możliwości działań w sferze ochrony zabytków. M.in. obowiązujące przepisy prawa umożliwiają samorządom gminnym wyznaczenie dwóch dodatkowych form ochrony zabytków, czyli określenie ochrony poprzez zapisy miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz utworzenie parku kulturowego. Jednocześnie ustawa nakłada na organy samorządowe obowiązek zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony dóbr kultury.

III. 3 Inne uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Kwestie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami uszczegóławiają i regulują także następujące, obowiązujące akty prawne:

III. 3.1 *Ustawy, m.in.:*

- *Ustawa z dn. 7.07.1994 r. – Prawo budowlane* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1332);
- *Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1073);
- *Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 519 z późniejszymi zmianami);
- *Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 2134 z późniejszymi zmianami);
- *Ustawa z 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1405);
- *Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 2147 z późniejszymi zmianami);
- *Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (tekst jednolity: Dz. U. 2017 r., poz. 1161);
- *Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach* (tekst jednolity: Dz. U. 2017 r., poz. 788 z późniejszymi zmianami);
- *Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (tekst jednolity: Dz. U. 2017 r., poz. 912);
- *Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 862);
- *Ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r.* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1023).

III. 3.2 Rozporządzenia, m.in.:

- *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 22 czerwca 2017 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2017 r., poz. 1265);*
- *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011, Nr 113, poz. 661);*
- *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na listę skarbów dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków (Dz.U. z 2017 r., poz. 1674);*
- *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 30 czerwca 2010 r. w sprawie szczegółowych warunków uzyskiwania dofinansowania realizacji zadań z zakresu kultury, trybu składania wniosków oraz przekazywania środków z Funduszu Promocji Kultury (Dz. U. z 2010 r., Nr 118, poz. 797, zmienione Dz. U. z 2016 r., poz. 2156);*
- *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r., Nr 212, poz. 2153);*
- *Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomości wpisanych do rejestru zabytków (Dz. U. z 2004 r., Nr 30, poz. 259).*

III. 3.3 Umowy międzynarodowe i konwencje ratyfikowane przez Polskę:

- *Konwencja o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokół o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego. Haga, 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 1957 r., Nr 46, poz. 212) oraz Drugi Protokół sporządzony w Hadze dnia 26 marca 1999 r. do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 248)*
- *Konwencja dotycząca środków zmierzających do zakazu i zapobieganiu nielegalnemu przywozowi, wywozowi i przenoszeniu własności dóbr kultury. Paryż, 17 listopada 1970 r. (Dz. U. z 1974 r., Nr 20, poz. 106);*
- *Konwencja w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. Paryż, 16 listopada 1972 r., przyjęta przez Konferencję Generalną Organizacji Narodów Zjednoczonych dla Wychowania, Nauki i Kultury na XVII sesji (Dz. U. z 1976 r., Nr 32, poz. 190);*
- *Porozumienie o współpracy i pomocy wzajemnej w sprawie zatrzymywania i zwrotu dóbr kultury nielegalnie przewożonych przez granice państw. Płowdiw, 22 kwietnia 1986 r. (Dz. U. z 1988, Nr 38, poz. 296);*

- *Konwencja o ochronie dziedzictwa architektonicznego Europy, Grenada 3 października 1985 r.* (Dz. U. z 2012, poz. 210);
- *Europejska Konwencja o ochronie dziedzictwa archeologicznego (poprawiona). La Valetta 16 stycznia 1992 r.* (Dz. U. z 1996, Nr 120, poz. 564);
- *Europejska Konwencja Krajobrazowa. Florencja 20 października 2000 r.* (Dz. U. z 2006 r., Nr 14, poz. 98);
- *Konwencja UNESCO w sprawie ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Paryż, 17 października 2003 r.* (Dz. U. z 2011, Nr 172, poz. 1018);
- *Konwencja UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodnych form wyrazu kulturowego. Paryż, 20 października 2005 r.* (Dz. U. z 2007, Nr 215, poz. 1585).

III. 3.4 *Zasady ochrony zabytków znajdujących się w zbiorach muzealnych i w bibliotekach zostały określone w:*

- *Ustawie z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r. poz. 972 z późniejszymi zmianami);
- *Ustawie z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach* ((tekst jednolity: Dz. U. 2012, poz. 642 z późniejszymi zmianami).

III. 3.5 *Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy:*

- *Ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 1506 z późniejszymi zmianami).

III.4 Ustawa z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

(tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 446 z późniejszymi zmianami).

Wykonywanie zadań w zakresie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym obowiązkiem samorządów.

Art. 7 ust.1 pkt. 9 Ustawy określa zadania własne gminy, jako jednostki samorządu terytorialnego: „zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami”.

W tym przypadku dla gminy instrumentami realizacji interesu publicznego są m.in. uchwalane dokumenty strategiczne i programowe, w tym sporządzane i uchwalane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, programy opieki nad zabytkami a ponadto działania właścicielskie wobec zabytków stanowiących własność gminy i jej jednostek.

IV. ORGANY OCHRONY ZABYTEKÓW.

Art. 89 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że organami ochrony zabytków są:

- 1) minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków;
- 2) wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje wojewódzki konserwator zabytków.

Art. 90. [Generalny Konserwator Zabytków] Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że:

- 1) Generalny Konserwator Zabytków jest sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
- 2) Do zadań wykonywanych przez Generalnego Konserwatora Zabytków należy, w szczególności:
 - a) opracowywanie krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - b) realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami oraz z koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju;
 - c) podejmowanie działań związanych z wspieraniem rozwoju regionalnego i realizacją kontraktów wojewódzkich w sprawach opieki nad zabytkami;
 - d) prowadzenie krajowej ewidencji zabytków i krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem;
 - e) wydawanie decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz przepisach odrębnych;
 - f) organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie przestrzegania oraz stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - g) sprawowanie nadzoru nad działalnością wojewódzkich konserwatorów zabytków;
 - koordynowanie działalności wojewódzkich konserwatorów zabytków;
 - kontrolowanie działalności wojewódzkich konserwatorów zabytków na zasadach określonych w *Ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej* (Dz. U. 2011, poz. 1092);
 - h) promowanie badań naukowych w zakresie konserwacji zabytków;
 - i) organizowanie szkoleń dla służb konserwatorskich;
 - j) organizowanie konkursów promujących opiekę nad zabytkami, w tym przyznawanie wyróżnień, nagród pieniężnych lub rzeczowych;
 - k) opiniowanie wniosków o nadanie odznaki "Za opiekę nad zabytkami";
 - l) współpraca z organami administracji publicznej w sprawach ochrony zabytków;
 - m) organizowanie szkoleń w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
 - n) podejmowanie działań dotyczących troski o zabytki związane z historią Polski, pozostające poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Art. 91.4 [Wojewódzki Konserwator Zabytków] Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że do zadań wykonywanych przez wojewódzkiego konserwatora zabytków należy w szczególności:

- a) realizacja zadań wynikających z krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- b) sporządzanie, w ramach przyznanych środków budżetowych, planów finansowania ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- c) prowadzenie rejestru i wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz gromadzenie dokumentacji w tym zakresie;
- d) wydawanie, zgodnie z właściwością, decyzji, postanowień i zaświadczeń w sprawach określonych w ustawie oraz w przepisach odrębnych;
- e) sprawowanie nadzoru nad prawidłowością prowadzonych badań konserwatorskich, architektonicznych, prac konserwatorskich, restauratorskich, robot budowlanych i innych działań przy zabytkach oraz badań archeologicznych;
- f) organizowanie i prowadzenie kontroli w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- g) opracowywanie wojewódzkich planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz koordynacja działań przy realizacji tych planów;
- h) upowszechnianie wiedzy o zabytkach;
- i) współpraca w sprawach ochrony zabytków z innymi organami administracji publicznej i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 *Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 60 i 573).

Art. 97 [Rada Ochrony Zabytków] Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że:

- 1) Przy ministrze właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego działa Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniodawczo-doradczy w sprawach realizacji polityki Rady Ministrów w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Art. 98 [Główna Komisja Konserwatorska] Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że:

- 1) Przy Generalnym Konserwatorze Zabytków działa Główna Komisja Konserwatorska jako organ opiniodawczy do spraw działań konserwatorskich podejmowanych przy zabytkach.

Art. 99 [Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków] Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami stanowi, że:

- 1) Przy Wojewódzkim Konserwatorze Zabytków działa Wojewódzka Rada Ochrony Zabytków jako organ opiniodawczy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

V. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

V.1 Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

V.1.a Krajowy Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–2017 został wykonany zgodnie z obowiązkiem ustawowym, zawartym w Art. 84 i Art. 85 ust.1 *Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 1446 z późniejszymi zmianami). Opracowanie programu przez Generalnego Konserwatora Zabytków wynika z przepisu Art. 90 ust.2 pkt 1 ww. *Ustawy*.

Program został przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 125/2014 z dnia 24 czerwca 2014 r.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–2017 wpisany jest w system dokumentów planistycznych państwa, określony w 2009 r. w *Planie uporządkowania strategii rozwoju*, jako instrument wykonawczy dla *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*.

Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–2017 uwzględnia również odniesienia do innych strategii zintegrowanych oraz kluczowych dokumentów planistycznych państwa, tj.:

- *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030* (M.P. z 2012 r. poz. 252),
- *Strategii Rozwoju Kraju 2020* (M.P. z 2012 r. poz. 882),
- *Strategii Sprawne Państwo 2020* (M.P. z 2013 r. poz. 136),
- *Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko 2020* (Strategia przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 15 kwietnia 2014 r.),

oraz dokumentów związanych z integracją z Unią Europejską, tj. *Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu* (Komunikat Komisji COM/2010/2020 końcowy).

W *Krajowym Programie Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–2017* dokonano diagnozy stanu ochrony zabytków w Polsce, na trzech płaszczyznach:

1. organizacji i zadań organów ochrony zabytków w Polsce,
2. stanu zachowania zabytków w Polsce, w tym roli i znaczenia form ochrony zabytków oraz systemów informacji o zabytkach,
3. komunikacji, porozumienia i współpracy w obszarze ochrony zabytków w Polsce.

Na podstawie diagnozy oraz w powiązaniu z Celem 4. *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego – kierunek 4.1.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu)* *Krajowy Program Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014-2017* określił cele, kierunki działania oraz zadania, które należy podjąć.

Cel główny:

Wzmocnienie roli dziedzictwa kulturowego i ochrony zabytków w rozwoju potencjału kulturowego i kreatywnego Polaków.

Do realizacji celu głównego wyznaczono cele szczegółowe:

1. *Wspieranie rozwiązań systemowych na rzecz ochrony zabytków w Polsce;*
2. *Wzmocnienie synergii działania organów ochrony zabytków;*
3. *Tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w kulturze, edukacji na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz jego promocji i reinterpretacji.*

Ad.1 i Ad.2 celu szczegółowego – kierunki działań i zadania skierowane są przede wszystkim do organów i jednostek administracji publicznej w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Ad.3 celu szczegółowego – kierunki i zadania skierowano zarówno do ww. organów administracji publicznej, jak i do jednostek samorządu terytorialnego.

Dla jednostek samorządu terytorialnego istotne są zadania związane ze wspieraniem i budowaniem świadomości społecznej funkcji dziedzictwa kulturowego, jako podstawy kształtowania się tożsamości zarówno narodowej, jak i społeczności lokalnych (m.in. dokumentowanie i promowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz podjęcie współpracy z lokalnymi stacjami radiowymi, telewizyjnymi, prasą w celu informacji i uświadomienia lokalnych społeczności o posiadanym dziedzictwie kulturowym) a także zadania związane z promocją dziedzictwa za pośrednictwem portalu informacyjnego (m.in. zamieszczenie informacji o zabytkach, z uwzględnieniem historii, walorów krajobrazowych itp., udostępnienie danych na innych urządzeniach mobilnych umożliwiających planowanie turystyki, co byłoby zachętą do zapoznania się z informacjami lub uzupełnieniem wiedzy o posiadanym zasobie dziedzictwa a przez to kształtowało tożsamość lokalną). Równie ważnym zadaniem jest zwiększenie dostępu do zasobów dziedzictwa i ułatwienie jego odbioru, m.in. opracowanie materiałów edukacyjnych w zakresie ochrony dziedzictwa dla szkół; opracowanie programu „Wolontariat dla dziedzictwa” celem zaangażowania lokalnej społeczności w proces aktywnego poznania i właściwego zachowania zabytków, ich kontekstu historycznego, społecznego oraz ochronę udział i koordynowanie Europejskich Dni Dziedzictwa.

W 2017 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił hasło 25 edycji Europejskich Dni Dziedzictwa: „Krajobraz Dziedzictwa – Dziedzictwo krajobrazu” .

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy, na lata 2017-2020 jest zgodny z wyznaczonymi celami, kierunkami działań i zadaniami, skierowanymi do jednostek samorządu terytorialnego w Krajowym Programie Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami na lata 2014–2017.

V.1.b *Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 oraz Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020.*

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów 21 września 2004 r.) oraz *Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020* (rządowy dokument opracowany przez MKiDzN w 2005 r.) stworzyły ramy dla mecenatu państwa w sferze kultury, a przede wszystkim dla nowoczesnie pojmowanej polityki kulturowej państwa, funkcjonującej w warunkach rynkowych oraz dla wspólnoty Polski z Unią Europejską.

Strategia została opracowana centralnie dla obszaru całej Polski, określając spójne działania horyzontalne realizowane w regionach.

Misją *Strategii*, określoną w ww. dokumentach jest:

„Zrównoważony rozwój kultury, jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów”.

Cel strategiczny to:

Zrównoważenie rozwoju kultury w regionach.

Wyznaczono 12 celów uzupełniających *Strategii*, z których Cel 4 - **Zachowanie dziedzictwa i aktywna ochrona zabytków** odnosi się do dziedzictwa kulturowego.

Instrumentami realizacji *Narodowej Strategii Rozwoju Kultury* na lata 2004-2020 są:

- Inicjatywa ustawodawcza
- Narodowe Programy Kultury, określające pięciu obszarów priorytetowych:
 1. Czytelnictwo i sektor książki *NPK - Promocja czytelnictwa i rozwój sektora książki*
 2. **Dziedzictwo kulturowe *NPK - Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego***
 3. Instytucje artystyczne i promocja twórczości *NPK - Rozwój instytucji artystycznych*
 4. Szkolnictwo artystyczne i promocja młodych twórców - *NPK - Wspierania debiutów i rozwoju szkół artystycznych*
 5. Sztuka współczesna *NPK - Znaki Czasu*.
- Programy operacyjne określające szczegółowo system realizacji *Strategii* w obszarze finansowania działalności kulturalnej ze środków Ministra Kultury.
- Wieloletnie programy inwestycyjne.
- Inne dokumenty strategiczne, odnoszące się do kultury.

Za realizację celów odpowiedzialne są programy operacyjne.

W 2017 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił następujące programy operacyjne:

1. Programy z zakresu literatury i promocji czytelnictwa.
2. **Programy z zakresu dziedzictwa kulturowego:**
 - a. Kolekcje muzealne.
 - b. Wspieranie działań muzealnych.

- c. Kultura ludowa i tradycja (*Celem priorytetu jest wspieranie zjawisk związanych ze spuścizną kultur tradycyjnych, transformacjami (przekształceniami i przemianami) poszczególnych elementów oraz współczesnymi kontekstami ich występowania.*)
 - d. Ochrona zabytków (*Celem priorytetu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, realizowane poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych oraz ich udostępnianie na cele publiczne.*)
 - e. Ochrona zabytków archeologicznych (*Celem priorytetu jest ochrona dziedzictwa archeologicznego poprzez wspieranie kluczowych dla tego obszaru zadań, obejmujących niedostrukturalne rozpoznanie i dokumentację zasobów dziedzictwa archeologicznego oraz opracowanie i publikację wyników przeprowadzonych badań archeologicznych.*)
 - f. Ochrona dziedzictwa kulturowego za granicą.
 - g. Miejsca Pamięci Narodowej za granicą.
 - h. Badania polskich strat wojennych.
 - i. Wspieranie samorządowych instytucji kultury – opiekunów miejsc pamięci (*Celem priorytetu jest wspieranie samorządów w zapewnianiu stabilnej opieki nad najważniejszymi miejscami pamięci, stanowiącymi materialne świadectwo wydarzeń kluczowych dla narodowej tożsamości.*)
 - j. Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju (*Celem programu jest zaangażowanie w opiekę nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami jak największej liczby różnych podmiotów, w celu zwiększenia wiedzy o historii naszego kraju, zwłaszcza o jej najtrudniejszych i najbardziej skomplikowanych aspektach, i dzięki temu wzmocnienie świadomości obywatelskiej i postaw patriotycznych.*)
3. Programy infrastrukturalne.
 4. Programy z zakresu twórczości artystycznej i edukacji kulturalnej; w tym m.in.:
 - a. Edukacja kulturalna (*Celem priorytetu jest wspieranie zadań z zakresu edukacji kulturalnej, ważnych dla rozwoju kapitału społecznego.*)
 - b. Kultura dostępna (*Celem priorytetu jest wspieranie zadań służących ułatwieniu dostępu do kultury, skierowanych do szerokiego grona odbiorców i sprzyjających integracji społecznej.*)
 5. Inne programy: m.in.
 - a. Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
 - b. Kultura cyfrowa (*Celem programu jest m.in. digitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego. Program jest kontynuacją, rozpoczętego w 2016 r., pilotażowego programu „Kultura cyfrowa”, rozszerzonego w roku 2017 o możliwość realizacji projektów edukacyjnych dotyczących wykorzystania zasobów cyfrowych.*)

Narodowy Program Kultury „Ochrona zabytków i dziedzictwa kulturowego” wytycza strategiczne cele polityki państwa w sferze ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego jakimi są:

- przygotowanie skutecznego systemu prawno-finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami;
- intensyfikacja ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie kompleksowa poprawa stanu zabytków nieruchomych;
- podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji na rzecz dziedzictwa;

- poszukiwanie instrumentów wzmacniających efekty działalności konserwatorskiej;
- ograniczenie uznaniowości konserwatorów poprzez nałożenie na nich odpowiedzialności za niezgodne z prawem postępowania.

Rada Ministrów dnia 6 września 2005 r. przyjęła dodatkowy dokument strategiczny *Sektorowy Program Operacyjny: Rozwój kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego*, w którym określono priorytety, kierunki i wysokości środków przeznaczonych na realizację zadań infrastrukturalnych z zakresu kultury i szkolnictwa artystycznego o charakterze ponadregionalnym, które będą uruchamiane z udziałem środków strukturalnych. Program jest uzupełnieniem działań z zakresu kultury realizowanych w ramach programów regionalnych i wzajemnie się uzupełniający z działaniami z zakresu kultury realizowanymi w innych programach sektorowych.

W programie określono dwa priorytety:

1. Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe.
2. Edukacja i administracja na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego.

Zadania:

- rewaloryzacja i adaptacja zabytków oraz obiektów przemysłowych, powojсковych na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne a także na inne cele społeczne;
- zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości (np. tworzenie regionalnych i narodowych produktów turystycznych);
- zabezpieczenie zabytków, muzealiów i archiwaliów przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnym wywozem za granicę;
- budowę i rozbudowę sieci informatycznych w celu promocji potencjału kulturowego regionów;
- inwentaryzację i digitalizację zabytków dziedzictwa nieruchomego i ruchomego oraz jego promocję;
- organizacja imprez o międzynarodowym charakterze;
- tworzenie warunków dla rozwoju i ochrony dziedzictwa kultury ludowej;
- zachowanie i ochrona krajobrazu kulturowego wsi.

Uznanie sfery dziedzictwa kulturowego za podstawę rozwoju i upowszechniania kultury, a także za potencjał regionów, służy wzrostowi konkurencyjności regionów dla turystów, inwestorów, jak i dla mieszkańców, zwiększając warunki dostępu do uczestnictwa w różnych przejawach i aktywnościach kultury.

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnica, na lata 2017-2020 jest zgodny z priorytetami *Narodowego Programu Kultury* oraz programami operacyjnymi *Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020*, skierowanymi do jednostek samorządu terytorialnego.

V.1.c *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.*

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą Nr 239 dnia 13 grudnia 2011 r., MP poz. 252 z dnia 27 kwietnia 2012 r.) jest strategicznym dokumentem dotyczącym planowania i zagospodarowania przestrzennego kraju. Jest także częścią nowego systemu zarządzania rozwojem Polski, a wraz z długo- i średniookresową *Strategią Rozwoju Kraju* i z dziewięcioma strategiami zintegrowanymi stanowi spójną wizję rozwoju.

Przedstawionym celem strategicznym jest:

Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

Osiągnięcie tego celu odbywać się ma z zachowaniem spójności przyrodniczo-kulturowej służącej realizacji konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w ściśle ze sobą powiązanych i wzajemnie się dopełniających sześciu obszarach tematycznych, w tym *Obszar 4 - poszanowanie środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych.*

W ramach **4 Celu**, *Koncepcja* przyjmuje zasadę gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, którą Polska w 2004 roku ratyfikowała Europejską Konwencję Krajobrazową (EKK).

Wdrożenie EKK obejmowało trzy poziomy działań: rozpoznanie zasobów, gospodarowanie nimi i edukację wspomagającą. Wszystkie działania są ściśle powiązane z konstytucyjnym wymogiem dbałości o przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju oraz dotyczą obszarów lądowych i morskich – szczególnie w odniesieniu do ochrony widoku.

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnica na lata 2017-2020 jest zgodny z Celem nr 4 *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.*

V.1.d *Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.*

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 (dokument przyjęty przez Radę Ministrów Uchwałą nr 104 dn. 18 czerwca 2013 r.) jest jedną z tzw. strategii zintegrowanych, służących wdrożeniu *Strategii Rozwoju Kraju 2020*.

Jako cel główny wskazano:

Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski, w ramach którego określono cztery cele szczegółowe.

W dziedzinie ochrony zabytków i opieki nad nimi, cel szczegółowy określony jako:

Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

definiuje Priorytet 4.1.:

Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej.

Dla Priorytetu 4.1 wyznaczono następujące kierunki działań:

- 4.1.1. Tworzenie warunków wzmocnienia tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym.
- 4.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.
- 4.1.3. Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury.

Walory i potencjał tkwiący w dziedzictwie kulturowym są postrzegane w *Strategii* jako „kluczowy element potencjału kulturowego”, a tym samym jedną z „szans rozwojowych dla całego społeczeństwa”. W *Strategii* podnosi się także kwestię znaczenia aktywnej partycypacji społecznej w ochronie zabytków i opiece nad nimi.

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnica na lata 2017-2020 jest zgodny z kierunkiem 4.1.2 *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*.

V.2 Założenia i cele ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w strategicznych dokumentach województwa dolnośląskiego.

V.2.a Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020 (przyjęty przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego Uchwałą Nr XXIII/687/16 w dn. 28 czerwca 2016 r. i ogłoszony w Dz.U. Województwa Dolnośląskiego, Poz. 3706 z dn. 22 lipca 2016 r.) jest dokumentem określającym politykę Samorządu Województwa Dolnośląskiego w sferze opieki nad zabytkami, dotyczący realizacji zadań związanych ze sprawowaniem opieki nad dziedzictwem kulturowym i racjonalnego wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego województwa dolnośląskiego. Opracowanie programu wynika z Art. 87 ust.1 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r., poz. 1446 z późniejszymi zmianami), który zobowiązuje Zarząd Województwa do sporządzenia na okres 4 lat wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami.

Program skierowany jest do wydziałów i jednostek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego realizujących zadania w sferze ochrony i opieki nad zabytkami, a także do instytucji i podmiotów, których działalność obejmuje ochronę dziedzictwa kulturowego, jednostek samorządu terytorialnego, obecnych i potencjalnych właścicieli i użytkowników obiektów zabytkowych oraz zainteresowanych ochroną i opieką nad zabytkami.

Przyjęta w *Programie* wizja rozwoju:

Wielokulturowe dziedzictwo Dolnego Śląska stanowi fundament nowoczesnego i otwartego regionu europejskiego.

wpisuje się w europejską politykę kulturalną, jest zgodny z zapisami *Traktatu Ustanawiającego Wspólnotę Europejską* (Dz. Urz. UE 2006 C 321/E) i stanowi jeden z ważniejszych czynników rozwojowych.

Za cel strategiczny uznano:

Zachowanie i zrównoważone wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla wzmocnienia tożsamości Dolnego Śląska.

Zgodnie z tym założeniem przyjęto, że dziedzictwo kulturowe, będąc przedmiotem ochrony jest także zasobem umożliwiającym budowanie i utrwalanie wspólnej tożsamości oraz rozwijanie potencjału społecznego.

Cele operacyjne, podporządkowane celowi strategicznemu, wpisano w cztery pola działania:

- zasoby dziedzictwa kulturowego;
- tożsamość i społeczeństwo;
- zarządzanie;
- potencjał ekonomiczny.

Program Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020 wdrażany będzie wg opracowanych Instytucjonalnych Ram Wdrażania, w których określono i przypisano konkretne zadania i kompetencje, wpisujące się w cele, priorytety i działania *Programu*, odnosząc je do administracji, instytucji, jednostek samorządowych i organizacji realizujących działania w sferze ochrony i opieki nad zabytkami.

Instytucjonalne Ramy Wdrażania Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020, odnoszące się do jednostek samorządu terytorialnego (jst):

Zadania i kompetencje z obszaru:

Ochrona i opieka na zabytkami na terenie jst, współpraca w prowadzeniu skoordynowanych działań w sferze ochrony i opieki nad zabytkami (m.in. opracowanie programów opieki nad zabytkami) zawierają następujące cele (C.), priorytety (P.) i działania (D.):

C.1/P.1/D.3

C.1/P.2/D.2

C.2/P.1/D.2

C.2/P.2/D.1 i 2

C.3/P.1/D.3 i 4

C.3/P.2/D.2

Ad. C.1/P.1/D.3

Cel 1.

Poprawa skuteczności ochrony i stanu zachowania dziedzictwa materialnego i niematerialnego województwa.

Priorytet 1.

Rozpoznanie stanu zachowania dziedzictwa materialnego i niematerialnego województwa.

Działanie 3.

Identyfikacja i objęcie ochroną najcenniejszych wartości dziedzictwa kulturowego świadczących o specyfice i tożsamości województwa.

Zasadniczym zadaniem będzie zidentyfikowanie obiektów, zespołów, założeń przestrzennych, obszarów o najwyższych, unikalnych wartościach artystycznych, historycznych i krajobrazowych oraz wdrożenie odpowiednich mechanizmów ochrony w celu ich zachowania. W związku z tym, że wartości zabytkowe wytypowanych obiektów i obszarów mają znaczenie strategiczne, konieczne jest stosowanie w szerszym niż dotychczas zakresie takich form ochrony jak park kulturowy oraz ochrona obszarowa pojedynczych obiektów (m.in. wprowadzanie zapisów w dokumentach planistycznych).

Ad. C.1/P.2/D.2

Cel 1.

Poprawa skuteczności ochrony i stanu zachowania dziedzictwa materialnego i niematerialnego województwa

Priorytet 2

Wsparcie finansowe działań związanych z ratowaniem zabytków.

Działanie 2**Dofinansowanie prac remontowo-konserwatorskich oraz konserwacji zabytków znajdujących się na terenie województwa.**

Samorząd województwa jako jednostka samorządu terytorialnego zobowiązany jest do objęcia ochroną zabytków znajdujących się na terenie województwa. Wsparcie finansowe w ramach tego działania będzie udzielane w ramach dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach niebędących w bezpośrednim zarządzie samorządu województwa.

Ad. C.2/P.1/D.2

Cel 2:

Wzmocnienie tożsamości Dolnoślązaków, a tym samym ich zaangażowania i akceptacji dla działań podejmowanych w celu ochrony dziedzictwa kulturowego.

Priorytet 1:

Kształtowanie tożsamości regionalnej poprzez działania edukacyjne i promocyjne.

Działanie 2:

Rozszerzenie zasięgu i wzmocnienie znaczenia przedsięwzięć związanych z zachowaniem

Działanie polegać będzie na wspieraniu instytucji kultury samorządu województwa i innych podmiotów w organizacji wydarzeń o zasięgu regionalnym i ponadregionalnym popularyzujących zabytki i upowszechniających wiedzę o dziedzictwie kulturowym Dolnego Śląska (m.in. Europejskie Dni Dziedzictwa, konferencje, wystawy, wykłady etc.). Podniesienie rangi imprez i wydarzeń promujących dziedzictwo kulturowe będzie realizowane także poprzez obejmowanie wydarzeń honorowym patronatem Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Ad. C.2/P.2/D.1 i 2

Cel 2:

Wzmocnienie tożsamości Dolnoślązaków, a tym samym ich zaangażowania i akceptacji dla działań podejmowanych w celu ochrony dziedzictwa kulturowego.

Priorytet 2:

Wzmocnienie zaangażowania społecznego w zakresie opieki nad zabytkami.

Działanie 1:

Wspieranie inicjatyw społecznych w zakresie tworzenia i funkcjonowania lokalnych muzeów.

Działanie polegać będzie na wspieraniu inicjatyw podmiotów prywatnych, organizacji społecznych i pozarządowych oraz jednostek samorządowych związanych z tworzeniem lokalnych muzeów, izb pamięci, skansenów itp. utrwalających historię, tradycje oraz twórczość artystyczną. Wsparcie osób i podmiotów kultywujących historię i tradycję ma na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych w zakresie ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego, a także wzmocnienie oferty edukacyjnej i turystycznej na Dolnym Śląsku.

Działanie 2:

Wspieranie przedsięwzięć mających na celu podnoszenie wiedzy w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami.

Działanie będzie realizowane poprzez organizację i wsparcie organizacji szkoleń, warsztatów, konferencji i innych form poszerzających wiedzę związaną z opieką nad zabytkami dla jst, właścicieli obiektów zabytkowych, fundacji i stowarzyszeń oraz placówek oświatowych.

Ad. C.3/P.1/D.3 i 4

Cel 3:

Efektywne i zintegrowane zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska w oparciu o pełną wiedzę i kompetencje wielu podmiotów.

Priorytet 1:

Budowanie i wzmacnianie współpracy podmiotów zaangażowanych w ochronę dziedzictwa kulturowego.

Działanie 3:

Wspieranie zintegrowanych działań służących ochronie dziedzictwa kulturowego, krajobrazu i wartości przyrodniczych.

Działanie będzie polegać na promowaniu zintegrowanego i kompleksowego podejścia do ochrony krajobrazu kulturowego poprzez upowszechnianie wiedzy i promowanie idei powoływania parków kulturowych, parków krajobrazowych, a także wprowadzania zapisów w dokumentach planistycznych mających na celu ochronę zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, panoram, osi widokowych, sylwet itp.

Działanie 4:

Wspieranie wieloszczeblowej współpracy jako skutecznego mechanizmu zarządzania dziedzictwem kulturowym.

Działanie będzie polegać na dostarczaniu wiedzy i wspieraniu form wieloszczeblowej współpracy, w tym zwłaszcza partnerstw publiczno-prywatnych i publiczno-publicznych na rzecz ratowania, ochrony i adaptacji zabytków. Wieloszczeblowe modele współpracy są podstawą wzmocnienia poczucia odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe i efektywnej realizacji celów, które przez wiele lat tradycyjnie zaliczane były do zadań publicznych.

Ad. C.3/P.2/D.2

Cel 3:

Efektywne i zintegrowane zarządzanie zasobami dziedzictwa kulturowego Dolnego Śląska w oparciu o pełną wiedzę i kompetencje wielu podmiotów.

Priorytet 2:

Budowa zintegrowanego systemu informacji i monitoringu jako narzędzia wspomaganie procesu decyzyjnego w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami.

Działanie 2:

Budowa i prowadzenie systemu monitoringu procesów ochrony dziedzictwa kulturowego.

Działanie polegać będzie na opracowaniu i wdrożeniu pierwszego etapu systemu monitorowania procesów ochrony, odnowy i przekształceń obiektów zabytkowych. System monitoringu będzie integralną częścią systemu informacji o zabytkach, a jego zadaniem będzie umożliwienie obserwacji procesów związanych z ochroną zabytków w ujęciu dynamicznym. Pierwszym etapem systemu będzie monitorowanie dofinansowania publicznego remontów i konserwacji zabytków w ramach środków finansowych w dyspozycji samorządu województwa, co będzie służyło podejmowaniu decyzji o przyznawaniu kolejnych dotacji.

Zadania i działania wskazane do realizacji w *Programie* dotyczą poprawy skuteczności ochrony i stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, systematycznego wzmacniania i utrwalania tożsamości Dolnoślązaków oraz budowania wiedzy o zabytkach i efektywnego zarządzania tymi zasobami.

Program określił także warunki organizacyjne i finansowe dla realizacji zadań w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami zgodnie z kompetencjami Samorządu Województwa Dolnośląskiego.

Za wdrażanie *Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020* odpowiedzialne są wydziały UMWD i jednostki podlegające Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego.

Program Opieki nad Zabytkami Miasta Legnica na lata 2017-2020 jest zgodny z celami, priorytetami i działaniami skierowanymi do jednostek samorządu terytorialnego w *Programie Opieki nad Zabytkami Województwa Dolnośląskiego na lata 2016-2020*; w szczególności uwzględnione zostały: C.1/P.1/D.3; C.2/P.2/D.2; C.2./P.2/D.1 i D.2; C.3/P.1/D.3.

V.2.b *Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2020.*

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 r. – aktualizacja, (przyjęta Uchwałą Nr XXXII/932/13 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 lutego 2013 r.), jest dokumentem strategicznym, wytyczającym cele, kierunki oraz stymulującym rozwój województwa.

Strategia jest spójna z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020*, *Strategią Rozwoju Kraju 2020* oraz z zapisami *Strategii Europa 2020*.

W *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 r.- aktualizacja* zdefiniowano wizję rozwoju regionu:

Blisko siebie - blisko Europy - Dolny Śląsk 2020 jako zintegrowana wspólnota regionalna, region konkurencyjny, spójny, otwarty, dynamiczny...

Wizji tej podporządkowano cel główny *Strategii*:

Nowoczesna gospodarka i wysoka jakość życia w atrakcyjnym środowisku - Dolny Śląsk regionem koncentracji innowacyjnych podmiotów produkcyjnych i usługowych współpracujących z rozwiniętym sektorem badawczym oraz intensywnego rozwoju nowoczesnej turystyki opartej o współpracę międzyregionalną i transgraniczną, tworzących razem atrakcyjne miejsca do życia dla mieszkańców o coraz wyższych kwalifikacjach i rozwiniętej kulturze obywatelskiej.

Realizacja celu głównego opierać się ma m.in. o **zasadę zachowania dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego dla następnych pokoleń (zasada zrównoważonego rozwoju).**

Cel główny i cele szczegółowe podporządkowane są zasadzie równoważenia rozwoju, a ich osiągnięcie ma się odbywać poprzez realizację priorytetów przyjętych w *Makrostrefach*.

W odniesieniu do **zasobów i zachowania dziedzictwa kulturowego** istotne są:

1. *Makrosfera zasoby:*

- a) ochrona i udostępnianie walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kulturowych.;
- b) wprowadzenie zasad udostępniania terenów cennych krajobrazowo dla działalności inwestycyjnej.

2. *Makrosfera turystyczna:*

- a) wzmocnienie wizerunku regionu na terenie kraju, jak i Europy, jako atrakcyjnego miejsca wypoczynku, miejsca otwartego, o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych, kulturowych i uzdrowiskowych;
- b) udostępnienie obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego;
- c) rozwój produktów turystycznych i rozbudowa infrastruktury turystycznej.

W *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 r.* uznano, że Dolny Śląsk dysponuje wszechstronnym potencjałem turystycznym, o czym decydują walory kulturowe, a zwłaszcza zasoby dziedzictwa materialnego, krajobrazowe i przyrodnicze, w większości objęte ochroną prawną.

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnica na lata 2017-2020 jest zgodny z celami wyznaczonymi w *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 r.*

V.2.c *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego – Perspektywa 2020.*

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego – Perspektywa 2020 przyjęty Uchwałą Nr XLVIII/1622/2014 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 27 marca 2014 r., opublikowany w Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z dnia 22 maja 2014 r. poz. 2448.).

W odniesieniu do zasobów kulturowych, w przygotowanej *Diagnozie do Planu* zostały wskazane, najważniejsze uwarunkowania dla rozwoju przestrzennego województwa w sferze kulturowej:

- 1) położenie Dolnego Śląska, sprzyjające przenikaniu wpływów kulturowych z Czech i Niemiec oraz oddziaływaniu wielu ośrodków, przede wszystkim Wiednia, Pragi, Drezna, Berlina i Krakowa, przy częstych zmianach sytuacji politycznej, zdecydowały o jego czołowej pozycji w kraju pod względem nasycenia obiektami zabytkowymi o wysokiej klasie artystycznej i znaczeniu historycznym;
- 2) utrzymanie ww. pozycji regionu wiąże się z zapewnieniem warunków dla trwałego zachowania, zagospodarowania i utrzymania zabytkowych krajobrazów kulturowych oraz zespołów zabytków, takich jak: zabytki archeologiczne, miejskie i wiejskie zespoły zabytkowej zabudowy, obiekty architektury sakralnej, zespoły rezydencjonalne z założeniami parkowymi, obiekty architektury militarnej, zabytki przemysłu i techniki, miejsca upamiętniające ważne wydarzenia historyczne oraz miejsca martyrologii z okresu drugiej wojny światowej;
- 3) zachowaniu ww. wartości służy regionalny system ochrony dziedzictwa kulturowego, który tworzą obiekty i obszary zabytkowe, objęte międzynarodowymi i krajowymi formami ochrony (wpisy na listę Światowego Dziedzictwa UNESCO, uznanie za Pomnik Historii, parki kulturowe, wpisy do rejestru zabytków, objęcie ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, wojewódzka i gminna ewidencja zabytków oraz wykaz zabytków).

Jednocześnie w *Diagnozie* do *Planu* wskazano pozytywne tendencje w zmianach stanu środowiska kulturowego regionu:

- 1) kontynuacja rewitalizacji historycznych zespołów staromiejskich, układów wiejskich oraz miejscowości turystyczno-uzdrowiskowych;
- 2) odnowa zabytkowych zespołów rezydencjonalnych wraz z adaptowaniem do nowych funkcji;
- 3) rozwój nowych form obszarowej ochrony krajobrazu kulturowego, w tym zwłaszcza systemu parków kulturowych.

Natomiast w odniesieniu do niekorzystnych tendencji, celem ich usunięcia lub ograniczenia zaproponowano:

- 1) kompleksową odbudowę zdegradowanych zespołów zabytkowych w obszarach historycznych centrów miast i wsi, zespołów rezydencjonalnych oraz nieużytkowanych kościołów i cmentarzy;
- 2) przeciwdziałanie dewastacji zabytków przemysłu i techniki, w szczególności wyłączonych z użytkowania obiektów infrastruktury kolejowej;
- 3) zagospodarowanie i udostępnianie wybranych stanowisk archeologicznych o charakterystycznych formach krajobrazowych;
- 4) promowanie i oznakowanie w terenie historycznych miejsc pamięci oraz utrzymanie pomników i cmentarzy wojennych.

Utrzymanie a także ochrona walorów zabytkowych krajobrazów kulturowych i jego elementów, zostało określone, jako jedno z kluczowych działań w celu poprawy ładu przestrzennego.

W tym celu, jak również w celu wykorzystania zasobów dziedzictwa kulturowego, przy uwzględnieniu ochrony zasobów przyrodniczo-krajobrazowych, w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego* wyznaczono następujące kierunki działań i zasady ich realizacji:

1. harmonijne kształtowanie krajobrazu kulturowego, realizowane przy uwzględnieniu następujących zasad:
 - a) zachowania i odnowy walorów oraz cech krajobrazu kulturowego w miejscach o szczególnym znaczeniu dla tożsamości regionu,
 - b) ochrony miejsc o wysokich wartościach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz zachowanej historycznej strukturze przestrzennej,
 - c) zintegrowanego podejścia do waloryzacji, ochrony i zagospodarowania przestrzennego zasobów kulturowych;

Wyznaczone działania:

- utworzenie parków kulturowych na obszarach o wysokich walorach krajobrazu kulturowego,
- wprowadzenie na listę pomników historii obiektów zabytkowych o bardzo wysokich wartościach historycznych, naukowych i artystycznych.

W *Planie* nie wskazano na konkretne obiektów z obszaru miasta Legnicy.

2. ochrona oraz poprawa stanu i wykorzystania zespołów zabytkowych, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) uwzględniania w dokumentach strategicznych i planistycznych stref koncentracji zasobów dziedzictwa kulturowego, wymagających szczególnej ochrony ich wartości kulturowych i krajobrazowych,
- b) prowadzenia kompleksowych rewitalizacji zespołów zabytkowych z możliwością wprowadzania nowych funkcji do obiektów zabytkowych,
- c) eksponowania w sylwetach miejscowości dominant architektonicznych i ochrony wglądów na nie,
- d) ochrony obiektów ujętych w rejestrach i ewidencjach zabytków, w tym zwłaszcza obiektów usługowych, produkcyjnych, a także dworców i przystanków kolejowych oraz wiaduktów i tuneli,
- e) ochrony stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych;

Wyznaczone działania:

- realizacja kompleksowej rewitalizacji zabytkowych układów przestrzennych miast i zabytkowych zespołów,
- eksponowanie i udostępnianie stanowisk archeologicznych o zachowanych formach krajobrazowych,

W *Planie* wskazano działania odnoszące się także do miasta Legnicy; zostały one ujęte m.in. w *Lokalnym Programie Rewitalizacyjnym miasta Legnicy na lata 2015-2020* oraz *mpzp*.

3. ochrona dóbr kultury współczesnej, realizowana przy uwzględnieniu następujących zasad:

- a) uwzględnienia w planowaniu miejscowym ochrony wyróżniających się współczesnych, nie objętych ochroną zabytków, obiektów architektonicznych i zagospodarowania ich otoczenia,
- b) prowadzenia badań i analiz dla wskazania ww. obiektów.

Wyznaczone działanie:

- wprowadzenie ochrony wybranych obiektów architektury współczesnej (w zakresie utrzymania ich form oraz ukształtowania);

Z miasta Legnicy wymieniono budynek domu towarowego „*Savia*”, odbudowanego z ruin w 1950 r. *Domu handlowego Ludwiga Haurwitza*, następnie *Paula Reetza* z ok. 1905 r. (obecnie obiekt figuruje w Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Legnicy).

Na obszarze miasta Legnicy nie wyznaczono innych, niż już istniejące, stref ochrony konserwatorskiej oraz nie wytypowano zabytkowych zespołów do objęcia ochroną poprzez utworzenie rezerwatów bądź parków kulturowych.

W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego – Perspektywa 2020* wyznaczono cztery obszary integracji, w tym Legnicko-Głogowski Obszar Integracji, w stosunku do których powinno nastąpić wypracowanie wspólnych, zintegrowanych działań skierowanych na osiągnięcie spójności przestrzennej województwa.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 jest zgodny z wyznaczonymi celami polityki przestrzennej, zasadami i kierunkami działań w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego – Perspektywa 2020*.

VI. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

VI.1 Dokumenty Programowe miasta Legnica.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 zgodny jest z dokumentami gminnymi o charakterze strategicznym:

- *Strategią Rozwoju Legnicy 2015-2020 Plus;*
- *Programem Ochrony Środowiska dla miasta Legnicy do 2020;*
- *Wieloletnią Prognozą Finansową miasta Legnicy na lata 2017-2033;*
- uchwałami budżetowymi,

jak również dokumentami wyznaczającymi kierunki polityki przestrzennej miasta, jakimi są:

- *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy – zmiana;*
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

VI.1.a Legnica - Strategia Rozwoju 2015-2020 Plus.

Strategia Rozwoju Legnicy 2015-2020 PLUS (przyjęta Uchwałą Nr XL/515/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 października 2014 r.)

Jest to podstawowy dokument strategiczny, w którym sformułowano wizję samorządowej jednostki terytorialnej:

„Legnica innowacyjnym, regionalnym ośrodkiem wzrostu, kształtującym usługi administracji, nauki, zdrowia, kultury, sportu oraz turystyki w wymiarze ponadlokalnym”.

Celem osiągnięcia zamierzonego poziomu rozwoju społecznego, gospodarczego oraz przestrzennego miasta, odpowiadającego przyjętej wizji, opracowano i przyjęto do realizacji pięciu celów strategicznych, w których wytyczono cele operacyjne oraz zadania mające służyć osiągnięciu celu strategicznego.

Cele strategiczne:

1. Rozwój nowoczesnej gospodarki opartej na innowacjach oraz podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta.
2. Wzrost znaczenia Legnicy jako regionalnego ośrodka edukacji, kultury, turystyki i sportu.
3. Poprawa jakości i warunków życia Legniczan.
4. Kształtowanie atrakcyjnej przestrzeni publicznej i zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego.
5. Ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego.

Cele operacyjne mające służyć osiągnięciu celu strategicznego, w obszarze środowiska kulturowego:

Ad. 2. celu strategicznego:

- a. Cel II.5 – Rozwój infrastruktury usług kultury, turystyki i sportu o znaczeniu ponadlokalnym (zadania to m.in. rewaloryzacja obiektów, których wykorzystanie przysłuży się rozwojowi życia kulturalnego i artystycznego w Legnicy, jak rewitalizacja Teatru Letniego, rewaloryzacja Legnickiej Biblioteki Publicznej);
- b. Cel II.8 - Wspieranie kultury i edukacji mniejszości narodowych jako ważnego elementu atrakcyjności miasta (zadania to m.in. kontynuowanie organizacji różnorodnych wydarzeń, festiwali, przeglądów, konferencji, itp. służących kultywowaniu tradycji mniejszości narodowych i ich prezentowania czy promocja Legnicy jako miasta wielu kultur).

Ad. 4. celu strategicznego:

- a. Cel IV.1 – Rozwój przestrzeni publicznych sprzyjających aktywizacji lokalnych społeczności (zadania to m.in. zagospodarowanie podwórek i przestrzeni międzyblokowych);
- b. Cel IV.2 – Rewitalizacja obszarów zdegradowanych (zadania to renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, m.in. na Zakaczawiu; opracowanie lokalnych programu rewitalizacji dla wytypowanych obszarów wsparcia, jak dzielnica Fabryczna, Czarny Dwór);
- c. Cel IV.3 – Ochrona i adaptacja obiektów o wysokiej wartości architektonicznej i historycznej na potrzeby usług publicznych i rozwoju turystyki (zadania to: Renowacja Baszty Chojnowskiej i muru obronnego; renowacja budynku Rewii "Bavaria Lichtspielhaus", po 1945 r. kina "Ognisko"; Teatr Letni; promocja miasta podkreślająca dziedzictwo kultury i historyczną wartość obiektów o wysokiej jakości architektonicznej);

Ad. 5. celu strategicznego:

- a) Cel V.1 - Ochrona terenów cennych przyrodniczo i ich adaptacja na potrzeby edukacyjne oraz adaptacja zaniedbanych terenów zieleni na potrzeby rekreacji (zadania to: adaptacja terenów cennych przyrodniczo na potrzeby rekreacji czy edukacji przyrodniczo-historycznej; c.d. inwentaryzacji przyrodniczej miasta; kontynuacja rewitalizacji zabytkowego Parku Miejskiego wraz z obiektem Palmiarni; kontynuacja rewitalizacji zieleni Lasku Złotoryjskiego i adaptacja obiektu do celów rekreacyjnych; adaptacja terenu zieleni (rejon ul. Złotej) na rozbudowę Parku Bielańskiego; renowacja i urządzenie zieleni parkowo – zabytkowej przy ul. Grabskiego).

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 jest zgodny z wyznaczonymi celami i zadaniami zawartymi w Strategii Rozwoju Legnicy 2015-2020 PLUS, będącymi w zgodności z Wieloletnią Prognozą Finansową na lata 2016-2027.

VI.1.b Program Ochrony Środowiska dla miasta Legnicy do 2020 roku.

Program Ochrony Środowiska dla miasta Legnicy do 2020 roku (przyjęty Uchwałą Nr XXXIII/191/2014 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 13 lutego 2014 r.).

W Programie przedstawiono nadrzędny cel strategiczny: ochrona i kształtowanie środowiska naturalnego, wynikający ze *Strategii Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2015 - 2020 PLUS*.

Poprawa stanu środowiska naturalnego i zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego ma nastąpić poprzez realizację określonych 5 celów operacyjnych, w tym:

Cel 1.: Ochrona terenów cennych przyrodniczo i ich adaptacja na potrzeby edukacyjne oraz adaptacja zaniedbanych terenów zieleni na potrzeby rekreacji.

Dla osiągnięcia wyznaczonych celów, przyjęto pięć wzajemnie równoważnych priorytetów ekologicznych w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego na terenie miasta Legnicy do 2020 r.

Dla środowiska kulturowego istotny jest:

Priorytet 1.

„Kształtowanie spójnego przestrzennie systemu obszarów chronionych i pozostałych terenów zieleni oraz ich adaptacja dla edukacji i rekreacji”.

Wyznaczone cele i kierunki działań podzielono na trzy obszary strategiczne, z kluczowymi zagadnieniami, w tym:

Obszar 2:

Ochrona zasobów przyrody, m.in. poprzez ochronę przyrody i krajobrazu o wysokich warunkach przyrodniczych oraz utrzymanie bioróżnorodności poprzez ochronę gatunkową roślin i zwierząt.

Powierzchnia obszarów przyrodniczych objętych ochroną prawną, ustanowioną na podstawie *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody* (tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 2134 z późniejszymi zmianami), stanowi 0,4% powierzchni miasta.

Formy ochrony prawnej wartości przyrodniczych w mieście Legnica obejmują:

1. użytki ekologiczne (6 użytków o łącznej powierzchni 17,11 ha)
Uchwałą Nr XXII/239/2000 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 kwietnia 2000 r. oraz Uchwałą Nr XXX/302/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 lutego 2017 r. , w celu ochrony terenów podmokłych, utworzono sześć *użytków ekologicznych, o łącznej powierzchni 17,11 ha*:
 - “Glinki w Lasku Złotoryjskim” o pow. 7,56 ha,
 - “Glinianki przy ul. Szczytnickiej” o pow. 3,06 ha
 - “Podmokła łąka przy ul. Poznańskiej” o pow. 1,43 ha
 - “Bagno przy ul. Poznańskiej” o pow. 1,67 ha
 - “Trzcinowisko przy ulicy Gniewomierskiej” o pow. 0,45 ha

Uchwałą Nr XXXX Rady Miejskiej w Legnicy z dn. 27 września 2004 r. ograniczono zasięg użytku ekologicznego „Trzcnowisko przy ul. Gniewomierskiej” do jego północnej części.

Uchwałą Nr XXVII/294/04 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 29 listopada 2004 r. utworzono użytek ekologiczny „Trzcnowisko przy ul. Miejskiej” o pow. 2,94 ha.

2. pomniki przyrody (59 obiektów), w tym pomniki przyrody ożywionej (57 pomników - pojedyncze drzewa, grupy drzew i aleje) oraz pomniki przyrody nieożywionej (2 głązy narzutowe ustanowione)

Rozporządzeniem Wojewody Legnickiego z dn. 25 października 1994 r. (Dz. Urz. Woj. Legnickiego Nr 22 poz. 148) i Uchwałą Nr LI/383/98 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 30 marca 1998 r., uznano za pomnik przyrody ożywionej 57 pojedynczych drzewa, grupy drzew i alei oraz Decyzją Nr 11/67 PWRN Wrocław z dnia 28 grudnia 1967 r. (Dz. Urz. Woj. Rady Narodowej we Wrocławiu Nr 2 z dnia 15 marca 1969) i Zarządzeniem Nr 28 Wojewody Legnickiego z dnia 6 kwietnia 1990 r. (Dz. Urz. Woj. Legnickiego Nr 13 poz. 201) za pomniki przyrody nieożywionej (2 głązy narzutowe).

W granicach administracyjnych miasta Legnicy brak terenów należących do europejskiej sieci obszarów chronionych *Natura 2000*.

Zgodnie z ustawą *Prawo ochrony środowiska, Program ochrony środowiska dla miasta Legnica do 2020 r.* zawiera cele, priorytety, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, a także środki i mechanizmy niezbędne do ich osiągnięcia. Definiując cele i zadania, przedstawia równocześnie monitoring ich realizacji oraz nakłady finansowe potrzebne na wdrożenie założeń.

W *Programie*, do roku 2020, jako zadania ciągłe przewidziano:

1. aktualizację inwentaryzacji przyrodniczej miasta, ocenę walorów turystyczno-krajoznawczych środowiska przyrodniczego, poprzez aktualizację dokumentacji z 1995 r. (budżet miasta - bez danych finansowych);
2. kontynuację rewitalizacji zabytkowego obiektu Palmiarni - opracowanie dokumentacji technicznej (do 2019 r. – 5.050.000,00 PLN – budżet miasta);
3. kontynuację rewitalizacji zabytkowego Parku Miejskiego - zakończenie robót budowlanych w zakresie przebudowy Al. Orła Białego oraz wykonanie pasa zieleni izolacyjnej w Alei Orła Białego (do 2021 r. – 11.210.000,00 PLN – budżet miasta);
4. kontynuację rewitalizacji zieleni Lasku Złotoryjskiego i adaptację obiektu do celów rekreacyjnych (budżet miasta - bez danych finansowych);
5. renowację i urządzenie zieleni parkowo – zabytkowej przy ul. Grabskiego (budżet miasta - bez danych finansowych);
6. racjonalne gospodarowanie cennymi zasobami przyrodniczymi Gminy (bez danych dot. finansowania);
7. tworzenie nowych obszarów chronionych (bez danych dot. finansowania);
8. promocja walorów przyrodniczych Gminy (bez danych dot. finansowania).

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 jest zgodny z wyznaczonymi celami i zadaniami zawartymi w *Programie Ochrony Środowiska dla miasta Legnica do 2020*.

VI.1.c *Wieloletnia Prognoza Finansowa miasta Legnicy na lata 2017-2033.*

Wieloletnia Prognoza Finansowa miasta Legnicy na lata 2017-2033, przyjęta Uchwałą Nr XXVII/269/16 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 grudnia 2016 r., z późniejszymi, w tym ostatnia zmiana przyjęta Uchwałą Nr XXXVII/369/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 25 września 2017 r.

Wieloletnia Prognoza Finansowa jest wieloletnim dokumentem strategicznym, stanowiącym podstawę rozwoju samorządów. Aktualna WPF miasta Legnicy opracowana została na lata 2017 – 2033, co wynika z wydatków majątkowych na planowane i realizowane przedsięwzięcia, a także prognozy kwoty długu stanowiącej część WPF na okres zaciągniętych i planowanych do zaciągnięcia zobowiązań.

W Wykazie przedsięwzięć do *Wieloletniej Prognozy Finansowej miasta Legnicy* zaplanowane są m.in. środki na działania związane z utrzymaniem i rewaloryzacją środowiska kulturowego.

Wydatki te podzielono na:

1. wydatki bieżące (pkt 1.3.1)
2. wydatki majątkowe (pkt 1.3.2)

W związku z przeprowadzanymi zmianami, nakłady finansowe ulegają zmianom. Poniżej podane zostały zaplanowane przedsięwzięcia oraz cele i czas ich realizacji wg. zmiany z dn. 25 września 2017 r.:

Ad. 1 – wydatki bieżące

- pkt 1.3.1.3 – Przebudowa budynku dawnego Teatru Letniego w Legnicy dla potrzeb adaptacji obiektu na Centrum Kultury, Nauki i Edukacji Witelona
Cel: Rozwój infrastruktury usług kultury, nauki i edukacji; czas realizacji l. 2017-2018.
- pkt 1.3.1.4 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - budowa bulwaru nad Kaczawą wraz z przebudową ulicy Nadbrzeżnej i skrzyżowania ulic Kartuskiej i Kamiennej.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2018-2019.
- pkt 1.3.1.5 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - budowa bulwaru nad Kaczawą wraz z przebudową ulicy Nadbrzeżnej.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2018-2019.
- pkt 1.3.1.7 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - przebudowa ulicy Bolesława Limanowskiego z rozbudową parkingu na potrzeby uczestników imprez nad Kaczawą.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2017-2019.
- pkt 1.3.1.9 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - przebudowa ulicy Wrocławskiej od Placu Sybiraków do ulicy Nadbrzeżnej.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2017-2019.

- pkt 1.3.1.10 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ulicy: Kościelnej 2, Kamiennej 2a, 4, 5, 6.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji I. 2017-2018.
- pkt 1.3.1.11 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - rozbudowa i adaptacja budynku przy ul. Kościelnej 3 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji I. 2017-2019.
- pkt 1.3.1.12 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych obejmujących wnętrza ograniczone ulicami: Wrocławska/Kościelna/Kamienna.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji I. 2017-2019.

Ad. 2 wydatki majątkowe

- pkt 1.3.2.11 – *e-Basztka-Legnickskie Centrum nowych nurtów kreacji artystycznych* - adaptacja Wieży Bramy Chojnowskiej wraz z otoczeniem w Legnicy.
Cel: Wykorzystanie nowoczesnych technologii multimedialnych i cyfrowych w rozwoju i promocji usług kultury; czas realizacji I. 2014-2017.
- pkt 1.3.2.16 – Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych.
Cel: Ratowanie i odzyskiwanie dla mieszkańców zdegradowanych i zagrożonych zniszczeniem obszarów miasta, w tym cennych z uwagi na walory architektoniczne oraz kreowanie wizerunku miasta; czas realizacji I. 2013-2022.
- pkt 1.3.2.18 – Przebudowa budynku dawnego kina "Ognisko" w Legnicy na potrzeby Europejskiego Centrum Kultury z salą widowiskowo-koncertową.
Cel: Ochrona i adaptacja obiektów o wysokiej wartości architektonicznej i historycznej na potrzeby usług publicznych i rozwoju kultur; czas realizacji I. 2017-2021.
- pkt 1.3.2.21 – Przebudowa budynku dawnego Teatru Letniego w Legnicy dla potrzeb adaptacji obiektu na Centrum Kultury, Nauki i Edukacji Witelona.
Cel: Rozwój infrastruktury usług kultury, nauki i edukacji; czas realizacji I. 2015-2020.
- pkt 1.3.2.29 „Rewaloryzacja i rozbudowa siedziby Legnickiej Biblioteki Publicznej w Legnicy przy ul. Piastowskiej 22. Etap I - rewaloryzacja”.
Cel: Zwiększenie dostępności do zasobów kulturowych regionu; czas realizacji I. 2016-2018.

- pkt 1.3.2.31 – Rewitalizacja zabytkowego obiektu Palmiarni w Legnicy, stanowiącego bazę edukacji przyrodniczo – historycznej.
Cel: Rewitalizacja istniejącego obiektu oraz poprawa wizerunku miasta; czas realizacji l. 2006-2023.

- pkt 1.3.2.32 – Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego w Legnicy.
Cel: Rewitalizacja istniejącego zabytkowego kompleksu zieleni wraz z polepszeniem wizerunku miasta; czas realizacji l. 2006-2021.

- pkt 1.3.2.34 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - budowa bulwaru nad Kaczawą wraz z przebudową ulicy Nadbrzeżnej.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzenny; czas realizacji l. 2016-2019

- pkt 1.3.2.35 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - przebudowa skrzyżowania ulic Kartuskiej i Kamiennej
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzenny; czas realizacji l. 2016-2019.

- pkt 1.3.2.36 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - przebudowa ulicy Bolesława Limanowskiego wraz z rozbudową parkingu na potrzeby uczestników imprez nad Kaczawą.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzenny; czas realizacji l. 2016-2019.

- pkt 1.3.2.37 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - przebudowa ulicy Wrocławskiej od Placu Sybiraków do ulicy Nadbrzeżnej.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2016-2018.

- pkt 1.3.2.39 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych przy ulicy: Kościelnej 2, Kamiennej 2a, 4, 5, 6.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2016-2018.

- pkt 1.3.2.40 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - rozbudowa i adaptacja budynku przy ul. Kościelnej 3 na potrzeby Centrum Integracji Społecznej wraz z zagospodarowaniem terenu.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; ; czas realizacji l. 2016-2019.

- pkt 1.3.2.41 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - zagospodarowanie oraz utworzenie estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych obejmujących wnętrza ograniczone ulicami: Wrocławska/Kościelna/Kamienna.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2016-2018.

- pkt 1.3.2.42 – Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Zakaczawia w Legnicy - zagospodarowanie przestrzeni przy Szkole Podstawowej Nr 1 na cele rekreacyjno–edukacyjne.
Cel: Kompleksowa rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym; czas realizacji l. 2016-2017.

- pkt 1.3.2.52 – Zagospodarowanie i rewitalizacja Placu Słowiańskiego w Legnicy.
Cel: Rozwój przestrzeni publicznych sprzyjających aktywizacji lokalnych społeczności; czas realizacji l. 2016-2022.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 jest zgodny z wyznaczonymi przedsięwzięciami i celami zawartymi w Wieloletniej Prognozie Finansowej miasta Legnicy na lata 2016-2027.

VI.1.d *Zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy, 2014.*

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Legnicy zostało uchwalone Uchwałą Nr XLIV/425/02 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 28 stycznia 2002 r., zmienione n/w uchwałami Rady Miejskiej Legnicy w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy:

1. Nr L/520/02 z dnia 24 czerwca 2002 r.
2. Nr XI/78/03 z dnia 7 lipca 2003 r.
3. Nr XXIII/242/04 z dnia 28 czerwca 2004 r.
4. Nr XLIII/451/06 z dnia 27 lutego 2006 r.
5. Nr LI/528/06 z dnia 25 września 2006 r.
6. Nr LI/530/06 z dnia 25 września 2006 r.
7. Nr XI/92/07 z dnia 30 lipca 2007 r.
8. Nr XXIII/214/08 z dnia 28 kwietnia 2008 r.
9. Nr XXIX/258/08 z dnia 29 września 2008 r.,
10. Nr XXX/264/08 z dnia 27 października 2008 r. – ujednolicona forma *Studium*
11. Nr VI/62/11 z dnia 28 marca 2011 r.
12. Nr XVI/156/12 z dnia 30 stycznia 2012 r.
13. Nr XLIX/503/14 z dnia 29 września 2014.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jest obok strategii rozwoju miasta najważniejszym dokumentem planistycznym gminy. Dokument, nie będącym aktem prawa miejscowego, ma na celu określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego. Ustalenia są wiążące dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dzięki czemu wizja zawarta w *Studium* przekłada się na lokalne prawo i kształtuje rozwój miasta.

Za cel strategiczny w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy* uznano:

Zrównoważoną strukturę przestrzenną miasta, sprzyjającą wzmocnieniu pozycji Legnicy, jako ośrodka regionalnego oraz poprawie warunków życia mieszkańców.

Główne kierunki działań przestrzennych zapewniających osiągnięcie celu strategicznego:

1. Przekształcenia, rehabilitacja i rekultywacja.
2. Aktywizacja w zakresie zabudowy i zagospodarowania.
3. Rozbudowa i modernizacja układu komunikacyjnego.
4. Kształtowanie przestrzeni publicznych oraz lokalnych ośrodków usługowych.

Określone kierunki zmian w strukturze przestrzennej miasta przedstawiono w oparciu o cele cząstkowe polityki przestrzennej:

1. wysoka jakość środowiska miejskiego,
2. rozbudowa układu komunikacyjnego miasta,

3. rozwój i zróżnicowanie bazy ekonomicznej miasta,
4. tworzenie równych szans zaspokojenia podstawowych potrzeb społecznych,
5. ugruntowanie trwałych warunków zrównoważonego rozwoju miasta,

Kierunki działań w strukturze przestrzennej, przy realizacji celów częściowych, w odniesieniu do środowiska kulturowego:

Ad. 1

- a) zachowanie kameralnego charakteru i swoistego klimatu miasta:
- rehabilitacja wnętrz urbanistycznych w przestrzeni publicznej Starego Miasta;
 - kontynuacja działań umożliwiających nadanie przestrzeni Rynku i ulicy Najświętszej Marii Panny charakteru reprezentacyjnego;
 - realizacja zabudowy w południowej i południowo - wschodniej części Tarninowa, w sposób stanowiący kontynuację całościowej kompozycji dzielnicy z uwzględnieniem wartości kulturowych zabudowy i układu przestrzennego.
- b) rewaloryzacja i rewitalizacja zasobów dziedzictwa kulturowego, połączona z nadaniem im współczesnych funkcji społecznych i gospodarczych:
- ożywienie zabytkowych obiektów w centrum miasta;
 - rehabilitacja urbanistyczna i społeczno-gospodarcza rejonu ulicy Henryka Pobożnego (kontynuacja prowadzonych działań) oraz dzielnicy Kartuzy (Zakaczawia) wraz z rozwojem funkcji śródmiejskich w strefie nadbrzeżnej Kaczawy (w tym - usługi specjalistyczne i komercyjne, mieszkania o wysokim standardzie);
 - rehabilitacja i rewitalizacja zespołów zabudowy wiejskiej (Piekary Wielkie, Stare Piekary, Piątница, Przybków) oraz pozostałości dawnej gospodarki folwarcznej, w szczególności założeń dworsko - parkowych (Ludwikowo, Lipniki, Czerniewice).

Ad. 5

- a) objęcie ochroną wszystkich obszarów wyróżniających się wartościami środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także obszarów wrażliwych ekologicznie.

Cele polityki przestrzennej wobec zasobów środowiska kulturowego miasta:

- a) skuteczne kontrolowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym tak, aby możliwe było zachowanie różnorodnych wartości środowiska kulturowego Legnicy, decydujących o jej tożsamości i znaczącej pozycji wśród zasobów dziedzictwa kultury polskiej i niemieckiej;
- b) pobudzanie takich zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, które pozwolą na lepsze wykorzystanie wartości kulturowych przestrzeni miejskiej.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Miasta Legnicy na lata 2017-2020 jest zgodny z wyznaczonymi kierunkami działań przy realizacji celów częściowych zawartych w Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy, 2014.

VI.1.e *Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego*

Wyznaczone w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy* zasady kształtowania polityki przestrzennej są realizowane poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Plany, będąc aktami prawa miejscowego, uchwalanymi przez Radę Miejską Legnicy i ogłaszanymi w Dziennikach Urzędowych Województwa Dolnośląskiego (warunek ich obowiązywania), są podstawą wydawania decyzji administracyjnych w gospodarce przestrzennej miasta.

Plany zawierają m.in.:

- zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego,
- zasady ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego,
- zasady kształtowania przestrzeni publicznych,
- kształtowanie zabudowy oraz zagospodarowanie terenu.

Miasto Legnica posiada pokrycie planistyczne obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w wymiarze 43% powierzchni.

Na terenie miasta Legnica nie występują uwarunkowania formalno-prawne wynikające z przepisów odrębnych, które narzucałyby obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W *Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy*, w Rozdziale 2.13 *Kierunki zagospodarowania przestrzennego – Instrumenty polityki przestrzennej*, zamieszczono *Tab. Nr 1 – wykaz stref, dla których opracowanie mpzp jest wskazane*, w tym dla założeń i obszarów zabytkowych:

1. pasmo Kaczawy;
2. rejon ulicy Wałbrzyskiej;
3. układ zabudowy wiejskiej Piekar Wielkich;
4. założenie dworsko-parkowe Ludwikowo;
5. założenie dworsko-parkowe Lipniki;
6. założenie dworsko-parkowe Czerniewice.

Zgodnie z Art. 22 *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, wszelkie zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego podlegają uzgodnieniom z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

VI.1.f Uchwała Rady Miejskiej Legnicy w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji.

Na podstawie Art. 81 ust. 1 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, Rada Miejska Legnicy przyjęła Uchwałę Nr XLII/436/14 z dnia 24 lutego 2014 r. (Dz. U. Woj. Dolnośląskiego z dnia 3 marca 2014 r. poz. 1066) w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, sposobu jej rozliczania i kontroli oraz postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji.

W Uchwale, w §2 ustalono zasady udzielania i zakres dotacji, określony w Art. 77 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*:

1. Z budżetu miasta Legnica mogą być udzielone dotacje celowe na sfinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy znajdującym się na terenie miasta Legnicy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

2. O dotację z budżetu miasta Legnica mogą ubiegać się osoby fizyczne lub inne jednostki organizacyjne będące właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru albo posiadające tytuł prawny wynikający z użytkowania wieczystego lub trwałego zarządu, z uwzględnieniem zapisu w ust. 1.

3. Łączna kwota dotacji udzielonych z budżetu miasta Legnica oraz innych źródeł sektora finansów publicznych nie może przekraczać 100% nakładów koniecznych na wykonanie prac objętych wnioskiem o przyznanie dotacji.

4. Dotacja może być udzielona na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku, które wnioskodawca zamierza wykonać w roku złożenia wniosku o udzielenie dotacji lub roku następnym.

5. Dotacje będą udzielone na wykonanie prace konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w zakresie określonym w art. 77 *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r.*, w wysokości nie większej niż 80% nakładów koniecznych na realizację tych prac lub robót.

6. Jeżeli zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową albo wymaga wykonania złożonych pod względem technologicznym prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych dotacja może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych na realizację tych prac lub robót.

Zgodnie z obowiązującymi w danych okresach uchwałach, w corocznie opracowywanym i uchwalonym do realizacji budżecie miasta rezerwowane są środki finansowe na realizację prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach położonych na terenie miasta Legnicy zarówno będących własnością Gminy Legnica, jak i nie będących własnością Gminy Legnica.

VI.2. Ochrona zabytków miasta Legnicy – prawne formy ochrony.

Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446; z późniejszymi zmianami) jest głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce.

Art. 7. Ustawy stanowi, że formami ochrony zabytków są:

1) wpis do rejestru zabytków;

- Zgodnie z *Art. 9* Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy; rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków informację o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru ujawnia się w księdze wieczystej nieruchomości. Decyzja o wpisie do rejestru stanowi podstawę wpisu w katastrze nieruchomości, jak również informację o wpisie do rejestru zabytku nieruchomego ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
- Zgodnie z *Art. 10* Do rejestru wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę albo wywiezienia za granicę zabytku o wyjątkowej wartości historycznej, artystycznej lub naukowej.

Sposób prowadzenia rejestru oraz ewidencji zabytków określa *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem* (Dz. U. nr 113, poz. 661).

Informacje o zabytkach nieruchomych, w tym archeologicznych, wpisanych do rejestru zostały opublikowane na internetowym portalu mapowym Narodowego Instytutu Dziedzictwa (www.mapy.zabytek.gov.pl/nid/).

1a) wpis na Listę Skarbów Dziedzictwa;

Zgodnie z *Art. 14a* listę prowadzi minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego. Na Listę Skarbów Dziedzictwa wpisuje się zabytek ruchomy o szczególnej wartości dla dziedzictwa narodowego, (.....), na podstawie decyzji wydawanej przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, z urzędu lub na wniosek właściciela zabytku ruchomego.

2) uznanie za pomnik historii:

Zgodnie z Art. 15 Na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego, w drodze rozporządzenia, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru zabytków lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury, określając jego granice.

3) utworzenie parku kulturowego;

Zgodnie z Art. 16.1 Rada Gminy, po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

4) ustalenia ochrony w dokumentach prawa miejscowego;

Zgodnie z Art. 18 Ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami uwzględnia się w (...) koncepcjach, analizach, planach i studiach albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

VI.2.a Rejestr zabytków miasta Legnica.**Rejestr zabytków nieruchomych**

Obiekty, zespoły i założenia urbanistyczne wpisane do rejestru zabytków objęte są rygorami ochrony konserwatorskiej wynikającymi z *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*. Rygory te obowiązują niezależnie od położenia obiektu w poszczególnych strefach ochrony konserwatorskiej lub poza strefami. Wszelkie prace remontowe, zmiany własności, funkcji przeznaczenia obiektu wymagają pisemnej akceptacji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z dnia 2 czerwca 2011 r.), określa tryb i sposób wydawania pozwoleń, przede wszystkim na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich, prac budowlanych, badań konserwatorskich i architektonicznych – określonych w *Ustawie z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków...* przy zabytkach wpisanych do rejestru, robót budowlanych w otoczeniu zabytku, badań archeologicznych, a także precyzuje wymagania względem osób prowadzących prace przy obiektach zabytkowych oraz tryb postępowania.

Do rejestru zabytków nieruchomych z obszaru miasta Legnica wpisanych jest:

- 131 obiektów,
- 54 obszary (cmentarze, parki, aleje, tereny działek, w tym zespoły folwarczne, otoczenia obiektów oraz układy urbanistyczne),
- 7 stanowisk archeologicznych.

W opracowaniu jest weryfikacja granic wpisu do rejestru zabytków układu urbanistycznego dzielnicy Tarninów przeprowadzana przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu.

TABELA NR 1 – WYKAZ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH.

REJESTR ZABYTEKÓW WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

L.p.	Obiekt	Adres	Nr	Datowanie	Wpis do rejestru
1	Kamienica czynszowa, ob. budynek mieszkalny	ul. gen. Władysława Andersa	8	1898 r.	639/1038/L z dnia 1995.09.20
2	Akademia Rycerska, ob. Legnickie Centrum Kultury, Muzeum Miedzi, Zespół Szkół Muzycznych, UM - Urząd Stanu Cywilnego	ul. Chojnowska	2	1709, l. 1721-1738, ok. 1810, 1902-1903 przebudowa, l. 1932-1933 remont generalny	595/1015/175/L z dnia 1964.01.10
3	Wieża bramna, tzw. Chojnowska z fragmentem murów miejskich	ul. Chojnowska	6	I poł. XV w., odb. 1917 r.	587/1226 z dnia 1964.12.19
4	Dom właściciela zakładu wytwórczego, ob. Przychodnia "KAMED"	ul. Chojnowska	46a	ok. 1900 r., 1929 r. (przebudowa)	640/976/L z dnia 1992.09.25
5	Klasztor pobernardyński z działką	ul. Chojnowska	67	l. 1707-1716	599/951/95/L z dnia 1990.10.22
6	Zespół Szpitala Psychiatrycznego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy – Budynek szpitalny dla chorych umysłowo (Kreissler-Stiftung) "D-E", ob. Całodobowy Oddział Terapii Uzależnień	ul. Chojnowska	81	l. 1899–1901, remont ok. 2001 r.	49/A/1-6 z dnia 2001.05.17

7	Zespół Szpitala Psychiatrycznego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy – Oddział chorób zakaźnych "C", ob. biura ośrodka i sala rehabilitacyjna	ul. Chojnowska	81	l. 1899-1901, po 2001 r.	49/A/1-6 z dnia 2001.05.17
8	Zespół Szpitala Psychiatrycznego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy – budynek gospodarczy z mieszkaniem inspektora, ob. nieużytkowany	ul. Chojnowska	81	l. 1899–1901, remont 2 poł. XX w.	49/A/1-6 z dnia 2001.05.17
9	Zespół Szpitala Psychiatrycznego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy – budynek główny "B", ob. nieużytkowany	ul. Chojnowska	81	1865 r., l. 1868-1869, l. 1899-1901	49/A/1-6 z dnia 2001.05.17
10	Zespół Szpitala Psychiatrycznego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy – kotłownia, ob. nieużytkowany	ul. Chojnowska	81	l. 1899–1901, remont 2 poł. XX w. (wówczas rozebrany komin)	49/A/1-6 z dnia 2001.05.17
11	Zespół Szpitala Psychiatrycznego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej, filia Szpitala Psychiatrycznego w Złotorzy – willa dyrektora szpitala, ob. Poradnia Zdrowia Psychicznego, apteka, budynek administracyjny "A"	ul. Chojnowska	81	l. 1899–1901, remont ok. 2001 r.	49/A/1-6 z dnia 2001.05.17
12	Posterunek policji, aresztu i schroniska dla bezdomnych - mur dziedzińca	ul. Ignacego Daszyńskiego	18-18a	l. 1927-1928	A/1456 z dnia 2011.01.18
13	Posterunek policji, aresztu i schroniska dla bezdomnych, ob. nieużytkowany - częściowo ruina	ul. Ignacego Daszyńskiego	18-18a	l. 1927-1928	A/1080 z dnia 2008.09.15
14	Zespół Głównego Dworca Kolejowego – budynek poczty	ul. Dworcowa	4	l. 1926-1928	635/801/L z dnia 1987.12.28
15	Zespół Głównego Dworca Kolejowego – budynek dworca	ul. Dworcowa	5	l. 1926-1928, (otwarcie 07.12.1929 r.)	635/801/L z dnia 1987.12.28
16	Zespół Głównego Dworca Kolejowego – hala peronowa	ul. Dworcowa	5	l. 1926-1928, (otwarcie 07.12.1929 r.)	635/801/L z dnia 1987.12.28
17	Dworzec Kolei Dolnośląskiej „Banhof Liegnitz”, ob. nieużytkowany (w części sklep meblowy i mieszkania)	ul. Dworcowa	12A, 12B-C, 12D	1843 r.	637/803/L z dnia 1987.12.28

18	Zespół wodociągów: budynek maszynowni i kotłowni wraz z urządzeniami	ul. Filtrowa	5	l. 1895-1897	638/289/L z dnia 1975.05.30
19	Zespół wodociągów: budynek uzdatniania wody	ul. Filtrowa	5	l. 1895-1897	638/289/L z dnia 1975.05.30
20	Willa	ul. Władysława Grabskiego	23	ok. 1910– 1920 r.	641/1015/L z dnia 1993.12.29
21	Sztab Wehrmachtu - budynek gospodarczy, ob. budynek gospodarczy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	ul. Władysława Grabskiego	26	ok. 1930 r.	60/A/01 z dnia 2001.09.25
22	Sztab Wehrmachtu - budynek główny, ob. siedziba Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	ul. Władysława Grabskiego	26	1936–1937 r.	60/A/01 z dnia 2001.09.25
23	Willa	ul. Władysława Grabskiego	32, 34	ok. 1926 r.	642/1010/L z dnia 1993.12.29
24	Willa, ob. siedziba firmy „Ogrody Zdrowia”	ul. Grunwaldzka	38	ok. 1920 r.	643/1007/L z dnia 1993.12.29
25	Willa	ul. Grunwaldzka	40	ok. 1915 r.	644/1004/L z dnia 1993.12.29
26	Willa, ob. Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Legnickiej	ul. Grunwaldzka	50	ok. 1920 r.	645/1005/L z dnia 1993.12.29
27	Kościół Gminy Katolicko-Apostolskiej, ob. zbór Anastasis Gminy Zielonoświątkowców	ul. Henryka Pobożnego	7a	1863 r., po 1945 r.	582/799/L z dnia 1987.12.28
28	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): dwór, ob. Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa	ul. Jaworzyńska	199	1889 r., k. XX w. (remont)	634/995/L z dnia 1991.11.14
29	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): oficyna mieszkalna, ob. nieużytkowane	ul. Jaworzyńska	199	1792 r., 1881 r., 1913 r.	634/995/L z dnia 1991.11.14

30	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): spichlerz z bramą przejazdową, ob. obiekt w stanie ruiny	ul. Jaworzyńska	199	ok. 1880 r.	634/995/L z dnia 1991.11.14
31	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): stajnia z wozownią i częścią mieszkalną dla stangreta; ob. ruina (zachowane fragmenty ścian obwodowych)	ul. Jaworzyńska	199	I poł. XIX w.	634/995/L z dnia 1991.11.14
32	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): stodoła przy oficynie, ob. nieużytkowane	ul. Jaworzyńska	199	ok. 1880 r.	634/995/L z dnia 1991.11.14
33	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): stodoła z częścią gospodarczą, ob. nieużytkowane	ul. Jaworzyńska	199	I poł. XIX w.	634/995/L z dnia 1991.11.14
34	Zespół dworski "Ludwikowo" ("Schloss Ludwigs-hof"): obora, ob. budynek handlowy firmy "LIANA"	ul. Jaworzyńska	199a	I poł. XIX w., XX w.	634/995/L z dnia 1991.11.14
35	Kościół rzymsko-katolicki, parafialny "Die Peter-Paul Kirche", ob. katedra pw. św.św. Piotra i Pawła	pl. Katedralny		1208 r., l. 1329-1348, 3 ćw. XIV w., l. 1378-1390, 1422 r., 1592 r., l. 1658-1674, l. 1892-1894, l. 1961-1962, 1978 r.	574/54/2/L z dnia 1949.11.25
36	Tzw. "Pasaż św. Piotra i Pawła", ob. budynek mieszkalno-usługowy - Państwowa Galeria Sztuki	pl. Katedralny	1	1884-1886 r.	A/5834 z dnia 2012.06.13
37	Parafia katedralna, Urząd Dziekański	pl. Katedralny	6	XVII w., XVIII/XIX w., odbudowa - l. 70. XX w.	575/607/L z dnia 1981.04.14
38	Mury obronne z epitafiami z kościoła św. Piotra i Pawła	pl. Klasztorny		XIII-XV w.;	587/1226 z dnia 1964.12.19
39	Zespół klasztorny ss. Benedyktynek: kościół św. Maurycego, ob. I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki, Policealna Szkoła Administracji, Policealna Szkoła Turystyki, Społeczne Gimnazjum Towarzystwa Wiedzy Powszechnej: sala gimnastyczna i aula	pl. Klasztorny	7	1 poł. XIV, po 1599 r., ok. 1702 r., 1780 r., 1886 r., 1909 r., po 1945 r.	584/746/125 /L z dnia 1960.09.24

40	Zespół Głównego Dworca Kolejowego: wieża ciśnień	ul. Kobylińska		I. 1926-1928	635/801/L z dnia 1987.12.28
41	Willa, ob. obiekt niezagospodarowany	ul. św. Maksymiliana Kolbe	3	ok. 1910 r.	646/1009/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/999/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/83, obr. Tarninów)
42	Willa, ob. kancelaria prawna	ul. św. Maksymiliana Kolbe	3a	ok. 1910 r.	646/1009/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/998/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/82, obr. Tarninów)
43	Willa dwurodzinna	ul. św. Maksymiliana Kolbe	7	ok. 1910 r.	647/1014/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/657/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków w gr. dz.i nr 634/70, obr. Tarninów)

44	Willa dwurodzinna, ob. obiekt nieużytkowany	ul. św. Maksymiliana Kolbe	10	ok. 1910 r.	648/991/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ-5340/845/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/74, obr. Tarninów)
45	Willa dwurodzinna, ob. budynek użyteczności publicznej (gabinety lekarskie)	ul. św. Maksymiliana Kolbe	12	ok. 1910 r.	648/991/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ-5340/846/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/73, obr. Tarninów)
46	Willa	ul. św. Maksymiliana Kolbe	14	ok. 1915 r.	649/1006/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ-5340/659/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków wraz z otoczenie)

47	Willa	ul. św. Maksymiliana Kolbe	16	ok. 1910 r.	650/1012/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ-5340/658/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpisany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/48, obr. Tarninów)
48	Willa, ob. Europejskie Centrum Odszkodowań	ul. św. Maksymiliana Kolbe	18	ok. 1910 r.	651/989/L z dnia 1993.12.29 (obiekt wpisany do rejestru zabytków wraz z otoczeniem nr dz. 634/50, obr. Tarninów)
49	Zespół Głównego Dworca Kolejowego: budynek administracyjny (?) dworca, ob. PKP CARGO S.A. Zakład Przewozów Towarowych w Legnicy	ul. Kolejowa	6	I. 1926-1928	635/801/L z dnia 1987.12.28
50	Willa	ul. Marii Konopnickiej	2	1914-1916 r.	652/993/L z dnia 1993.12.29
51	Kościół im. Marcina Lutra gminy staroluterańskiej, ob. prawosławny kościół parafialny p.w. Zmartwychwstania Pańskiego	ul. Zofii Kossak		1847, 1912 r. (wieża)	A/5356 z dnia 2011.10.03
52	Willa	ul. Tadeusza Kościuszki	31	I. 1901-1905	653/1022/L z dnia 1994.05.04
53	Willa fabrykanta Józefa Sellera, ob. hotel "Pałacyk"	ul. Tadeusza Kościuszki	37	1906 r.	654/1016/L z dnia 1993.12.29

54	Willa, ob. obiekt niezagospodarowany	ul. Tadeusza Kościuszki	41	ok. 1915 r.	655/1008/L z dnia 1993.12.29 oraz 5340/663/95 z dnia 1995.04.20
55	Willa, ob. żłobek "Harmonia"	ul. Tadeusza Kościuszki	43	ok. 1915 r.	656/992/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/664/95 z dnia 1995.04.20
56	Królewskie Ewangelickie Seminarium Nauczycielskie, ob. Szkoła i Centrum Kształcenia Ustawicznego: aula	ul. Lotnicza	26	1912 r.	657/1051/L z dnia 1995.12.27
57	Willa	ul. Waleriana Łukasińskiego	3	1898 r., l. 80. XX w., 2012 r.	658/1019/L z dnia 1994.04.13
58	Kościół rzymsko-katolicki p.w. św. Piotra, od 1908 r. - kościół ewangelicko-augsburski p.w. Najświętszej Marii Panny	pl. Mariacki		l. 1362-1386 (obudowa), XIV w, l. 1417-1438, ok. 1450-1468, 1484 r., ok. 1487 r., l. 1674-1689, 1813 r., l. 1824-1829 (odbudowa), l. 1905-1908 (przebudowa), l. 1972-1974	579/744/123 /L z dnia 1960.09.21
59	Mury obronne	ul. Murarska		XIII-XV w.	587/1226 z dnia 1964.12.19
60	Założenie pałacowo-parkowe "Czerniewice": budynek gospodarczy wielofunkcyjny, ob. ruina	ul. Myśliwska	8-9	k. XIX w.	602/950 z dnia 1991.05.24
61	Założenie pałacowo-parkowe "Czerniewice": budynek mieszkalno-gospodarczy, ob. ruina	ul. Myśliwska	8-9	2 poł. XIX w.	602/950 z dnia 1991.05.24

62	Założenie pałacowo-parkowe "Czerniewice": budynek mieszkalny z cz. gospodarczą (?), ob. ruina	ul. Myśliwska	8-9	XIX/XX w.	602/950 z dnia 1991.05.24
63	Założenie pałacowo-parkowe "Czerniewice": pałac, tzw. willa włoska, ob. ruina	ul. Myśliwska	8-9	1877 r.	602/950 z dnia 1991.05.24
64	Kościół ewangelicki Pamięci Cesarza Fryderyka "Kaiser Friedrich Gedächtniskirche", ob. rzym- sko-katolicki, parafialny p.w. św. Jacka	ul. Nadbrzeżna		I. 1904-1908	581/798/L z dnia 1988.12.30
65	Kamienica mieszczańska, ob. siedziba Ośrodka Sportu i Rekreacji w Legnicy	ul. Najświętszej Marii Panny	7	pocz. XIV w., 1599 r., 1610 r., XIX/XX w.	659/1962 z dnia 1971.04.15
66	Brama Głogowska	ul. Nowa		XIII w., 1 poł. XV w., 1861 r., 1965 r., 1976 r.	587/1226 z dnia 1964.12.19
67	Kamienica czynszowa, ob. obiekt niezagospoda- rowany	ul. Nowy Świat	19	ok. 1900 r.	591/982/L z dnia 1993.04.26
68	Willa, ob. UM Województwa Dolnośląskiego Departament Mienia Wojewódzkiego i Zasobów Naturalnych – Wydz. Środowiska, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Oddz. w Legnicy	ul. Stefana Okrzei	16	ok. 1910 r.	A/3068/978/ L z dnia 1993.12.29
69	Willa, ob. EWG Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o.	ul. Stefana Okrzei	17	ok. 1910 r.	A/3078/1011 /L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/996/95 z dnia 1995.04.20
70	Willa, ob. hotel i restauracja "Rezydencja"	ul. Stefana Okrzei	18	I. 1925-1926	A/3073/990/ L z dnia 1993.10.21 oraz WKZ- 5340/1655/9 6 z dnia 1996.09.03

71	Willa, ob. EWG Elektrownie Wiatrowe Sp. z o.o.	ul. Stefana Okrzei	19	ok. 1910 r.	A/3078/1011 /L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/997/95 z dnia 1995.04.20
72	Willa	ul. Stefana Okrzei	29	ok. 1910 r.	A/3077/1013 /L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/665/95 z dnia 1995.04.20
73	Siedziba Towarzystwa Strzeleckiego "Schiesshaus", następnie Miejski Dom Koncertowy, tzw. Teatr Letni, ob. nieużytkowany	al. Orła Białego	7	1848 r., 1929 r., po 1945 r.	A/5974 z dnia 2015.09.01
74	Zespół budowlany miejskich palmiarni: budynek administracyjno-socjalny, ob. budynek LPGK Sp. z o.o. - Zakład Zieleni Miejskiej	al. Orła Białego	8	1937 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
75	Zespół budowlany miejskich palmiarni: budynek gospodarczy południowy	al. Orła Białego	8	ok. 1900 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
76	Zespół budowlany miejskich palmiarni: budynek gospodarczy północny	al. Orła Białego	8	ok. 1900 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
77	Zespół budowlany miejskich palmiarni: palmiarnia	al. Orła Białego	8	1898 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
78	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia ciepła	al. Orła Białego	8	1887 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
79	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia zimna	al. Orła Białego	8	1911 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
80	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia zimna, następnie szklarnia ciepła	al. Orła Białego	8	1904 r., 1911 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
81	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia, tzw. móżarka	al. Orła Białego	8	I. 40 XX w.	A/5967 z dnia 2015.05.27
82	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia, tzw. móżarka	al. Orła Białego	8	I. 90-te XIX w.	A/5967 z dnia 2015.05.27
83	Zespół budowlany miejskich palmiarni: łącznik	al. Orła Białego	8	1937 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27

84	Pałac Opatów Lubiąskich, ob. Siedziba Muzeum Miedzi	ul. Partyzantów	1	l. 1717-1730, l. 1963-1968, 1984 r.	596/652 z dnia 1960.03.03
85	Zajazd "Pod Białym Rumakiem", ob. siedziba Straży Granicznej	ul. Partyzantów	22	XV w., 2 poł. XVI w., XIX/XX w., l.70 XX.; po 2000 r.	A/3085/1228 z dnia 1964.12.19
86	Loża Masońska, ob. Biblioteka Publiczna	ul. Piastowska	22	l. 1892-1894	593/1029/L z dnia 1994.12.23
87	Kamienica mieszczańska, ob. budynek usługowy (kancelarie prawne)	ul. Piekarska	7	XVII w., l. 80 XX w.	A/3082/586/ L z dnia 1981.04.14
88	Mury obronne	ul. św. Piotra		XIII-XV w.	587/1226 z dnia 1964.12.19
89	Szkoła parafialna, ob. budynek nieużytkowany	ul. św. Piotra	4	1617 r., l. 1655-1657, 1748 r. – remont i przebudowa, 1866 r. – przebudowa, 1869 r. dobu- dowa III kon- dyg.; l. 1969- 1970; l. 2012- 2013	597/743 z dnia 1960.09.20
90	Willa fabrykanta Arthura Gubischa, ob. siedziba Biskupa Diecezji Legnickiej	ul. Poselska	24	1924-1925 r.; remont 2000 r.	A/3074/994/ L z dnia 1993.12.29
91	Bank Ziemiańskiego Księstwa Legnicko-Wołowskiego, ob. obiekt niezagospodarowany (ruina)	ul. Powstańców Śląskich	13	1877 r., l. 1905-1906 (przebudowa)	A/3064/948 z dnia 1991.05.24
92	Willa fabrykancka, ob. obiekt niezagospodarowany (ruina)	ul. Macieja Rataja	16	ok. 1903– 1905 r.	A/3076/1017 /L z dnia 1994.08.20
93	Willa, ob. Młodzieżowe Centrum Kultury	ul. Macieja Rataja	24	ok. 1905 r.	A/3072/984/ L z dnia 1993.05.08

94	Kamienica mieszczańska, ob. siedziba Stowarzyszenia Elektryków Polskich Oddział Legnica	ul. Rycerska	2	ok. 1725 r.	A/3075/996/ L z dnia 1991.10.28
95	Kamienica mieszczańska z "Kaffeehaus Grüner Baum, Hindenburg", ob. budynek mieszkalny z usługowym przyziemiem	Rynek	9	ok. 1905 r.	A/3079/1055 /L z dnia 1996.04.19
96	Kamienica mieszczańska, następnie Dom handlowy (m.in. z porcelaną i wyposażeniem kuchni), ob. pomieszczenia Teatru Dramatycznego im. Heleny Modrzejewskiej	Rynek	23	XVI w., k. XIX w., poł. XX w.	A/3087/171 z dnia 1950.03.25 (1041/L)
97	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	24	XVI/XVII w., XVIII w., XIX/XXw., l. 1961-1962	A/3088/170 z dnia 1950.03.25
98	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	25	XVI/XVII w., XVIII w., XIX/XXw., l. 1961-1962	A/3089/165 z dnia 1950.03.25
99	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	26	ok.1574 r., XVI/XVII w., XVIII w., XIX w., 1930 r., l. 1961-1962	A/3090/164 z dnia 1950.03.25
100	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	27	XVI/XVII w., XVIII w., XIX w., 1930 r., l. 1961-1962	A/3092/163 z dnia 1950.03.25
101	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	28	XVI/XVII w., początek XIX w., 1961- 1962 r.	A/3091/162 z dnia 1950.03.25
102	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	29	XVI/XVII w., początek XIX w., 1961- 1962 r.	A/3093/161 z dnia 1950.03.25
103	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	30	XVI/XVII w., początek XIX w., 1961- 1962 r.	A/3094/160 z dnia 1950.03.25

104	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	31	XVI/XVII w., XVIII w., XIX w., 1961-1962 r.	A/3095/159 z dnia 1950.03.25
105	Kamienica mieszczańska "Dom pod Przepiórczym Koszem" (pierwotnie 2 kamienice), ob. budynek mieszkalno-handlowy	Rynek	38	XIV w., przebud. ok. 1550 r., 1909 r., l. 1970-1971	A/3511/166 z dnia 1950.03.25
106	Stary Ratusz, ob. Teatr Dramatyczny im. H. Modrzejewskiej - budynek administracji, garderoby aktorów, restauracja	Rynek	39	1737-1741; ok. 1930 r., l. 60 XX w.	588/52 z dnia 1949.03.29
107	Teatr Miejski "Stadttheater", ob. Teatr Dramatyczny im. Heleny Modrzejewskiej	Rynek	39	1841-1842 r.	590/963 z dnia 1991.06.17
108	Kościół rzymsko-katolicki, parafialny p.w. św. Trójcy	ul. Rzemieślnicza		l. 1902-1904	580/797/L z dnia 1987.12.28
109	Nowy Ratusz, ob. Urząd Miasta Legnicy	pl. Słowiański	8	l. 1902-1905	589/543/L z dnia 1981.04.14
110	Zakłady Przemysłu Odzieżowego, po 1945 r. "Elpo" / "Masters" S.A.: budynek administracyjny (dyrekcji)	ul. Słubicka	2	ok. 1930 r.	A/5441/1-6 z dnia 14.10.2011
111	Zakłady Przemysłu Odzieżowego, po 1945 r. "Elpo" / "Masters" S.A.: budynek główny (administracyjno-biurowy)	ul. Słubicka	2	ok. 1930 r.	A/5441/1-6 z dnia 14.10.2011
112	Zakłady Przemysłu Odzieżowego, po 1945 r. "Elpo" / "Masters" S.A.: hala produkcyjna I (krajalnia z rozdzielnią)	ul. Słubicka	2	ok. 1930 r.	A/5441/1-6 z dnia 14.10.2011
113	Zakłady Przemysłu Odzieżowego, po 1945 r. "Elpo" / "Masters" S.A.: hala produkcyjna II (szwalnia)	ul. Słubicka	2	ok. 1930 r.	A/5441/1-6 z dnia 14.10.2011
114	Zakłady Przemysłu Odzieżowego, po 1945 r. "Elpo" / "Masters" S.A.: remiza, ob. pawilon garaży	ul. Słubicka	2	ok. 1930 r.	A/5441/1-6 z dnia 14.10.2011
115	Zakłady Przemysłu Odzieżowego, po 1945 r. "Elpo" / "Masters" S.A.: warsztaty przy budynku głównym	ul. Słubicka	2	ok. 1930 r.	A/5441/1-6 z dnia 14.10.2011

116	Zakład przemysłowy firmy "Schlottmann & Co.A.G.": produkcja wyrobów wełnianych: główny magazyn surowców i hala wzorcowni, ob. Spółka Americanos; nieużytkowany	ul. ks. Piotra Ściegiennego	25	l. 1910-1930, 2013 r. (remont, przebudowa)	A/1028/1-2 z dnia 2007.10.06
117	Zakład przemysłowy firmy "Schlottmann & Co.A.G.": produkcja wyrobów wełnianych: magazyn wyrobów gotowych, ob. Spółka Americanos - nieużytkowany	ul. ks. Piotra Ściegiennego	25	ok. 1920 r., 2013 r. (remont, przebudowa)	A/1028/1-2 z dnia 2007.10.06
118	Gazownia Miejska "Städtische Gaswerk Liegnitz": budynek piecowni i kotłowni, ob. Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział. Zakład Gazowniczy Wrocław. Rejon Dystrybucji Gazu Legnica	ul. Ścinawska	1	1857 r., l. 1914-1916	A/4961/1-2 z dnia 2011.03.02
119	Gazownia Miejska "Städtische Gaswerk Liegnitz": wieża amoniakalna, ob. Dolnośląska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział. Zakład Gazowniczy Wrocław. Rejon Dystrybucji Gazu Legnica	ul. Ścinawska	1	l. 1914-1916	A/4961/1-2 z dnia 2011.03.02
120	Dworzec kolejowy Legnica Północ, tzw. Kobyliński, ob. PKP S.A. Oddz. Gospodarowania Nieruchomościami we Wrocławiu – Rejon nr 2 Administracji i Utrzymania Nieruchomości w Legnicy	ul. Ścinawska	2a	1898 r.	636/802/L z dnia 1987.12.28
121	Kamienica czynszowa, ob. budynek mieszkalny	ul. Wojska Polskiego	2	ok. 1905 r.	A/3081/1053 /L z dnia 1996.02.19
122	Kamienica czynszowa, ob. budynek mieszkalny	ul. Wojska Polskiego	5	ok. 1905 r.	A/3067/964 z dnia 1991.07.05
123	Kostnica z salą modlitw na cmentarzu żydowskim	ul. Wrocławska	106	1877 r.	601/997/L z dnia 1991.11.14
124	Kamienica mieszczańska, ob. siedziba Urzędu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu, Oddział Terenowy w Legnicy	ul. Zamkowa	2	XVII w., poł. XVIII w.	A/3083/587/L z dnia 1981.04.14

125	Zamek Piastowski	pl. Zamkowy	1	XIII w., XIII/XIV w. – wieże, XV w., 1533 r. – brama z portalem i basteja; 1764 r., 1840 r., k. XIX w., l. 70 XX w.	585/74/6/L z dnia 1949.03.29
126	Gmach kolegium jezuickiego, ob. klasztor i seminarium o.o. Franciszkanów	ul. Ojców Zbi- gniewa i Michała	1	l. 1700-1706, 1967-1975 r.	577/67/5/L z dnia 1949.11.25
127	Kościół klasztorny Jezuitów, ob. parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela	ul. Ojców Zbi- gniewa i Michała	1	l. 1294-1341, l. 1714-1727, l. 1801-1804, 1896 r., 1912 r., l. 1949-1950, 1954-1955 r., 1977 r.	576/745/124 /L z dnia 1960.09.23
128	Mauzoleum Piastów w kościele klasztorным Jezuitów, ob. paraf. p.w. św. Jana Chrzciciela	ul. Ojców Zbi- gniewa i Michała	1	l. 1677-1679, XIX w., 1901 r., 1955 r., 1960- 1963 r.	578/60/4/L z dnia 1960.03.29
129	Willa Hansa Rottera, ob. siedziba NOT	ul. Złotoryjska	87	1887 r.	A/3069/983/ L z dnia 1993.05.08
130	Willa pałacowa Juliusa Rothera	ul. Złotoryjska	89	1872–1888 r.	A/3071/985/ L z dnia 1993.06.07
131	Willa	ul. Złotoryjska	91	4 ćw. XIX w.	A/3070/986/ L z dnia 1993.06.07

L.p.	Obszar	Lokalizacja	Wpis do rejestru
1.	Teren w granicach działki nr 341, ob. nr 729, obręb Tarninów	ul. gen. Władysława Andersa	639/1038/L z dnia 1995.09.20
2.	Teren w granicach działek: nr 433/2 (220 m _e) i 435/2 (203 m _e), ob. nr 1232, nr 1068/1, nr 1068/2 (część), obręb Fabryczna	ul. Chojnowska	640/976/L z dnia 1992.09.25
3.	Teren w granicach działki nr 381, ob. nr 1005, obręb Fabryczna	ul. Chojnowska	599/951 z dnia 1990.10.22
4.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 26/74, nr 26/75, obręb Glinki	ul. Władysława Grabskiego	642/1010/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/656/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestru zabytków w granicach działki nr 26/74 i 26/75, obrzeb Glinki)
5.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/114, obręb Tarninów	ul. Władysława Grabskiego	641/1015/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/1394/9 5 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestru zabytków w granicach działki nr 634/114, obrzeb Tarni- nów)

6.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/87, obręb Tarninów	ul. Grunwaldzka	643/1007/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/662/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/87, obr. Tarninów)
7.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/33, obręb Tarninów	ul. Grunwaldzka	645/1005/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/661/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/33, obrab Tarni- nów)
8.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/86, obręb Tarninów	ul. Grunwaldzka	644/1004/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/666/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/86, obrab Tarni- nów)

9.	Teren wokół kościoła w granicach działki nr 104, ob. nr 121, obręb Stare Miasto	ul. Henryka Pobożnego	582/799/L z dnia 1987.12.28
10.	Zespół dworski "Ludwikowo": park z aleją	ul. Jaworzyńska	634/995/L z dnia 1991.11.14
11.	Teren w obrębie działki nr 34, ob. nr 34/16, nr 34/19, nr 34/26, nr 34/28, nr 34/30, obręb Ludwikowo	ul. Jaworzyńska	634/995/L z dnia 1991.11.14
12.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/73, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	648/991/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/846/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/73, obrab Tarni- nów)
13.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/50, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	651/989/L z dnia 1993.12.29
14.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/83, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	646/1009/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/999/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/83, obrab Tarni- nów)

15.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/74, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	648/991/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/845/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/74, obrub Tarni- nów)
16.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/70, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	647/1014/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/657/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/70, obrub Tarni- nów)
17.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/82, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	646/1009/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/998/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/82, obrub Tarni- nów)

18.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/48, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	650/1012/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/658/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w gr. działki nr 634/48, obręb. Tarni- nów)
19.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/14, obręb Tarninów	ul. św. Maksymiliana Kolbe	649/1006/L z dnia 1993.12.29
20.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/13, obręb Tarninów	ul. Marii Konopnickiej	652/993/L z dnia 1993.12.29
21.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/90, obręb Tarninów	ul. Tadeusza Kościuszki	656/992/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/664/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/90, obręb Tarni- nów)

22.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/118, obręb Tarninów	ul. Tadeusza Kościuszki	654/1016/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/1395/9 5 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/118, obręb Tarni- nów)
23.	Otoczenie willi, teren w granicach działki nr 634/88, ob. działki nr 634/196 i nr 634/197, obręb Tarninów	ul. Tadeusza Kościuszki	655/1008/L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/663/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/88, obr. Tarninów)
24.	Teren w granicach działki nr 448/449, ob. nr 1425, obręb Tarninów	ul. Tadeusza Kościuszki	653/1022/L z dnia 1994.05.04
25.	Teren w granicach działki nr 210/1, nr 210/7, ob. nr 412, nr 195/1, obręb Ochota	ul. Waleriana Łukasińskiego	658/1019/L z dnia 1994.04.13
26.	Założenie pałacowo-parkowe "Czerniewice": park (teren zagospodarowany parkowo)	ul. Myśliwska	602/950 z dnia 1991.05.24
27.	Teren w granicach działki nr 31, ob. nr 31/5, obręb Smokowice	ul. Myśliwska	602/950 z dnia 1991.05.24
28.	Teren wokół kościoła pw. św. Jacka, w granicach działki nr 161/1, obręb Kartuzy	ul. Nadbrzeżna	581/798/L z dnia 1988.12.30

29.	Teren w granicach działki nr 76 (powinno być 75/1), ob. nr 401, obręb Tarninów	ul. Nowy Świat	591/982/L z dnia 1993.04.26
30.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr dz 634/9, obręb Tarninów	ul. Stefana Okrzei	A/3068/978/ L z dnia 1993.12.29
31.	Teren ogrodu p/willi, w granicach ogrodzenia, ob. teren w granicach działki nr 634/51, obręb Tarninów	ul. Stefana Okrzei	A/3073/990/ L z dnia 1993.10.21 oraz WKZ- 5340/1655/9 6 z dnia 1996.09.03 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/51, ob. obręb Tarni- nów)
32.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/79, obręb Tarninów	ul. Stefana Okrzei	A/3078/1011 /L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/996/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/79, ob. obręb Tarni- nów)

33.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/80, obręb Tarninów	ul. Stefana Okrzei	A/3078/1011 /L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/997/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/80, obrub Tarni- nów)
34.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/89, obręb Tarninów	ul. Stefana Okrzei	A/3077/1013 /L z dnia 1993.12.29 oraz WKZ- 5340/665/95 z dnia 1995.04.20 (obiekt wpi- sany do rejestr zabytków w granicach działki nr 634/89, obrub Tarni- nów)
35.	Teren w granicach działki nr 249/1, ob. działki nr 752/2, nr 752/3, nr 752/4, nr 752/5, nr 752/6, nr 752/7, obręb Fabryczna	ul. Piastowska	593/1029/L z dnia 1994.12.23
36.	Otoczenie willi, ob. teren w granicach działki nr 634/38, obręb Tarninów	ul. Poselska	A/3074/994/ L z dnia 1993.12.29
37.	Teren w granicach działki nr 277, ob. nr 392, obręb Stare Miasto	ul. Powstańców Śląskich	A/3064/948 z dnia 1991.05.24
38.	Teren w granicach działki nr 473, ob. nr 825, obręb Tarninów	ul. Macieja Rataja	A/3076/1017 /L z dnia 1994.08.20

39.	Teren w obrębie działki nr 185, ob. nr 264 obręb Stare Miasto	ul. Rycerska	A/3075/996/ L z dnia 1991.10.28
40.	Teren w granicach działki nr 358, ob. nr 508, obręb Stare Miasto	Rynek	590/963 z dnia 1991.06.17
41.	Teren wokół kościoła, w granicach działki nr 437, obręb Kartuzy	ul. Rzemieślnicza	580/797/L z dnia 1987.12.28
42.	Teren w granicach działki nr 155, ob. nr 155/2, nr 155/3, nr 155/4, obręb Bartniki	ul. Tatarska	A/3080/1054 /L z dnia 1996.03.06
43.	Teren w granicach działki nr 588, ob. nr 1424, nr 374, obręb Stare Miasto	ul. Witelona	A/3066/949 z dnia 1991.05.24
44.	Teren w granicach działki 227/3, ob. nr 368/1, nr 368/2, nr 368/3, obręb Stare Miasto	ul. Witelona	A/3065/941/ L z dnia 1990.03.13
45.	Teren w granicach działki 532, ob. nr 532/1, 532/2, obręb Tarninów	ul. Wojska Polskiego	A/3081/1053 /L z dnia 1996.02.19
46.	Teren w granicach działki nr 287, ob. nr 535/1, obręb Tarninów	ul. Wojska Polskiego	A/3067/964 z dnia 1991.07.05
47.	Cmentarz żydowski	ul. Wrocławska	600/754/L z dnia 1987.12.28
48.	Teren w granicach działki nr 561, ob. nr 991, obręb Tarninów	ul. Złotoryjska	A/3071/985/ L z dnia 1993.06.07
49.	Teren w granicach działki nr 564/1, ob. nr 987, obręb Tarninów	ul. Złotoryjska	A/3070/986/ L z dnia 1993.06.07

50.	Park przy Zamku Piastowskim	Obszar na pn. od zamku ograniczony linią zabudowy przy ul. Piastowskiej (po obu stronach ul. M. Curie-Skłodowskiej) aż do ul. Brama Głogowska, rozdzielony przebiegiem ul. Piastowskiej. Obszar na pd. od zamku ograniczony ulicami: fragm. M. Curie-Skłodowskiej, Nową.	586/477/L z dnia 1976.09.22
51.	Park Miejski	Obszar ograniczony ulicami: Witelona, Wł. Reymonta, W. Korfantego, A. Mickiewicza, S. Sempolowskiej, kanałami rz. Młynówki i Kaczawy, H. Jordana, Zieloną i fragm. al. Orła Białego	A/1712 z dnia 2010.03.30
52.	Teren zespołu dworca kolejowego w granicach działki nr 201, ob. wszystkie działki nr 201/....., obręb Piątnica	ul. Dworcowa/ul. Kolejowa/ul. Ścinawska	635/801/L z dnia 1987.12.28 oraz 637/803/L z dn. 1987.12.28
53.	Zabudowa miejska, tzw. Tarninów	Obszar ograniczony ulicami: Skarbka, Muzealną, Nowym Światem, Hutników, Złotoryjską, Grunwaldzką, Poselską, Wyspiańskiego, Rataja, Kościuszki, Grabskiego, Jaworzyńską, Tatarską, Oświęcimską i Mickiewicza.	573/636/L z dnia 1982.08.27
54.	Ośrodek historyczny miasta Legnicy	Obszar ograniczony ulicami: Pocztową, Piastowską, Dziennikarską, Muzealną, pd. stroną ul. F. Skarbka, Powstańców Śląskich, Al. Orła Białego, Wrocławską i wsch. stroną Parkowej	571/296 z dnia 1953.05.19

Gmina Legnica jest właścicielem lub współwłaścicielem następujących obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych, figurujących w GEZ (bez działek):

L.p.	Obiekt	Adres	Nr	Datowanie	Data i nr rej.
1.	Akademia Rycerska, ob. Legnickie Centrum Kultury, Muzeum Miedzi, Zespół Szkół Muzycznych, UM - Urząd Stanu Cywilnego	ul. Chojnowska	2	1709, l. 1721-1738, ok. 1810, 1902-1903 przebudowa, l. 1932-1933 remont generalny	595/1015/175/L z dnia 1964.01.10
2.	Wieża bramna, tzw. Chojnowska z fragmentem murów miejskich	ul. Chojnowska	6	I poł. XV w., odb. 1917 r.	587/1226 z dnia 1964.12.19
3.	Mury obronne z epitafiami z kościoła św. Piotra i Pawła	pl. Klasztorny		XIII-XV w.;	587/1226 z dnia 1964.12.19
4.	Mury obronne	ul. Murarska		XIII-XV w.	587/1226 z dnia 1964.12.19
5.	Brama Głogowska	ul. Nowa		XIII w., 1 poł. XV w., 1861 r., 1965 r., 1976 r.	587/1226 z dnia 1964.12.19
6.	Mury obronne	ul. św. Piotra		XIII-XV w.	587/1226 z dnia 1964.12.19
7.	Zespół klasztorny ss. Benedyktynek: kościół św. Maurycego, ob. I Liceum Ogólnokształcące im. Tadeusza Kościuszki, Policealna Szkoła Administracji, Policealna Szkoła Turystyki, Społeczne Gimnazjum Towarzystwa Wiedzy Powszechnej: sala gimnastyczna i aula	pl. Klasztorny	7	1 poł. XIV, po 1599 r., ok. 1702 r., 1780 r., 1886 r., 1909 r., po 1945 r.	584/746/125/L z dnia 1960.09.24
8.	Królewskie Ewangelickie Seminarium Nauczycielskie, ob. Szkoła i Centrum Kształcenia Ustawicznego: aula	ul. Lotnicza	26	1912 r.	657/1051/L z dnia 1995.12.27
9.	Kamienica mieszczańska (dom Hansa Scholza), ob. siedziba Ośrodka Sportu i Rekreacji w Legnicy	ul. Najświętszej Marii Panny	7	pocz. XIV w., 1599 r., 1610 r., XIX/XX w.	659/1962 z dnia 1971.04.15

10.	Siedziba Towarzystwa Strzeleckiego "Schiesshaus", następnie Miejski Dom Koncertowy, tzw. Teatr Letni, ob. nieużytkowany	al. Orła Białego	7	1848 r., 1929 r., po 1945 r.	A/5974 z dnia 2015.09.01
11.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: budynek administracyjno-socjalny, ob. budynek LPGK Sp. z o.o. - Zakład Zieleni Miejskiej	al. Orła Białego	8	1937 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
12.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: budynek gospodarczy południowy	al. Orła Białego	8	ok. 1900 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
13.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: budynek gospodarczy północny	al. Orła Białego	8	ok. 1900 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
14.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: palmiarnia	al. Orła Białego	8	1898 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
15.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia ciepła	al. Orła Białego	8	1887 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
16.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia zimna	al. Orła Białego	8	1911 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
17.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia zimna, następnie szklarnia ciepła	al. Orła Białego	8	1904 r., 1911 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
18.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia, tzw. mnożarka	al. Orła Białego	8	l. 40 XX w.	A/5967 z dnia 2015.05.27
19.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: szklarnia, tzw. mnożarka	al. Orła Białego	8	l. 90-te XIX w.	A/5967 z dnia 2015.05.27
20.	Zespół budowlany miejskich palmiarni: łącznik	al. Orła Białego	8	1937 r.	A/5967 z dnia 2015.05.27
21.	Pałac Opatów Lubiąskich, ob. Siedziba Muzeum Miedzi	ul. Partyzantów	1	l. 1717-1730, l. 1963-1968, 1984 r.	596/652 z dnia 1960.03.03
22.	Loża Masońska, ob. Biblioteka Publiczna	ul. Piastowska	22	l. 1892-1894	593/1029/L z dnia 1994.12.23
23.	Kamienica mieszczańska, ob. budynek usługowy	ul. Piekarska	7	XVII w., l. 80 XX w.	A/3082/586/ L z dnia 1981.04.14
24.	Willa, ob. Młodzieżowe Centrum Kultury	ul. Macieja Rataja	24	ok. 1905 r.	A/3072/984/ L z dnia 1993.05.08

25.	Kamienica mieszczańska, następnie Dom handlowy (m.in. z porcelaną i wyposażeniem kuchni), ob. pomieszczenia Teatru Dramatycznego im. Heleny Modrzejewskiej	Rynek	23	XVI w., k. XIX w., poł. XX w.	A/3087/171 z dnia 1950.03.25 (1041/L)
26.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	24	XVI/XVII w., XVIII w., XIX/XXw., l. 1961-1962	A/3088/170 z dnia 1950.03.25
27.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	25	XVI/XVII w., XVIII w., XIX/XXw., l. 1961-1962	A/3089/165 z dnia 1950.03.25
28.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	26	ok.1574 r., XVI/XVII w., XVIII w., XIX w., 1930 r., l. 1961-1962	A/3090/164 z dnia 1950.03.25
29.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	27	XVI/XVII w., XVIII w., XIX w., 1930 r., l. 1961-1962	A/3092/163 z dnia 1950.03.25
30.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	28	XVI/XVII w., początek XIX w., 1961-1962 r.	A/3091/162 z dnia 1950.03.25
31.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	29	XVI/XVII w., początek XIX w., 1961-1962 r.	A/3093/161 z dnia 1950.03.25
32.	Kamienica mieszczańska, tzw. Kram Śledziowy, ob. budynek usługowy	Rynek	30	XVI/XVII w., początek XIX w., 1961-1962 r.	A/3094/160 z dnia 1950.03.25
33.	Nowy Ratusz, ob. Urząd Miasta Legnicy	pl. Słowiański	8	l. 1902-1905	589/543/L z dnia 1981.04.14

34.	Zamek Piastowski	pl. Zamkowy	1	XIII w., XIII/XIV w. – wieże, XV w., 1533 r. – brama z portalem i basteja; 1764 r., 1840 r., k. XIX w., l. 70 XX w.	585/74/6/L z dnia 1949.03.29
-----	------------------	-------------	---	--	------------------------------------

Rejestr zabytków archeologicznych

Zabytek archeologiczny to zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem (Art. 3 pkt. 4 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Stanowisko archeologiczne podlega ochronie jako zabytek od momentu wpisu do rejestru zabytków lub ujawnieniu w ewidencji stanowisk archeologicznych - Archeologicznym Zdjęciu Polski (AZP).

Z obszaru miasta Legnicy do rejestru zabytków archeologicznych woj. dolnośląskiego wpisano 7 stanowisk.

TABELA NR 2 – WYKAZ ZABYTEKÓW ARCHEOLOGICZNYCH.

REJESTR ZABYTEKÓW WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

L.p.	Numer	Chronologia / Datowanie	Nr rejestru, data wpisu
1.	76/17/78-20	III-IV okres epoki brązu / cmentarzysko ciałopalne; pradzieje / ślad osadnictwa; wczesne średniowiecze / osada	77/85/422/Arch/69 z dnia 1969.12.12
2.	101/1/77-21	wczesne średniowiecze/osada	107/85/718/Arch/74 z dnia 1974.02.21
3.	103/4/77-21	pradzieje / osada; wczesne średniowiecze / osada; chronologia nieokreślona / osada	112/85/724/Arch/74 z dnia 1974.03.01
4.	104/5/77-21	pradzieje/osada; średniowiecze/osada; chronologia nieokreślona/osada(?)	139/85/802/Arch/75 z dnia 1975.05.07
5.	106/17/77-21	epoka brązu III okres-halsztat / osada(?); pradzieje / ślad osadniczy; wczesne średniowiecze X-XII w. / ślad osadniczy; późne średniowiecze XIV-XV w. / ślad osadniczy	138/85/801/Arch/75 z dnia 1975.04.30
6.	108/19/77-21	epoka brązu V okres-halsztat / osada; pradzieje / osada; wczesne średniowiecze VIII-X w. / ślad osadniczy; późne średniowiecze XIII-XIV w. / ślad osadniczy	140/85/803/Arch/75 z dnia 1975.05.07

7.	109/20/77-21	epoka brązu V okres-halsztat / osada; późne średniowiecze XIII-XIV w. / ślad osadniczy	137/85/800/Arch/75 z dnia 1975.04.30
----	--------------	--	--------------------------------------

Rejestr zabytków ruchomych

Z obszaru miasta Legnica do rejestru zabytków ruchomych województwa dolnośląskiego wpisano przede wszystkim wystrój i wyposażenie zabytkowych świątyń: kościoła katedralnego pw. św. Piotra i Pawła, kościoła parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela, Mauzoleum Piastów, kościoła parafialnego pw. św. Jacka, kościoła ewangelicko-augsburskiego pw. NMP, kościoła parafialnego pw. św. Trójcy a także wystroje kamienic (ul. Partyzantów 23 i ul. Zamkowa 2), postument z rzeźbą, 2 pomniki, portal zamku i 2 studnie (Neptuna i Syreny – przeniesione z rejestru zabytków nieruchomości), malowidło z zamkowej wieży św. Jadwigi oraz 1 obraz (własność prywatna).

łącznie 24 decyzje.

Zabytki ruchome, w przeważającej większości stanowią własność związków wyznaniowych.

TABELA NR 3 – WYKAZ ZABYTEKÓW RUCHOMYCH.

REJESTR ZABYTEKÓW WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

L.p.	Adres	Obiekt	Nr rejestru zabytków	Data wpisu do rej. zabytków
1.	Rynek	Fontanna – Studnia Neptuna "Gabeljürge"	1277/172	1950.03.25
2.	Rynek	Fontanna Panny Wodnej – Studnia Syreny	1278/173	1950.03.25
3.	Rynek	Portal kamienicy mieszczańskiej	197/L przeniesiony do rejestru zabytków ruchomych nr A/3086/1230	1964.12.19
4.	ul. Złotoryjska 3	obraz <i>Studium męskiej głowy</i> aut. T. Ajdukiewicz (wł. prywatna)	4/1... brak decyzji 782/1/69	1969.12.02
5.	ul. Ojców Zbigniewa i Michała 1	Mauzoleum Piastów w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	664/385/1-11	1977.12.05
6.	ul. Ojców Zbigniewa i Michała 1	5 sarkofagów Piastów Śląskich w Mauzoleum Piastów w kościele parafialnym pw. św. Jana Chrzciciela	662/89/B/1-5	1986.08.11
7.	Pl. Katedralny	wystrój i wyposażenie kościoła katedralnego pw. św. św. Piotra i Pawła	1057/381/1-122	1977.12.01
8.	Pl. Katedralny	prospekt organowy wraz z instrumentem muzycznym w kościele katedralnym pw. św. św. Piotra i Pawła	1131/B/05	2005.01.14
9.	ul. Ojców Zbigniewa i Michała	wystrój i wyposażenie kościoła klasztornego, ob. parafialnego pw. św. Jana Chrzciciela	663/384/50	1977.12.05
10.	ul. Partyzantów 23	wystrój kamienicy mieszczańskiej	665/424/L/81/1-4	1981.12.04

11.	Pl. Mariacki	wyposażenie kościoła rzym.-kat. pw. św. Piotra, ob. ewangelicko-augsburskiego pw. NMP	666/425/L/81/1-120	1981.12.31
12.	Pl. Mariacki	ławki nawy głównej stanowiące element wyposażenia kościoła rzym.-kat. pw. św. Piotra, ob. ewangelicko-augsburskiego pw. NMP	B/2570	2017.04.18
13.	ul. Zamkowa 2	malowany fryz podstropowy, polichromia ścianki działowej, malowidło wnęki i kolumna w kamienicy mieszczańskiej	108/B/02/1-3	2002.08.02
14.	ul. Nadbrzeźna 3	malowidła ściennie i sklepienie w kościele ewangelickim Pamięci Cesarza Fryderyka, ob. parafialnym pw. św. Jacka	223/B/02	2002.12.18
15.	ul. Nadbrzeźna 3	organy z 1908 r. stanowiące element wyposażenia kościoła ewangelickiego Pamięci Cesarza Fryderyka, ob. parafialnego pw. św. Jacka	B/2507	2016.03.22
16.	ul. Wrocławska (przyczółek mostu)	postument z rzeźbą św. Franciszka Ksawerego	1157/B/05	2005.04.21
17.	al. Orła Białego	Pomnik upamiętniający legniczan poległych w wojnie francusko-niemieckiej w latach 1870-1871 r. "Löwendenkmal", tzw. Śpiący Lew	B/1505	2006.09.01
18.	ul. Widokowa (Lasek Złotoryjski)	pomnik Samuela Beniamina Ruffera	B/1504	2006.09.01
19.	Pl. Zamkowy	późnogotyckie malowidła ściennie z przedstawieniami bohaterów, stanowiące uosobienie i wzór cnót rycerskich wkomponowane w dekorację roślinną w tzw. Zielonej Komnacie	B/1895	2008.01.21
20.	ul. Rzemieślnicza	elementy wystroju i wyposażenia kościoła parafialnego pw. św. Trójcy	B/2095/1-78	2009.12.29
21.	ul. Złotoryjska 89	elementy wystroju i wyposażenia willi Juliusa Rothera: dekoracja snycerska otworów drzwiowych i ścian; dekoracja sztukatorska stropu; dekoracja snycerska ścian i stropu	B/2418/1-3	2014.10.30
22.	Rynek 38	renesansowa dekoracja sgraffitowa elewacji i wykusza w kamienicy mieszczańskiej „Dom pod Przepiórczym Koszem”	B/2446	2015.01.29
23.	ul. NMP 7	renesansowa dekoracja sgraffitowa elewacji pd.-wsch. kamienicy Scholza	B/2480	2015.11.17
24.	Rynek 26 i 27	renesansowa dekoracja sgraffitowa elewacji pd.-wsch. 2 kamienic, tzw. Kramów Śledziowych	B/2481/1-2	2015.11.17

VI.2.b. *Pomnik Historii, Lista Światowego Dziedzictwa, Park Kulturowy*

Na obszarze miasta Legnica żaden obiekt nie został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Naturalnego UNESCO, nie został uznany za Pomnik Historii przez Prezydenta RP, a także nie został utworzony żaden Park Kulturowy.

VI.2.c *System ochrony krajobrazu kulturowego w dokumentach prawa miejscowego.*

Jedną z formą ochrony prawnej są ustalenia i zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Miasto Legnica posiada 43% pokrycie planistyczne obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego.

Na podstawie ustaleń ochrony środowiska kulturowego zawartych w *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Legnicy* (przyjęte Uchwałą Nr XLIV/425/02 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 28 stycznia 2002 r., z późniejszymi zmianami), miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego będą aktualizowane w przypadkach konieczności przeprowadzenia zmian lub uzupełnień oraz wyznaczono obszary miasta, dla których przewidziano obowiązek sporządzenia *mpzp* ze względów na uwarunkowania wynikające z ochrony i kształtowania środowiska kulturowego.

W *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy* (przyjętego Uchwałą Nr XLIX/503/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 29 września 2014 r.), *Gminnej Ewidencji Zabytków miasta Legnicy* (przyjętej Zarządzeniem Nr 499/PM/2015 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 27 lipca 2015 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 316/PM/2017 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 24 maja 2017 r.) oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego określono strefy ochrony konserwatorskiej.

Strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej

Strefy zostały określone dla obszarów szczególnie wartościowych, o zachowanej historycznej strukturze przestrzennej, uznane za szczególnie ważne jako materialne świadectwo historyczne, a także tereny wpisane do rejestru zabytków. W strefach obowiązuje priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich przed wszelkimi względami inwestycyjnymi, gospodarczymi i usługowymi. Pierwszeństwo mają na tych obszarach wszelkie działania odtworzeniowe i rewaloryzacyjne, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz zabudowy.

Działania konserwatorskie w tych strefach zmierzają do zachowania i ucytelnienia historycznych układów przestrzennych, w tym historycznej linii zabudowy, układów ulic, placów i ich nawierzchni, dominant, układów zieleni. Wszelka działalność inwestycyjna lub budowlana (przebudowy, remonty, adaptacje) a także dokonywanie podziałów nieruchomości na obszarze objętym strefą ścisłej ochrony wymaga uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków – Oddziałem Terenowym w Legnicy.

Na obszarze miasta Legnicy wyznaczono 12 stref ścisłej ochrony konserwatorskiej.

TABELA NR 4 – WYKAZ STREF ŚCISŁEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ.

L.p.	Obszar	Lokalizacja
1.	Obszar założenia pałacowo-parkowego "Czerniewice" - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar obejmujący dz. nr 31/5 przy ul. Myśliwskiej
2.	Układ urbanistyczny Starego Miasta - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar ograniczony ulicami: Pocztową, Piastowską, Dziennikarską, Muzealną, F. Skarbka, Witelona, J. Libana
3.	Zespół budynków związanych z ewangelickim stowarzyszeniem kobiet Fundacji Cannabausa - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar obejmujący zabudowę wraz z działkami przy ul. Kazimierz Wielkiego nr 30-36 oraz budynku nr 22 przy ul. R. Dmowskiego
4.	Układ urbanistyczny dzielnicy Tarninów - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar ograniczony ulicami: W. Korfantego, A. Mickiewicza, Stromą, Jaworzyńską, W. Grabskiego, T. Kościuszki, pd. granicą dz. 26/179, Poselską, M. Reja - do W. Grabskiego, Złotoryjską, Łączną, A. Asnyka, Marynarską, Chojnowską, Dziennikarską, Muzealną, F. Skarbka, Powstańców Śląskich.
5.	Teren działki przykościelnej kościoła parafialnego p.w. Św. Trójcy - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar obejmujący działkę nr 437 - teren wokół kościoła
6.	Teren zespołu dworskiego "Ludwikowo" - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar obejmujący dz. nr 34/16, 34/19, 34/26, 34/28, 34/30 przy ul. Jaworzyńskiej
7.	Układ urbanistyczny przedmieścia Złotoryjskiego i części Chojnowskiego - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A").	Obszar ograniczony ulicami: Chojnowską, Dziennikarską, Pl. Wolności, Nowym Światem, Hutniczą, Złotoryjską, Łączną, A. Asnyka, , Marynarską.
8.	Teren cmentarza żydowskiego - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar cmentarza na działce nr 484/3
9.	Teren wokół szkoły ewangelickiej, ob. szkoły podstawowej nr 1 wraz z budynkami zaplecza - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar działki nr 779 przy ul. Kamiennej nr 20a
10.	Teren przy Willi Bolka von Richthofena oraz kł Gminy Katolicko-Apostolskiej - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar obejmujący dz. nr 121 - przy ul. Henryka Pobożnego 7-7a, dz. nr 1408 - przy ul. Bolesława Chrobrego 13, fragm. ul. Bolesława Chrobrego - między ww. działkami oraz ul. Przeskok

11.	Teren klasztoru pobernardyńskiego z miejscem po kościele oraz teren szpitala miejskiego, ob. Ośrodek Psychiatrycznej i Odwykowej Opieki Zdrowotnej - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	ul. Chojnowska
12.	Teren placu-zielenca wokół Kościoła Pamięci Cesarza Fryderyka, ob. obszar wokół kościoła p.w. św. Jacka - strefa ścisłej ochrony konserwatorskiej ("A")	Obszar obejmujący dz. nr 160/2, 160/3, 161/1, 161/2 przy ul. Nadbrzeżnej

Strefy ochrony konserwatorskiej

Strefy obejmują obszary, na których elementy historycznych układów i ich powiązania z krajobrazem zachowały się w stosunkowo niezmiennym kształcie, co stanowi o ich wartości kulturowej.

Działania konserwatorskie w tych strefach zmierzają do zachowania zabytkowych struktur osadniczych z uwzględnieniem i poszanowaniem zasadniczych elementów historycznego rozplanowania.

Na terenie stref ochrony konserwatorskiej wprowadza się wymóg konsultacji i uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków – Oddziałem Terenowym w Legnicy wszelkich działań inwestycyjnych, remontów, przebudów oraz zmian funkcji obiektów znajdujących się w GEZ.

Na obszarze miasta Legnicy wyznaczono 12 stref ochrony konserwatorskiej.

TABELA NR 5 – WYKAZ STREF OCHRONY KONSERWATORSKIEJ.

L.p.	Obszar	Lokalizacja
1.	Kwartał modernistycznej zabudowy mieszkaniowej - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony ulicami: Bielańską, zach. granicą dz. zabudowy ul. E Kwiatkowskiego, St. Staszica, zach. granicą dz. zab. garażowej p/Al. Rzeczypospolitej nr 71-85a, Al. Rzeczypospolitej
2.	Cmentarz wiejski w Piątnicy, ob. nieczynny - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	ul. Szczytnicka
3.	Historyczny układ dzielnicy Kartuzy - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony: II Armii Wojska Polskiego, Drukarską, Świętej Trójcy, St. Moniuszki, Wrocławską, Cmentarną, Kazimierz Wielkiego, granicą torów kolejowych do koryta rz. Kaczawy a następnie po koronie wału powodziowego zach. brzegu rz. Kaczawy
4.	Zabudowa śródmiejska - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony: ul. Chojnowską, poza zabudową ul. Chojnowskiej, B. Głowackiego, Stefana Batorego, A. Fredry, pd. granicami dz. nr 331 i 338, poza zabudową zach. pierzei ul. Działkowej, zach. i pn. granicą dz. 412 (ELPENA), poza zabudową pn. strony ul. kard. B. Kominka, zach. granicą dz. 580/2, pn. granicą ul. Przemysłowej, terenem dz. p/Przemysłowej 5, torami kolejowymi, wsch. granicą ul. Brama Głogowska, pn.-zach. stroną ul. Piastowskiej

5.	Piekary Stare - strefa ochrony konserwatorskiej „B”	Piekary Stare
6.	Układ urbanistyczny południowej części dzielnicy Tarninów - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony ulicami: Grabskiego, pd. częścią Kościuszki, pd. granicą dz. posesji Grabskiego 26, Poselską, Reja aż do Grabskiego, wsch. granicą Lasku Złotoryjskiego do Al. Zwycięstwa, i dalej do Jaworzyńskiej; po wsch. stronie od Jaworzyńskiej, kanałem Młynówki do Mickiewicza.
7.	Historyczny układ ruralistyczny Piekary Wielkich - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar zabudowy wraz z działkami przy ulicy: Wandy, V Dywizji Piechoty, Dąbrówki, Ziemowita
8.	Kwartal zabudowy części Osiedla H. Sienkiewicza - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony ulicami: Fiołkową, wsch. granicą działek zabudowy ul. Wiśniowej, Tulipanową, zach. granicą działek zabudowy ul. Palmowej
9.	Obszar zabudowy Przedmieścia Głogowskiego - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony ulicami: Leszczyńską, od południa - torami kolejowymi, od zachodu - korytem rz. Czarna Woda, od północy - ul. J. Kochanowskiego.
10.	Park Miejski - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony ulicami: Witeloną, fragm. al. Orła Białego, Zieloną, H. Jordana, al. Z. Krasieńskiego, S. Sempolowskiej, A. Mickiewicza, fragm. zach. granicy parku do ul. W. Korfanteo, W. Korfanteo, Powstańców Śląskich.
11.	Obszar zespołu pałacowo-folwarcznego "Lipniki" wraz z otaczającą zabudową i terenem po wschodniej stronie - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar zabudowy folwarku przy ul. Żytniej nr 4-8 oraz działki nr 42/1, 42/2, 42/3 i 42/4
12.	Kwartal zabudowy przy ul. Henryka Pobożnego i Bolesława Chrobrego - strefa ochrony konserwatorskiej ("B")	Obszar ograniczony: fragm. ul. Kartuskiej, zach. granicą działek za zabudową z ul. Henryka Pobożnego, pd. granicą działek nr 825 i 1403 (od pd.) i zach. stroną ul. Wały Ks. J. Poniatowskiego - z wyłączeniem obszaru stery "A"

Strefy ochrony krajobrazu kulturowego

Strefy obejmują obszary o charakterystycznym wyglądzie, ukształtowane w wyniku działalności człowieka lub obszary krajobrazu naturalnego przestrzennie związane z historycznym założeniem. Działania konserwatorskie w tych strefach zmagają się do ochrony form i sposobu użytkowania terenów, z zaleceniami utrzymania wykształconych parcelacji i form użytkowania.

Na obszarze miasta Legnica wyznaczono 8 strefy ochrony krajobrazu kulturowego.

TABELA NR 6 – WYKAZ STREF OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

L.p.	Obszar	Lokalizacja
1.	Park Ruffera ("Rufferpark") - strefa ochrony zabytkowych układów zieleni ("K")	Obszar ograniczony ulicami: Złotoryjska, Ceglana, Kilińskiego, Widokowa
2.	Teren kąpieliska Północnego wraz z terenami sąsiadującym, tzw. "Bagna nad Czarną" - strefa ochrony zabytkowego krajobrazu ("K")	Obszar ograniczony: ul. Kąpielową, torami kolejowym od pd.-zach. i zach. oraz korytem rz. Czarna Woda
3.	Lasek Mieszczański ("Bürgerwäldchen"), zwany również Laskiem Miejskim - strefa ochrony zabytkowego krajobrazu ("K")	Obszar ograniczony ulicami: Złotoryjska, Władysława Grabskiego, Leśna, Al. Zwycięstwa
4.	Obszar dawnych ogrodów Akademii Rycerskiej - strefa ochrony zabytkowych układów zieleni kształtowanej ("K")	Obszar ograniczony ulicami: Żwirki i Wigury, Jagiellońską, Franciszkańską, wsch. granicą działek zabudowy ul. Książęcej nr 12-22
5.	Skwer - strefa ochrony zabytkowych układów zieleni kształtowanej ("K")	Obszar ograniczony ulicami: S. Czarnieckiego, I. Daszyńskiego, Kościelną, M. Niedziałkowskiego
6.	Historyczny układ ruralistyczny Piątnicy - strefa ochrony zabytkowego krajobrazu ("K")	Zabudowa wraz z działkami siedliskowymi wzdłuż ul. Piątnickiej, w granicach nowożytnego siedliska, ograniczona od pn. ul. Bydgoską, od pd. korytem rz. Czarna Woda
7.	Obszar cmentarza żydowskiego i cmentarza komunalnego - strefa ochrony zabytkowego układu zieleni kształtowanej ("K")	Obszar ograniczony ulicami: Cmentarną, Wrocławską, torami kolejowymi (od wsch. i pn.)
8.	Historyczny układ ruralistyczny Przybkowa - strefa ochrony zabytkowego krajobrazu ("K")	Obszar zabudowy po zach. i wsch. stronie ul. Wielogórskiej (od wsch. - do ul. Nowodworskiej)

Strefy ścisłej ochrony archeologicznej

Strefy ścisłej ochrony archeologicznej wyznacza się dla stanowisk archeologicznych o własnej formie terenowej (np. grodziska). W strefie obowiązuje całkowity zakaz wszelkiej działalności inwestycyjnej a podejmowane prace o charakterze rewaloryzacyjnym, czy rekultywacyjnym wymagają pozwoleń służb konserwatorskich i mogą być prowadzone pod ich nadzorem.

Na obszarze miasta Legnica nie wyznaczono stref ścisłej ochrony archeologicznej.

Strefy obserwacji archeologicznej

Strefy obserwacji archeologicznej wyznaczone są dla dawnych wsi (obecnie włączonych w granice administracyjne miasta Legnica) o średniowiecznej i nowożytnej metryce oraz dla zespołów rezydencjonalnych, folwarcznych. Strefy stanowią ochronę nawarstwień archeologicznych.

Wszelkie inwestycje planowane na obszarach objętych strefami obserwacji archeologicznej na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego muszą uzyskać pozwolenie właściwego organu w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Na obszarze miasta Legnica wyznaczono 12 stref obserwacji archeologicznej.

TABELA NR 7 – WYKAZ STREF OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ.

L.p.	Obszar	Lokalizacja
1.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - Piątnica	Piątnica w granicach nowożytnego siedliska
2.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - Przedmieście Głogowskie wraz z przyległymi osadami na północnym brzegu Czarnej Wody	Obszar ograniczony ulicami: Słubicką, Leszczyńską, pn. stroną nasypu kolejowego, fragm. nabrzeża rz. Czarna Woda, granicą dz. nr 730 i 690 do ul. Bagiennej.
3.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW")	Obszar ograniczony ulicami: Piastowską, M. Curie-Skłodowskiej, B. Prusa, wsch. stroną ul. Leszczyńskiej i Bramy Głogowskiej
4.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW")	Obszar ograniczony ulicami: Piastowską, Dziennikarską, Pl. Wolności, pn. stroną ul. Nowy Świat, zach. stroną ul. Hutników, zach. granicą dz. nr 1005 - klasztor pobernardyński, Franciszkańską, Księżęcą, Senatorską
5.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - Przybków	Wieś Przybków w granicach nowożytnego siedliska
6.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - Smokowice	Obszar historycznej wsi Smokowice (ob. nieistniejąca)
7.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - założenie pałacowo-folwarczne "Lipniki"	Obszar założenia pałacowo-folwarczno z teren otaczającym od zachodu
8.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - Piekary Wielkie	Obszar w granicach nowożytnego siedliska, od pn. ograniczony fragm. ul. Wroniej i Zacisze, od zach. ul. Szpakową i przedłużeniem wzdłuż granic działek do ul. Wroniej, od wschodu ul. Wł. Sikorskiego i Zacisze
9.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - Stare Piekary	Obszar wsi w granicach nowożytnego siedliska: pd. gr. działek p/ul. Kołodziejskiej, fragm. rz. Wierzbak, pn. gr. dz. 109/3, ul. Kołodziejską, pd. gr.dz. nr 61, 59, 56 do ul. Pątnowskiej, ul. Pątnowską, pd. gr. dz. nr 196/1 i 196/2, zwn. gr. dz. nr 207, wsch. gr. dz. nr 55, 214, 215, 223, 224, 227

10.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - zespół dworski "Ludwikowo"	Obszar założenia dworskiego z parkiem i folwarkiem, po pd.-zach. stronie ul. Jaworzyńskiej, od pn. ograniczony ul. Borsuczą, od wsch. odnogą rzeki Kaczawy
11.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW") - założenie pałacowo-parkowe "Czerniewice"	Obszar założenia pałacowo-folwarcznego "Czerniewice"
12.	Strefa obserwacji archeologicznej ("OW")	Obszar ograniczony ulicami: Kartuską, J. Libana, Al. Orła Białego, Zieloną, korytem rz. Kaczawy, poza zabudową ul. Wrocławskiej oraz poza zabudową ul. J. Libana

VI.2.c Gminna Ewidencja Zabytków miasta Legnica.

Gminna Ewidencja Zabytków miasta Legnica, opracowana w l. 2012-2015, uzupełniona w 2016 r., przyjęta Zarządzeniem Nr 499/PM/2015 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 27 lipca 2015 r., zmienionym Zarządzeniem Nr 316/PM/2017 Prezydenta Miasta Legnicy z dnia 24 maja 2017 r.

Zarządzenie wraz z wykazem dostępne na stronie BIP Urzędu Miasta Legnicy.

Zgodnie z Art. 21. Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446, z późniejszymi zmianami) Gminna Ewidencja Zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez gminy, powiaty i województwa.

Zgodnie z Art. 22.4 Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami - Wójt (burmistrz, prezydent miasta) prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy.

Zgodnie z Art. 22.5 Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

1. zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
2. inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
3. inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. Nr 113, poz. 661) określa sposób prowadzenia ewidencji (na wszystkich szczeblach) a także wzory kart ewidencji krajowej i wojewódzkiej oraz kart adresowych gminnej ewidencji zabytków wraz z danymi, jakie powinny być ujęte w ww. kartach.

Gminna Ewidencja Zabytków miasta Legnica została wykonana w oparciu o rejestr zabytków nieruchomości województwa dolnośląskiego, karty adresowe zabytków nieruchomości, karty ewidencyjne zabytków architektury i budownictwa, karty ewidencyjne zabytkowych cmentarzy, opracowanie ewidencyjne parków znajdujące się w zasobach Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu Oddziale Terenowym w Legnicy. Przeprowadzono również kwerendę bibliograficzną, kartograficzną i ikonograficzną. Stanowiska archeologiczne opracowano na podstawie dokumentacji Archeologicznego Zdjęcia Polski oraz po konsultacjach z WUOZ we Wrocławiu Oddziałem Terenowym w Legnicy; część stanowisk oznaczono w sposób symboliczny, z uwagi, że dokładna lokalizacja i kształt możliwy będzie po przeprowadzeniu badań archeologicznych.

Gminna Ewidencja Zabytków nie jest dokumentem zamkniętym; powinna być systematycznie aktualizowana, należy m.in. wykreślać z ewidencji obiekty rozebrane oraz gruntownie przebudowane a także uzupełniana o obiekty, wskazane przez nowe ustalenia naukowe. Wszelkie zmiany nie powodują nieważności ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz gminnego programu opieki nad zabytkami.

Zgodnie z Art.13.5 *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446; z późniejszymi zmianami) skreślenie z gminnej ewidencji zabytków obiektu wpisanego do rejestru zabytków następuje na podstawie decyzji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Zgodnie z Art.39.3 *Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 1332) w stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów nie wpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Ewidencją zostały objęte zabytki architektury i budownictwa: układy, zespoły i obiekty o istotnych, lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych, tereny zielone (cmentarze, parki, aleje) oraz zabytki archeologiczne.

VII. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA KULTUROWEGO MIASTA LEGNICY.

Opracowana w l. 2012-2016 *Gminna Ewidencję Zabytków*, zawiera zweryfikowane i uzupełnione obiekty, zespoły, obszary i stanowiska, które ze względu na swoją wartość artystyczną i historyczną powinny podlegać ochronie konserwatorskiej. Dla zabytkowych układów założono karty GEZ z doprecyzowanymi granicami, a w celu ich ochrony wprowadzono, zarówno w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego*, jak i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego system stref ochrony konserwatorskiej.

W latach 2010-2011 został sporządzony opis zasobu zabytków miasta Legnicy przez Narodowy Instytut Dziedzictwa Oddział Terenowy we Wrocławiu, w którym wskazano: obiekty nieistniejące, obiekty, które utraciły walory zabytkowe, obiekty zagrożone oraz obiekty wpisane do rejestru, a których wpis wymaga doprecyzowania.

Obiekty wpisane do rejestru zabytków, a zagrożone ze względu na zły stan techniczny to:

1. klasztor pobernardyński, ul. Chojnowska 67; stan bardzo zły, budynek w stanie ruiny, po pożarze, opuszczony, pozbawiony dachu, brak zabezpieczeń korony murów;
2. część obiektów zespołu szpitala miejskiego, ul. Chojnowska 81 (budynek gospodarczy z mieszkaniem inspektora, budynek główny „B”, kotłownia, nowe skrzydło budynku głównego – nieużytkowane, w częściowej ruinie);
3. -zespół folwarczny „Ludwikowo”, ul. Jaworzyńska – budynki gospodarcze w ruinie, zagrożone zniszczeniem poprzez zawalenie;
4. zespół podworski „Czerniewice”, ul. Myśliwska – obiekty folwarku w stanie postępującej ruiny wraz z dworem;
5. budynek Banku Ziemiaństwa Księstwa Legnicko-Wołowskiego, ul. Powstańców Śląskich 13 – stan zły, liczne uszkodzenia tynków i detalu architektonicznego, częściowy brak attyki, wnętrza od l. 80-tych XX w. nierozpoznane.

W większości obiektów figurujących w *Gminnej Ewidencji Zabytków* zachowana jest ich pierwotna funkcja, lub pełnią funkcje nie kolidujące z układem wnętrza i charakterem obiektu.

Przykłady udanych adaptacji to:

1. obiekty koszar garnizonu, ul. Hutników – na cele szkoły wyższej – WSZ w Legnicy;
2. gmach Akademia Rycerska, ul. Chojnowska – na siedziby miejskich instytucji kultury;
3. gmach Starego Teatru, Rynek – na Teatr im. H. Modrzejewskiej.

Na obszarze miasta Legnica oprócz cennych zabytków nieruchomych i ruchomych, znajdują się obszary przyrodniczo-krajobrazowe oraz pomniki przyrody (wymienione w *Załączniku nr 1 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy”* oraz w *Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Legnicy do 2020 roku*, zawierających wykaz istniejących w obrębie Legnicy pomników przyrody ożywionej i nieożywionej, ustanowionych na mocy ustawy o ochronie przyrody).

Przez obszar miasta Legnicy wiodą również szlaki, zarówno pielgrzymkowe, jak i turystyczno-edukacyjne, posiadające zarówno walory turystyczno-krajobrazowe, pełniące równocześnie jedną z form popularyzowania i udostępniania dziedzictwa kulturowego.

W 1986 r. Rada Europy ogłosiła *Drogę św. Jakuba* pierwszym europejskim szlakiem o wielkim znaczeniu kulturowym. Zaapelowano do władz, instytucji oraz obywateli o odtwarzanie szlaków jakubowych i przywrócenie ich dawnego znaczenia. Na terenie Polski, jako pierwszą odtworzono *Dolnośląską Drogę św. Jakuba* łączącą Jakubów k. Głogowa ze Zgorzelcem (2005 r.).

Szlak św. Jakuba - Droga Dolnośląska jest wariantem starodawnego traktu komunikacyjnego zwanego *Via Regia*, którego przebieg trasy to: Brzeg - Małujowice - Oleśnica Mała - Marszowice - Oława - Sobocisko - Grodziszów - Siechnice - Trestno - Wrocław - Wojnowice - Miękinia - Środa Śląska - Proszków - Malczyce - Lubiąż - Prochowice - **Legnica** - Krotoszyce - Legnickie Pole - Winnica - Wysocko - Złotoryja - Pielgrzymka - Lwówek Śląski - Niwnice - Wolbromów - Lubań - Pisarzowice - Henryków - Sławnikowice - Jędrzychowice - Zgorzelec/Görlitz.

Inne szlaki turystyczno-edukacyjnych:

Szlak Bitwy 1241 r., znaki czerwone, ok. 12,3 km

Legnica - Piekary - Bartoszków - Legnickie Pole

Szlak zaczyna się przy Bramie Głogowskiej w Legnicy i przebiega prawie w połowie swej długości w granicach miasta; początkowo wiedzie przez starą historyczną dzielnicę, a następnie przez nowe osiedla: Kopernika i Piekary; kolejne miejscowości to – Bartoszków – Gniewomierz – połącznie z fragm. szlaku „Tatarów” prowadzącym z Prochowic – kończą się oba szlaki przy Muzeum Bitwy Legnickiej w Legnickim Polu. (szlak wyznacza bieg międzynarodowego szlaku pieszego E-22, którym podąża również szlak św. Jakuba).

Europejski Szlak Cystersów

Powstał z inicjatywy Rady Europy; rozpoczyna się w Portugalii, a kończy w Polsce (uroczyście powołany w Polsce 16-17.09.1990 r.). Legnica usytuowana jest na jego trasie pomiędzy Lubiążem, a Krzeszowem.

Szczegółowy przebieg szlaku w okolicy miasta: Kawice – Prochowice – Golanka – Spalona – Kunice – **Legnica** – Kościelec – Warmętowice – Winnica – Stary Jawor – Jawor – Paszowice – Sokola – Kwietniki – Pogwizdów – Świny. Z uwagi na bogactwo obiektów zabytkowych i urozmaicony krajobraz, jest to szlak cieszący się szczególną popularnością wśród turystów.

Szlak polskiej miedzi, znaki niebieskie, ok. 112 km

Przebiega: Złotoryja – Rokitnica – Kozów - Wysocko - Rzymówka - Krotoszyce - Wilczyce - Szymanowice - Smokowice - Pawłowice Małe - **Legnica** - Piątnica – Rzeszotary - Kochlice – Głuchowie – Chróstonik - Krzeczyn Wielki – Lubin - Obora - Szklary Górne - Jędrzychów - Sobin - Polkowice Dln. – Polkowice - Trzebcz - Komorniki - Wysoka Cerkiew - Żuków – „Uroczysko Dobiszów” (rezerwat przyrody) – Dobiszów - Jaczów - Ruszowice – Głogów. Szlak nizinny przebiegający przez mało urozmaicony krajobrazowo teren. Łączy rejony starego zagłębia miedziowego (ze śladami górnictwa złota w Złotoryji) z centralną częścią Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego, w części środkowej przebiegając przez tereny leśne. Na trasie interesujące obiekty dóbr kultury, zgrupowane zwłaszcza w Legnicy i Głogowie; przeznaczony szczególnie dla turystyki pieszej i rowerowej.

VIII. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO MIASTA LEGNICY. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest narzędziem w programowaniu rozwoju lokalnego. Ma na celu określenie i ocenę materialnych oraz niematerialnych czynników sprzyjających lub utrudniających rozwój i funkcjonowanie miasta, zarówno obecnie, jak i w przyszłości. Jest to efektywna metoda identyfikacji słabych i mocnych stron (czynniki wewnętrzne) oraz szans i zagrożeń (czynniki zewnętrzne) mających wpływ na stan dziedzictwa kulturowego miasta, jak również na promocję, turystykę, przyrodę.

W Programie Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 wykorzystano m.in. dane z analizy SWOT zawarte w opracowanej Strategii Rozwoju Miasta Legnicy na lata 2015-2020 Plus, a mające wpływ na dziedzictwo kulturowe gminy.

MOCNE STRONY [Strengths]	SŁABE STRONY [Weaknesses]
<ol style="list-style-type: none"> 1. Opracowana aktualna Gminna Ewidencja Zabytków, przyjęta Zarządzeniem Nr 499/PM/2015 Prezydenta Miasta Legnicy z dn. 29.07.2015, zaktualizowana Zarządzeniem Nr 316/PM/2017 Prezydenta Miasta Legnicy z dn. 24.05.2017. 2. Uwzględnienie zagadnień z zakresu ochrony zabytków w dokumentach strategicznych opracowanych na poziomie gminy (<i>mpzp, Legnica - Strategia rozwoju l. 2015-2020 PLUS, Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, Lokalne programy rewitalizacji miasta, Program ochrony środowiska dla miasta Legnicy do 2020</i>). 3. Zasób zabytków nieruchomych – historyczne centrum, osiedla mieszkaniowe XIX oraz XX w., obiekty infrastruktury komunalnej (gazownia, stacja energetyczna, wodociągi), zabudowa stacji kolejowej. 4. Zasób zabytków ruchomych o wysokiej klasie artystycznej, stanowiących wystrój i wyposażenie obiektów sakralnych i budownictwa miejskiego. 5. Duża różnorodność dziedzictwa kulturowego i historycznego, budującego potencjał turystyczny i rozwój kulturowy. 6. Powołanie zespołu do koordynowania prac związanych z przygotowaniem zasad i wa- 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki stopień degradacji znacznej części historycznej zabudowy miasta Legnicy. 2. Przekształcone (Stare Miasto) i zdegradowane urbanistycznie (Kartuzy) układy przestrzenne; ubytki w zabudowie (np. dzielnica Tarninów, Fabryczna). 3. Duży odsetek zdekapitalizowanej zabudowy. 4. Zbyt wolne tempo rewitalizacji w skali miasta. 5. Brak pokrycia obszaru miasta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (stan 2017 r. – 43%). 6. Niewystarczające, w stosunku do potrzeb, środki finansowe w budżecie miasta z przeznaczeniem na zabytki, ich ochronę i programy rewitalizacyjne.

<p>runków sytuowania małej architektury, tablic reklamowych, ogrodzeń... <i>Zarządzeniem Nr 146/PM/2016 Prezydenta Miasta Legnicy z dn. 02.03.2016.</i></p> <p>7. Funkcjonowanie instytucji kultury, w tym tych, dla których organizatorem jest Gmina Legnica: <i>Muzeum Miedzi, Galeria Sztuki, Legnickie Centrum Kultury, Legnicka Biblioteka Publiczna.</i></p> <p>8. Atrakcyjny kalendarz wydarzeń kulturalnych i artystycznych, np. Satyrykon, Legnica Cantat, Festiwal SREBRO, Noc Muzeów.</p> <p>9. Duża aglomeracja miejska; stabilny budżet.</p>	
---	--

SZANSE [Opportunities]	ZAGROŻENIA [Threats]
<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie przy głównych szlakach komunikacyjnych (autostrada A4 oraz droga krajowa nr 3 – w części ekspresowa S3, stanowiąca fragm. drogi międzynarodowej E65). 2. Lokalizacja w obrębie <i>Legnicko-Głogowskiego Obszaru Funkcjonalnego (LGOF)</i> - zintegrowany model powiązań transportowych, który pozwoli na wzmocnienie integracji oraz spójności przestrzennej i infrastrukturalnej obszaru. 3. Rezerwy terenów pod rozwój <i>Legnickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, Północnej Strefy Przemysłowej (Poznańska – Szczytnicka - Pątnowska)</i> – miejsca pracy, napływ kapitału zagranicznego. 4. Działalność <i>KGHM Letia – Legnickiego Parku Technologicznego</i> (lokalne miejsca pracy, nowi inwestorzy, rozwój przedsiębiorczości). 5. Udział funduszy prywatnych w pracach związanych z zabytkami. 6. Zwiększenie poziomu środków rządowych na aktywizację zawodową bezrobotnych, m.in. na tworzenie miejsc pracy w sektorze turystyki, rozwój lokalnej przedsiębiorczości. 7. Dostęp do funduszy unijnych w latach 2014 – 2020. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagrożenie ze strony przemysłu dla środowiska naturalnego, kulturowego oraz zabytków (kompleksy przemysłowe: Huta Miedzi Legnica; Legnicka Specjalna Strefa Ekonomiczna, Strefa Aktywności Gospodarczej – zanieczyszczanie powietrza, ingerencja w krajobraz kulturowy). 2. Zagrożenia dla zabytków spowodowane zanieczyszczeniem powietrza odpadami paleniskowymi (popiół, żużel) z gospodarstw indywidualnych. 3. Pogarszający się stan techniczny części obiektów ujętych w GEZ; dekapitalizacja, nieprzystosowanie do nowych funkcji, brak użytkowania. 4. Destrukcja tkanki urbanistyczno-architektonicznej, m.in. poprzez wtórne podziały i parcelacje zabytkowych obszarów i zespołów. 5. Samowolne działania przy zabytkach (bez uzgodnień konserwatorskich); działania kolidujące z zachowaniem zabytkowych wartości obiektów i ich otoczenia.

IX. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE (PRIORYTETY, KIERUNKI DZIAŁAŃ, ZADANIA)

Głównym celem polityki gminnej w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami jest zachowanie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez wprowadzenie działań obejmujących ochronę przed degradacją zabytków i krajobrazu kulturowego, dążenie do poprawy stanu zabytków, ich odbudowy, rewitalizacji i adaptacji a także działań edukacyjnych – powiększających wiedzę w zakresie zachowania dziedzictwa kulturowego.

W osiągnięciu tego celu opracowano priorytety, które wzajemnie się równoważą i uzupełniają. Są one zgodne z celami głównymi (strategicznymi), szczegółowymi (operacyjnymi) a także z priorytetami zawartymi w zewnętrznych (na poziomie kraju i województwa) i wewnętrznych (na poziomie gminy) dokumentach strategicznych, planistycznych i programowych odnoszących się do zadań jednostek samorządu terytorialnego w obszarze ochrony dziedzictwa kulturowego.

PRIORYTET I**ZASOBY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – ROZPOZNANIE, ZABEZPIECZENIE, ZAGOSPODAROWANIE**

Kierunki działań	Zadania
Zintegrowana ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego, krajobrazu, układów urbanistycznych i stanowisk archeologicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyczna aktualizacja Gminnej Ewidencji Zabytków. 2. Weryfikacja obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie aktualizacji zagadnień związanych z ochroną zabytków oraz opracowanie kolejnych <i>mpzp</i> (2017 r. pokrycie obszaru miasta wynosi 43%); tereny, dla których opracowanie <i>mpzp</i> jest wskazane, wg <i>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego</i>, to m.in.: <ul style="list-style-type: none"> - pasmo rz. Kaczawy; - rejon ul. Wałbrzyskiej (z zespołem elektrowni miejskiej); - rejon ul. Filtrowej (z zespołem wodociągów miejskich); - układ zabudowy wiejskiej osiedli Piekary Wielkie, Piekary Stare, Piątnica, Przybków; - tereny założeń dworsko-parkowych: Czerniewice, Lipniki, Ludwikowo; 3. Opracowanie <i>Uchwały krajobrazowej</i> zgodnie z <i>Ustawą z dn. 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu</i> (Dz. U. z 2015 r. poz. 774), na podstawie któ-

	<p>rej zostanie ograniczony chaos przestrzenny (<i>Zarządzenie nr 146/PM/2016 Prezydenta Miasta Legnicy z dn. 02.03.2016 w sprawie powołania Zespołu do koordynacji prac związanych z przygotowaniem zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane na terenie miasta Legnicy</i>). Ustawą zmieniono m.in. przepisy Prawa budowlanego, Ustawy o drogach publicznych, Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawy o ochronie środowiska oraz Ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.</p> <p>4. Realizacja kierunków i zasad polityki przestrzennej wskazanej w <i>Zmianie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Legnicy</i> dotyczących dziedzictwa kulturowego i zabytków, krajobrazu kulturowego, dóbr kultury współczesnej oraz zieleni, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">- dążenie do odtworzenia historycznej struktury przestrzennej i dostosowanie do niej nowej zabudowy w obrębie Starego Miasta (rekonstrukcja i rewitalizacja Starówki);- kontynuacja działań w zakresie rewitalizacji urbanistycznej i społecznej obszarów Zakaczwia (również wg <i>Lokalnego programu rewitalizacji miasta Legnicy na l. 2015-2020</i> przyjętego <i>Uchwałą nr XIX/195/16 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 25.04.2016.</i>); projekt o charakterze infrastrukturalnym i społecznym;- rewitalizacja i kreacja przestrzeni publicznych w dzielnicach peryferyjnych, celem tworzenia i kreacji lokalnych centrów (ośrodków);- opracowanie wytycznych do rewitalizacji dawnych układów wiejskich i zabudowy folwarcznej (Piekary Wielkie, Piekary Stare, Piątnica, Przybków, założenia dworsko - parkowych Czerniewice, Ludwikowo, Lipniki);
--	---

	<ul style="list-style-type: none">- konsekwentna rewitalizacja reprezentacyjnej przestrzeni publicznej miasta (Rynek - Duży i Mały, wraz z przyległymi ulicami, w tym z dwiema pełniącymi rolę deptaków: ul. Najświętszej Marii Panny i ul. Złotoryjska). <p>5. Realizacja i kontynuacja celów rewitalizacyjnych określonych w <i>Strategii Rozwoju Miasta Legnicy 2015-2020 Plus</i> (przyjętej <i>Uchwałą Nr L/515/14 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 27.10.2014</i>), dotyczących:</p> <ul style="list-style-type: none">- siedziby Legnickiej Biblioteki Publicznej, ul. Piastowska 22;- obiektu Palmiarni, al. Orła Białego 8;- budynku dawnego Teatru Letniego, al. Orła Białego 7;- Wieży Bramy Chojnowskiej z murami obronnymi, ul. Chojnowska 6;- budynku dawnego kina "Ognisko", ul. Skarbo-wa 1;- Placu Słowiańskiego (wraz z zagospodarowaniem);- kompleksu basenów ul. Stroma (budowa letniego parku wodnego);- Parku Miejskiego (obszar ograniczony ulicami: Witelona, Wł. Reymonta, W. Korfantego, A. Mickiewicza, S. Sempołowskiej, kanałami rz. Młynówki i Kaczawy, ul. H. Jordana, Zieloną i fragm. al. Orła Białego);- zieleni Lasku Złotoryjskiego oraz adaptacja obiektów na cele rekreacyjne;- zieleni parkowo-zabytkowej p/ul. Grabskiego; <p>6. Przebudowa alejek na cmentarzu Komunalnym, ul. Wrocławska 124 (<i>Uchwała nr XXXI/325/17 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 27.03.2017</i>)</p> <p>7. Objęcie ochroną wszystkich obszarów wyróżniających się wartościami środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu, a także obszarów wrażliwych ekologicznie, celem ugruntowania trwałych warunków zrównoważonego rozwoju miasta.</p> <p>8. Ochrona dziedzictwa archeologicznego; na obszarach objętych strefami ochrony i obserwacji archeologicznej oraz w obrębie sta-</p>
--	---

	<p>nowisk archeologicznych i ich sąsiedztwie bezwzględny wymóg przeprowadzania badań i nadzoru archeologicznego.</p> <p>9. Zachowanie i wzmocnienie ciągłości przestrzennej systemu terenów otwartych, w tym terenów zielonych.</p> <p>10. Kształtowanie zabudowy i zagospodarowania terenów z uwzględnieniem istniejących dominant, osi widokowych, kompozycyjnych, punktów widokowych, historycznej linii zabudowy.</p>
Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identyfikacja zespołów, założeń przestrzennych i obszarów o najwyższych wartościach artystycznych, historycznych i krajobrazowych celem objęcia szerszym zakresem ochrony (park kulturowy, ochrona obszarowa). 2. Objęcie ochroną prawną w postaci pomników przyrody: alei lipowej na pd. od ul. Wodnej, szpaler kasztanowców przy ul. Wielogórskiej w Przybkowie. 3. Aktualizacja inwentaryzacji przyrodniczej miasta. 4. Opracowanie i aktualizacja <i>Listy Dóbr Kultury Współczesnej</i>; selekcja i ochrona obiektów najcenniejszych dla miasta, pod względem kulturowym, architektonicznym itp.
Ograniczenie procesu degradacji zabytków i doprowadzenia do poprawy stanu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skuteczne kontrolowanie zmian w zagospodarowaniu przestrzennym tak, aby możliwe było zachowanie różnorodnych wartości środowiska kulturowego Legnicy, decydujących o jej tożsamości i znaczącej pozycji wśród zasobów dziedzictwa kultury polskiej i niemieckiej. 2. Zapisy w <i>mpzp</i> zapobiegające wtórnym działaniom zabytkowych zespołów. 3. Realizacja założeń <i>Lokalnego programu rewitalizacji dla miasta Legnicy na l. 2015-2020</i>, przyjętego <i>Uchwałą nr XIX/195/16 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 25.04.2016</i>, celem zahamowania procesu urbanistycznej i społeczno-gospodarczej degradacji Zakaczawia.

	<ol style="list-style-type: none">4. Rewaloryzacja, adaptacja i ochrona obiektów wysokiej wartości architektonicznej i historycznej, połączona z nadaniem im współczesnych funkcji społecznych i gospodarczych, m.in. Teatr Letni, Kino „Ognisko”.5. Poprawa estetyki zagospodarowania krajobrazu miejskiego w strefach najbardziej uczęszczanych ciągów komunikacyjnych (m.in. wzdłuż ul. Jaworzyńskiej, odcinek od węzła z autostradą A4 do ul. Grabskiego).6. Dofinansowanie prac przy obiektach nie będących własnością gminy na podstawie przyjętej <i>Uchwały nr XLII/436R14 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 24 lutego 2014 r. (w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, sposobu jej rozliczania i kontroli oraz postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji)</i>.7. Prowadzenie bieżących prac porządkowych, pielęgnacyjnych, zabezpieczających na terenach zielonych objętych ochroną konserwatorską, będących własnością miasta Legnicy, z wykorzystaniem osób bezrobotnych, w ramach prac interwencyjnych (współpraca z powiatowym urzędem pracy tworzenie miejsc pracy).8. Na obszarach chronionych zakaz wznoszenia innych niż istniejące dominant, np. wież telefonii i bezprzewodowego internetu, słupów sieci energetycznej.9. Przestrzeganie całkowitego zakazu zabudowy dla stanowisk archeologiczne o formach krajobrazowych, jak np. grodziska a także wpisanych do rejestru zabytków.
--	---

PRIORYTET II

PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I EDUKACJA SŁUŻĄCA POGŁĘBIANIU POCZUCIA ODPOWIEDZIALNOŚCI ZA WIELOKULTUROWE DZIEDZICTWO

Kierunki działań	Zadania
Dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym	<p>1. Realizacja założeń zawartych w <i>Strategii informatyzacji Gminy Legnica na l. 2016-2020 (zaakceptowanej 20.06.2016 przez Prezydenta Miasta Legnicy)</i>;</p> <p>Cel strategiczny III:</p> <ul style="list-style-type: none">- cel operacyjny III.1 <i>Inwentaryzacja zasób kultury</i> (wykorzystanie metodyki ERD - Entity Relationship Diagram, a także wprowadzenie aplikacji wspomagające inwentaryzacje i rejestr dóbr kultury i dziedzictwa kulturowego);- cel operacyjny III.2 <i>Digitalizacja i udostępnianie zbiorów</i> (poprzez przekształcenie analogowych danych i dokumentów wytwarzanych przez instytucje publiczne w zasoby cyfrowe oraz udostępnienie w ich sieci poprzez utworzenie platform internetowych);- cel operacyjny III.3 <i>Budowa serwisu o atrakcjach Legnicy oraz alternatywnych źródeł udostępniania informacji, w tym aplikacji mobilnych</i> (w celu zebrania informacji o interesujących miejscach w Legnicy oraz jej okolicy, w tym zabytkach, szlakach turystycznych, muzeach, parkach, trasach rowerowych itp. oraz informacje o planowanych imprezach).

Edukacja, popularyzacja, promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego	<ol style="list-style-type: none">1. Udział pracowników Urzędu Miasta w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, w skutecznym zarządzaniu dziedzictwem kulturowym, a przez to jego efektywną ochronę i wykorzystanie w rozwoju społecznym i gospodarczym (współpraca z Wojewódzkim Urzędem Marszałkowskim, Narodowym Instytutem Dziedzictwa w Warszawie (zakup poradnika „<i>Dziedzictwo obok mnie – poradnik zarządzania dziedzictwem w gminach</i>”).2. Przygotowanie właścicieli obiektów zabytkowych do absorpcji środków z Funduszy Europejskich, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa – informacje.3. Kontynuacja opracowywania i rozmieszczania ujednoliconych tablic informacyjnych na obiektach zabytkowych, zawierających dane o nich.4. Promocja Legnicy jako miasta parków i ogrodów.5. Uaktualnienie szlaków turystycznych, ich oznakowanie oraz rozbudowa infrastruktury (działania umożliwiające m.in. tworzenie miejsc pracy w sektorze związanym z usługami turystycznymi)6. Realizacja założeń zawartych w <i>Strategii informatyzacji Gminy Legnica na l. 2016-2020</i> - Cel strategiczny IV <i>Rozwój e-promocji</i> (upowszechnianie nowoczesnych technologii komunikacyjnych i informatycznych, w tym ogólnodostępnych aplikacji, programów).7. Uczestnictwo Urzędu Miasta w organizowanych przez Narodowy Instytut Dziedzictwa <i>Europejskich Dniach Dziedzictwa</i> – największego w Europie wydarzenia promującego dziedzictwo kulturowe; Zgodnie z decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego hasło przewodnie 25. edycji EDD w Polsce brzmi: „<i>Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu</i>”.
--	--

	<ol style="list-style-type: none">8. Organizowanie cyklicznej imprezy <i>Noc Muzeów</i> umożliwiającej bezpłatne zwiedzania cennych i kulturowo ważnych obiektów (muzea, zamek, obiekty historyczne itd.) a także zabytków ruchomych, stanowiących wystrój wyposażenie ora kolekcje.9. Kompleksowe działania promocyjne, m.in. dalsze opracowania i dofinansowania publikacji obejmujących zagadnienia związane z historią, zabytkami oraz z zasadami ochrony dóbr kultury.10. Popularyzacja zabytków i zasobu kulturowego w środkach masowego przekazu (radio, telewizja, lokalna prasa).
--	--

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA LEGNICY NA LATA 2016-2020.

Opracowanie *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Legnicy na lata 2016-2020* (przyjętego Uchwałą Nr XIX/195/16 Rady Miejskiej Legnicy z dn. 25.04.2016 r.) wynika z zapisów *Strategii Rozwoju Miasta Legnicy 2015-2020 Plus* (przyjętej Uchwałą nr L/515/14 Rady Miejskiej z dn. 27.10.2014 r.)

Cel operacyjny IV.2 – Rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

Według diagnozy obszarem największej degradacji przestrzennej i społeczno-gospodarczej, kwalifikującym się w pierwszej kolejności do rewitalizacji jest Zakaczwawie; przede wszystkim tereny położone na wschód od rzeki Kaczawy. Wytyczony obszar obejmuje następujące ulice: II Armii Wojska Polskiego, Aleje Ofiar Ludobójstwa OUN-UPA, Bracką, Bolesława Chrobrego, Stanisława Czarnieckiego, Cmentarną, Drukarską, Ignacego Daszyńskiego, Romana Dmowskiego, Kamienną, Kartuską, Kazimierza Wielkiego, Konduktorską, Kościelną, Kwiatową, Jerzego Libana, Bolesława Limanowskiego, Łąkową, Stanisława Moniuszki, Nadbrzeżną, Mieczysława Niedziałkowskiego, Henryka Pobożnego, Rzemieślniczą, Stacyjną, Świętej Trójcy, Wały Księcia Poniatowskiego, Wrocławską (nr 51-105).

Na obszarze tym, o wysokim stopniu dekapitalizacji zabudowy oraz o wysokim stopniu patologii i wykluczenia społecznego, konieczne jest wdrożenie programu kompleksowych działań rewitalizacyjnych obejmujących zarówno projekty o charakterze infrastrukturalnym jak i społecznym, które zapobiegą dalszej degradacji tego obszaru i pogłębianiu się niekorzystnych zjawisk społecznych. Realizacja tych działań przyczyni się do podniesienia atrakcyjności wizualnej obszaru, zmniejszenia dysproporcji w zagospodarowaniu przestrzennym miasta oraz do utożsamiania się lokalnej społeczności z rejonem zamieszkania. Jednocześnie kontynuowane będą, rozpoczęte w poprzednim okresie programowania, działania rewitalizacyjne na zachód od Kaczawy, jako niezbędne i zasadne ze względów społecznych i ekonomicznych.

Lokalny Program Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2016-2020 zawiera 12 projektów rewitalizacyjnych, wzajemnie komplementarnych, wraz z przedstawionymi zbiorczymi, szacunkowymi ramami finansowania możliwymi do wykorzystania w ramach działań ujętych w *Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 (RPO WD 2014-2020)*, *Programie Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (POWER 2014-2020)* oraz *Programie Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (POLIS 2014-2020)*; programy realizowane w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS).

Projekt nr 1 - REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – ROZBUDOWA I ADAPTACJA BUDYNKU PRZY UL. KOŚCIELNEJ 3 NA POTRZEBY CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU.

Cel projektu: przeciwdziałanie marginalizacji i ożywienie społeczne obszaru wsparcia poprzez stworzenie warunków umożliwiających współdziałanie służb publicznych i organizacji pozarządowych działających w zakresie wyhamowania i zapobiegania negatywnym tendencjom społeczno-ekonomicznym oraz zorganizowanie miejsca służącego integracji mieszkańców i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej.

Zakres realizowanych zadań: przeprowadzenie prac budowlanych: remontowych i adaptacyjnych obiektu (np. dobudowa szybu i montaż windy osobowej, monitoring obiektu) oraz z urządzeniem terenu przynależnej działki na cele zabaw, rekreacji i wypoczynku; przystosowanie obiektu na potrzeby zadań realizowanych przez Centrum Integracji Społecznej (CIS). Zagospodarowanie obiektu i przyległego ogólnodostępnego terenu zieleni i rekreacji wpłynie również na podniesienie jakości przestrzeni publicznej obszaru. Działania kontynuowane będą po 2020 roku.

Wydział realizujący projekt: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2016-2019

Szacunkowa wartość projektu: 6.600.000,00 PLN

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3.A (fundusz EFRR).

Projekt nr 2 - REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – ZAGOSPODAROWANIE ORAZ UTWORZENIE ESTETYCZNYCH I FUNKCJONALNYCH PRZESTRZENI PUBLICZNYCH OBEJMUJĄCYCH WNĘTRZE OGRANICZONE ULICAMI: WROCŁAWSKA/KOŚCIELNA/KAMIENNA.

Cel projektu: podniesienie poziomu życia i bezpieczeństwa mieszkańców obszarów zdegradowanych poprzez odnowę i przeciwdziałanie marginalizacji tych obszarów oraz podniesienie jakości przestrzeni publicznej, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego i estetyki.

Zakres realizowanych zadań: przeprowadzenie prac budowlanych i remontowych we wnętrzu blokowym: uporządkowanie istniejących i wprowadzenie nowych nasadzeń zieleni, montaż urządzeń

zabawowych i sportowych, małej architektury, organizację wydzielonych miejsc na składowanie odpadów.

Realizacja projektu: Zarząd Gospodarki Komunalnej

Okres realizacji: I. 2016-2018

Szacunkowa wartość projektu: 2.450.000,00 PLN

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3 (fundusz EFRR).

Projekt nr 3 - REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – PRZEBUDOWA ULICY WROCŁAWSKIEJ OD PLACU SYBIRAKÓW DO ULICY NADBRZEŻNEJ.

Cel projektu: ożywienie społeczno-gospodarcze i turystyczne obszaru wsparcia poprzez zapobieganie degradacji stanu fizycznego przestrzeni publicznej.

Zakres realizowanych zadań: przebudowa drogi i chodników, przywrócenie nawierzchni z granitowej kostki, likwidacja barier architektonicznych, uporządkowanie miejsc parkingowych - lokalizacja w pasie drogowym, budowa kanalizacji deszczowej, wykonanie oświetlenia ulicznego, nasadzenia zieleni; pozostawienie w jezdni fragmentów torów tramwajowych i wprowadzenie ruchu uspokojonego.

Wydział realizujący projekt: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2016-2018

Szacunkowa wartość projektu: 4.450.000,00 PLN

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3.C (fundusz EFRR).

Projekt nr 4 - REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY - BUDOWA BULWARU NAD KACZAWĄ WRAZ Z PRZEBUDOWĄ ULICY NADBRZEŻNEJ I SKRZYŻOWANIA ULIC KARTUSKIEJ I KAMIENNEJ.

Cel projektu: Podniesienie jakości przestrzeni publicznej, stworzenie przestrzeni dla wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych, a w rezultacie wzrost integracji mieszkańców.

Zakres realizowanych zadań: budowa bulwaru spacerowego wraz z murem między drogą a ścieżką i 2-3 przerwami pełniącymi rolę wejść/wyjść; poszerzenie ciągu spacerowego wraz z przebudową przekroju ulicy Nadbrzeżnej i wprowadzenie jednego kierunku ruchu (przez ul. B. Limanowskiego), korekta skrzyżowania ul. Kartuskiej z ul. Kamienną; budowa miejsc parkingowych w pasie drogowym na wysokości lokali usługowych.

Wydział realizujący projekt: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2016-2019

Szacunkowa wartość projektu: 4.328.000,00 PLN (1.933.850,48 PLN + 2.394.149,52 PLN)

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3.C (fundusz EFRR).

Projekt nr 5: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY - PRZEBUDOWA ULICY BOLESŁAWA LIMANOWSKIEGO WRAZ Z ROZBUDOWĄ PARKINGU NA POTRZEBY UCZESTNIKÓW IMPREZ NAD KACZAWĄ

Cel projektu: Poprawa bezpieczeństwa, podniesienie jakości przestrzeni publicznej i wzrost zainteresowania dzielnicą wśród mieszkańców innych części Legnicy.

Zakres realizowanych zadań: częściowa zmiana przebiegu ulicy Limanowskiego, rozbudowa istniejącego parkingu w bezpośrednim sąsiedztwie nowych przestrzeni publicznych (bulwar nad Kaczawą, boisko przy SP 1); rozwiązanie to zapewni miejsca postojowe dla osób dojeżdżających z innych części miasta na organizowane na Zakaczwaniu wydarzenia kulturalne i sportowe.

Wydział realizujący projekt: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2016-2019

Szacunkowa wartość projektu: 1.622.000,00 PLN

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3.C (fundusz EFRR).

Projekt nr 6: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENI PRZY SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 1 NA CELE REKREACYJNO-EDUKACYJNE

Cel projektu: Integracja mieszkańców, przeciwdziałanie patologiom społecznym i aktywizacja mieszkańców z różnych grup wiekowych poprzez uczestnictwo w wydarzeniach sportowych.

Zakres realizowanych zadań: budowa boiska wielofunkcyjnego wraz z oświetleniem, uporządkowanie istniejącej zieleni i nowe nasadzenia w sąsiedztwie, zakup i zamontowanie elementów małej architektury, tj. ławek i koszy na śmieci. Obiekt ogólnodostępny, powiększający bazę sportową.

Wydział realizujący projekt: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2016-2017

Szacunkowa wartość projektu: 920.000,00 PLN

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3.A (fundusz EFRR).

Projekt nr 7: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – RENOWACJA CZĘŚCI WSPÓLNYCH WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH PRZY ULICY: KOŚCIELNEJ 2, KAMIENNEJ 2A, 4, 5, 6.

Cel projektu: Poprawa jakości przestrzeni publicznej poprzez renowację części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych, co przyczyni się do przeciwdziałania marginalizacji oraz wzmocnienia struktur gospodarczo-społecznych miasta.

Zakres realizowanych zadań: wymiana zniszczonych elementów konstrukcji i zdekapitalizowanej instalacji oraz remont elewacji i klatek schodowych budynków.

Realizacja projektu: Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej.

Okres realizacji: I. 2016-2018

Szacunkowa wartość projektu: 4.000.000,00 PLN

Źródło finansowania: środki własne Gminy Legnica, RPO WD 2014-2020: Program 6.3 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów, Poddziałanie 6.3.1 Konkursy horyzontalne, Typ 6.3.B (fundusz EFRR).

Projekt nr 8: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY– INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW

Źródło finansowania: RPO WD 2014-2020: Program 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.1 Konkursy horyzontalne, Typ 9.1.A (fundusz EFS).

Projekt nr 9: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – MOJE PODWÓRKO.

Źródło finansowania: RPO WD 2014-2020: Program 9.1 Aktywna integracja, Poddziałanie 9.1.1 Konkursy horyzontalne, Typ 9.1.A (fundusz EFS).

Projekt nr 10: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – TERMO-MODERNIZACJA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH PRZY ULICY KAMIENNEJ 12, 13 A, 13 B, 17.

Źródło finansowania: RPO WD 2014-2020: Program 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym, Poddziałanie 3.1.1 Konkursy horyzontalne, Typ 3.3.B (fundusz EFRR).

Projekt nr 11: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY - REMONT ULIC: KAMIENNA, KOŚCIELNA, DASZYŃSKIEGO, NIEDZIAŁKOWSKIEGO.

Realizacja polegać będzie na modernizacji nawierzchni drogi oraz chodników, uporządkowaniu miejsc parkingowych poprzez ich lokalizację w pasie drogowym, budowę odwodnienia, wykonanie oświetlenia i nasadzeń zieleni.

W wyniku realizacji projektu nastąpi:

- wzrost dbałości wśród mieszkańców o otoczenie, za sprawą stworzenia przestrzeni publicznej o wysokich walorach użytkowych,
- zaspokajanie potrzeb dotyczących poczucia bezpieczeństwa, w związku z planowanym uspokojeniem ruchu i budową oświetlenia,
- podniesienie warunków życia, z uwagi na wprowadzenie terenów zieleni i elementów małej architektury,
- pobudzenie przedsiębiorczości, z uwagi na stworzenie otoczenia atrakcyjnego dla podejmowania działalności gospodarczej.

Źródło finansowania: Budżet Gminy Legnica.

Projekt nr 12: REWITALIZACJA ZDEGRADOWANYCH OBSZARÓW ZAKACZAWIA W LEGNICY – TERMO-MODERNIZACJA WIELORODZINNYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH POZOSTAJĄCYCH POZA ZASOBEM GMINNYM.

Źródło finansowania: RPO WD 2014-2020: Program 3.3 Efektywność energetyczna w budynkach użyteczności publicznej i sektorze mieszkaniowym, Poddziałanie 3.1.1 Konkursy horyzontalne, Typ 3.3.B (fundusz EFRR).

X. INSTRUMENTARIUM REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Program Opieki nad Zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020 realizowany będzie poprzez wskazane zadanie, które umożliwią osiągnięcie przyjętych priorytetów.

Podstawą instrumentarium są obowiązujące przepisy prawa oraz zawarte w nich regulacje. Przyjęto, że zadania określone w niniejszym programie będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

1. prawnych – wynikających z przepisów ustawowych: - uchwalanie i aktualizacja miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - weryfikacja wpisu i zasięgu obszaru dzielnicy Tarninów (w przygotowaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków); - wykonywanie decyzji administracyjnych, w tym wojewódzkiego konserwatora zabytków; - sporządzenie sprawozdania z realizacji zadań gminnego programu opieki nad zabytkami.

2. finansowych – obejmujących m.in. a) coroczne zabezpieczanie w uchwalanych budżetach gminy środków finansowych na zadania związane z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami (Uchwała Nr XXVII/270/16 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 grudnia 2016 r. w sprawie budżetu miasta Legnicy na rok 2017, z późniejszymi zmianami); na 2017 r. zaplanowano kwotę 1.250.000,00 PLN w Dziale 921 *Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego*, w tym, w Rozdziale 92120 *Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami* - kwotę 1.220.000,00 PLN, na finansowanie prac konserwatorskich, remontowych i archeologicznych przy obiektach zabytkowych będących własnością miasta Legnicy oraz w myśl Uchwały Nr XLII/436/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie *zasad i trybu udzielania dotacji z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, sposobu jej rozliczania i kontroli oraz postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji*; b) korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich oraz dofinansowania, w tym także publikacji promocyjno-edukacyjnych.

3. koordynacyjnych – obejmujących realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego zapisanych w dokumentach strategicznych na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym, planach rozwoju lokalnego itp.; współpraca z ośrodkami dydaktycznymi oraz realizację monitoringu stanu środowiska kulturowego;

4. społecznych – obejmujących prowadzenie działań z zakresu współpracy i współdziałania z właścicielami oraz użytkownikami zabytków, w tym z władzami kościelnymi i parafiami, osobami fizycznymi oraz spółkami, a także edukacja i informacja odnośnie dziedzictwa kulturowego miasta Legnicy;

5. kontrolnych – obejmujących m. in. aktualizację Gminnej Ewidencji Zabytków, monitorowanie stanu zagospodarowania przestrzennego a także stanu zachowania dziedzictwa kulturowego, poprzez egzekwowanie zapisów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i walce z samowolą budowlaną na zabytkach.

XI. ZASADY OCENY REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Na podstawie art. 87 ust. 5 *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami) prezydent miasta zobowiązany jest do sporządzania, co 2 lata, sprawozdań z realizacji *Gminnego programu opieki nad zabytkami* i przedstawienia go Radzie Miasta.

Dla założeń programowych Priorytetu I „Zasoby dziedzictwa kulturowego – rozpoznanie, zabezpieczenie, zagospodarowanie, przyjmuje się następujące wskaźniki oceny poziomu realizacji programu opieki nad zabytkami:

1. liczba utworzonych parków kulturowych,
2. liczba wpisów do rejestru zabytków,
3. liczba uaktualnionych i opracowanych *mpzp*,
4. liczba opracowanych ustaw, programów i przyjętych uchwał,
5. liczba szkoleń i pracowników biorących w nich udział,
6. liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych,
7. wartość pozyskanych środków finansowych ze źródeł pozabudżetowych,
8. liczba udzielonych dotacji z budżetu gminy.

Dla założeń programowych Priorytetu II „Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca pogłębianiu poczucia odpowiedzialności za wielokulturowe dziedzictwo”, przyjmuje się następujące wskaźniki oceny poziomu realizacji programu opieki nad zabytkami:

1. ilość zdigitalizowanych danych dotyczących dziedzictwa kulturowego miasta Legnicy,
2. ilość wydanych i opracowanych publikacji, folderów promocyjnych i przewodników poświęconych zabytkom i dziedzictwu kulturowemu,
3. ilość publikacji w prasie lokalnej dotyczących dziedzictwa kulturowego miasta Legnicy,
4. liczba zorganizowanych konkursów, wystaw popularyzujących historię miasta oraz zabytków na jego terenie,
5. ilość utworzonych nowych szlaków turystycznych,
6. ilość opracowanych tablic informacyjnych, oznakowanych obiektów zabytkowych,
7. ilość akcji promocyjnych i przedsięwzięć o charakterze kulturoznawczym.

XII. FINANSOWANIE ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ZABYTEKÓW

Podstawowym źródłem finansowania zabytków w Polsce są środki publiczne pochodzące z budżetu państwa oraz budżetów poszczególnych samorządów. Finansowanie z tych źródeł odbywa się na zasadzie współfinansowania prac, w oparciu o zapisy *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446, z późniejszymi zmianami).

Dysponentami powyższych środków są:

1. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
2. Wojewódzcy Konserwatorzy Zabytków;
3. organ stanowiący – gminy, powiatu, samorządu województwa.

realizujące dotacje poprzez corocznie organizowane nabory wniosków. Dotacja może zostać udzielona jednostce samorządu terytorialnego, osobie fizycznej lub innej jednostce organizacyjnej, będącej właścicielem bądź posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru lub posiadającej taki zabytek w trwałym zarządzie. udzielana jest na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, planowanych w roku złożenia wniosku lub następnym, lub na zasadzie refundacji części kosztów przed upływem 3 lat po wykonaniu prac.

Art. 77 *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* określa szczegółowo wykaz działań, które mogą podlegać dofinansowaniu.

XII.1 Finansowanie z budżetu miasta Legnicy prac konserwatorskich i rewaloryzacyjnych przy zabytkach.

1. Środki finansowe na zadania związane z opieką nad zabytkami nie będącymi własnością gminy

Zgodnie z przyjętą Uchwałą Nr XLII/436/14 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach, sposobu jej rozliczania i kontroli oraz postępowania z wnioskiem o udzielenie dotacji rezerwowane są w corocznym budżecie gminy środki na udzielenie dotacji na zabytki nie będące własnością gminy.

Art. 77 *Ustawy o ochronie zabytków i ochronie nad zabytkami* określa zakres prac, które mogą być przedmiotem dotacji. Udzielenie dotacji następuje na podstawie odrębnej uchwały.

W 2017 r. na podstawie Uchwały Nr XXXI/319/17 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27 marca 2017 r. w sprawie udzielenia dotacji celowej z budżetu miasta Legnicy na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków przyznano dotację celową dla:

- a. Cechu Rzemiosł Różnych w Legnicy, z siedzibą Rynek 9 w Legnicy - na przeprowadzenie remontu elewacji kamienicy położonej Rynek 9 w Legnicy, wpisanej do rejestru zabytków decyzją nr A/3079/1055/L z dnia 19.04.1996 r., w kwocie 100.000,00 zł brutto (słownie: sto tysięcy złotych)

- b. Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jacka w Legnicy, z siedzibą przy ul. Nadbrzeżnej 3 w Legnicy - na naprawę więźby dachowej wraz z wymianą pokrycia w kościele parafialnym pw. św. Jacka przy Pl. Kardynała Karola Wojtyły 1 w Legnicy, wpisanego do rejestru zabytków decyzją nr 581/798/L z dnia 30.12.1988r., w kwocie 100.000,00 zł brutto (słownie: sto tysięcy złotych).
2. Środki finansowe na zadania związane z opieką nad zabytkami będącymi własnością gminy są planowane w *Wieloletniej Prognozie Finansowej* oraz w corocznych budżetach:

Wieloletnia Prognoza Finansowa miasta Legnicy (przyjęta Uchwałą Nr XXVII/269/16 Rady Miejskiej Legnicy z dnia 27.12.2016 r., z późniejszymi zmianami, w tym z ostatnią Nr XXXVII/369/17 z dnia 25.09.2017 r.)

Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (bez zawartych w *Lokalnym Programie Rewitalizacji dla miasta Legnicy na lata 2016-2020*), które zostały przedstawione w pkt. VI.1.c *Programu opieki nad zabytkami miasta Legnicy na lata 2017-2020*.

Poniżej, wg ostatniej aktualizacji WPF, zadania i środki finansowe przewidziane na ich realizację:

1. „Przebudowa budynku dawnego Teatru Letniego w Legnicy dla potrzeb adaptacji obiektu na Centrum Kultury, Nauki i Edukacji Witelona”.

Cel: Rozwój infrastruktury usług kultury, nauki i edukacji.

Wydział realizujący: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2015-2020

Kwota: 21.518.000,00 PLN

2. „Rewaloryzacja siedziby i rozbudowa Legnickiej Biblioteki Publicznej, ul. Piastowska 22. Etap 1”.

Cel: Zwiększenie dostępności do zasobów kulturowych regionu;

Wydział realizujący: Wydział Oświaty, Kultury i Sportu

Okres realizacji: I. 2016-2018

Kwota: 892.350,90 PLN

3. *„Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego w Legnicy”.*

Cel: Rewitalizacja istniejącego zabytkowego kompleksu zieleni wraz z polepszeniem wizerunku miasta.

Wydział realizujący: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: l. 2006-2021

Kwota: 11.347.000,00 PLN

4. *„Rewitalizacja zabytkowego obiektu Palmiarni w Parku Miejskim w Legnicy, stanowiącego bazę edukacji przyrodniczo – historycznej”.*

Cel: Rewitalizacja istniejącego obiektu oraz poprawa wizerunku miasta.

Wydział realizujący: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: l. 2006-2023

Kwota: 4.900.000,00PLN PLN

5. *„Przebudowa budynku dawnego kina „Ognisko” w Legnicy na potrzeby Europejskiego Centrum Kultury z salą widowiskową”.*

Cel: Ratowanie i odzyskiwanie dla mieszkańców zdegradowanych i zagrożonych zniszczeniem obszarów miasta, w tym cennych z uwagi na walory architektoniczne oraz kreowanie wizerunku miasta.

Wydział realizujący: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: l. 2017-2021

Kwota: 5.150.000,00 PLN

6. *„e-Basza – Legnickie Centrum Nurtów kreacji artystycznych – adaptacja Wieży Chojnowskiej wraz z otoczeniem”.*

Cel: Rewitalizacja istniejącego obiektu oraz poprawa wizerunku miasta.

Realizacja projektu: Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej

Okres realizacji: l. 2014-2017

Kwota: 1.220.000,00 PLN

7. *„Odnowa zdegradowanych obszarów miejskich w rejonie ul. H. Pobożnego – renowacja części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych”.*

Cel: Ratowanie i odzyskiwanie dla mieszkańców zdegradowanych i zagrożonych zniszczeniem obszarów miasta, w tym cennych z uwagi na walory architektoniczne oraz kreowanie wizerunku miasta.

Realizacja projektu: Zarząd Gospodarki Mieszkaniowej

Okres realizacji: I. 2013-2022

Kwota: 4.220.000,00 PLN

8. *„Zagospodarowanie i rewitalizacja Placu Słowiańskiego w Legnicy”.*

Cel: Rozwój przestrzeni publicznych sprzyjających aktywizacji lokalnych społeczności.

Wydział realizujący: Wydział Inwestycji Miejskich

Okres realizacji: I. 2016-2022

Kwota: 15.439.000,00 PLN

XII.2. Możliwości pozyskania środków finansowych na projekty z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego

Dofinansowanie zadań przy obiektach zabytkowych reguluje *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na listę skarbów dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz.U. z 2017 r., poz. 1674).

XII.2.1 Wsparcie finansowe z budżetu państwa pochodzi ze środków:

1. Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programów Operacyjnych.

W 2017 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił następujące programy:

a) z zakresu dziedzictwa kulturowego, m.in.:

- ochrona zabytków

<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2017/ochrona-zabytkow.php>

- ochrona zabytków archeologicznych

<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2017/ochrona-zabytkow-archeologicznych.php>

- kultura ludowa i tradycja

<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2017/kultura-ludowa-i-tradycyjna.php>

- wspieranie samorządowych instytucji kultury – opiekunów miejsc pamięci

<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2017/wspieranie-samorzadowych-instytucji-kultury-ndash-opiekunow-miejsc-pamieci.php>

b) programy infrastrukturalne, m.in.:

- infrastruktura domów kultury

<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2017/infrastruktura-domow-kultury.php>

c) inne programy, m.in.:

- kultura cyfrowa

<http://www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse/programy-ministra/programy-mkidn-2017/kultura-cyfrowa.php>

- Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego – na rok 2017 zostały wyczerpane środki finansowe;

- Rozwój sektorów kreatywnych – na rok 2017 zostały wyczerpane środki finansowe

2. Wojewody Dolnośląskiego, będących w dyspozycji Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
 - a) Wojewódzki Konserwator Zabytków działając na podstawie:
 - *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami);
 - *Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 sierpnia 2017 r. w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na listę skarbów dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków* (Dz.U. z 2017 r., poz. 1674).ustala zasady i tryb udzielania dotacji w ramach środków przyznanych przez Wojewodę Dolnośląskiego.
 - b) w 2017 r. zasady i tryb udzielanych dotacji określa *Zarządzenia Nr 3/2017 Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu z dnia 15 lutego 2017 r.*
3. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
(dla terenów i założeń zabytkowej zieleni)

Opracowana *Strategia działania Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą do 2020 r.* zawiera ustalenia dotyczące prowadzenia działań środowiskowych w ramach *Wspólnej Strategii działania narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na lata 2013-2016 z perspektywą 2020.*

Dokument obejmuje wnioski i rekomendacje z wdrażania *Strategii NFOŚiGW w latach 2013-2014* oraz wskazuje na nowe obszary aktywności *Narodowego Funduszu*, w związku ze zmianą uwarunkowań zewnętrznych. Wynikają one przede wszystkim z dokonanej nowelizacji *Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska* (tekst jednolity: Dz.U. z 2017 r. poz. 519 z późniejszymi zmianami), umożliwiającej NFOŚiGW rozszerzenie prowadzonej działalności finansowej na obszar pozafinansowy, czyli zapewnienie wsparcia działaniom służącym wdrażaniu finansowania oraz jego promocję, także poprzez współpracę z innymi podmiotami. NFOŚiGW realizując ten cel będzie, poza działalnością ściśle związaną z wydatkowaniem środków m.in. budować i rozwijać kompetencje, związane z przygotowaniem rynku na odbiór dofinansowania, jak też wymianę doświadczeń z innymi podmiotami, w tym jednostkami samorządów terytorialnych, przedsiębiorcami, przedstawicielami organizacji pozarządowych oraz podmiotami zagranicznymi w celu stałego doskonalenia oferty finansowej. Dokonanie aktualizacji *Strategii NFOŚiGW* wynika również z potrzeby dostosowania zasad finansowania środkami funduszy do uwarunkowań dla wydatkowania środków unijnych w ramach perspektywy 2014-2020 (w tym inne niż bezzwrotne formy finansowania).

4. Funduszu Kościelnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji

(dla prac przy obiektach sakralnych, nie obejmujących konserwacji ruchomego wyposażenia kościołów)

Fundusz Kościelny został powołany na mocy *Art. 8 Ustawy z dnia 20 marca 1950 r. o przejęciu przez Państwo dóbr martwej ręki, poręczeniu proboszczom posiadania gospodarstw rolnych i utworzeniu Funduszu Kościelnego* (Dz. U. Nr 9, poz. 87, z późniejszymi zmianami).

Środki Funduszu Kościelnego, stosownie do *Art. 9 ust. 1 ww. Ustawy z dnia 20 marca 1950 r.* oraz *Art. § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 1990 r. w sprawie rozszerzenia celów Funduszu Kościelnego* (Dz. U. Nr 61, poz. 354), są udzielane wyłącznie na remonty i konserwację zabytkowych obiektów o charakterze sakralnym tylko na wykonywanie podstawowych prac zabezpieczających sam obiekt (w szczególności remonty dachów, stropów, ścian i elewacji, osuszanie i odgrzybianie, izolację, remonty i wymianę zużytej stolarki okiennej i drzwiowej, instalacji elektrycznej, odgromowej, przeciwłamaniowej i przeciwpożarowej itp.). Z Funduszu nie finansuje się remontów i konserwacji obiektów towarzyszących (takich jak np.: dzwonnice wolnostojące, krzyże), ruchomego wyposażenia obiektów sakralnych (takich jak np.: obrazy, ikonostasy, stalle, epitafia, szaty i naczynia liturgiczne, instrumenty muzyczne, dzwony) oraz otoczenia świątyni, a także stałych elementów wystroju wnętrz (takich jak np.: polichromie, freski, witraże i posadzki).

Na 2017 r., zgodnie z uchwałą budżetową państwa Fundusz otrzymał 10.000.000,00 zł, m.in. na zadania związane z konserwacją i remontami obiektów sakralnych i kościelnych o wartości zabytkowej w myśl *Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami).

W szczególnie uzasadnionych przypadkach może nastąpić finansowanie z Funduszu Kościelnego ruchomego wyposażenia obiektów sakralnych (takich jak np.: instrumenty muzyczne, dzwony) oraz stałych elementów wystroju wnętrz (takich jak np.: ołtarze, polichromie, freski, posadzki).

XII.2.2 *Wsparcie finansowe z budżetu samorządu Województwa Dolnośląskiego.*

Środki z budżetu samorządu Województwa Dolnośląskiego na realizację zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami przyznawane są na podstawie:

- a. *Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie*, która zobowiązuje organy administracji publicznej do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 *Ustawy*;
- b. *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (tekst jednolity: Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 z późniejszymi zmianami), która precyzuje zasady przyznawania dotacji na realizację zadań publicznych.

W celu racjonalnego wykorzystania środków budżetu województwa na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, wprowadzono zasady określające procedurę organizowania otwartych konkursów ofert poprzedzających przyznanie dotacji oraz zasady rozliczania.

- c. *Uchwały Nr XXVIII/788/12 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 8 listopada 2012 r.*, w której określono zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się na obszarze województwa dolnośląskiego wraz ze zmianą przyjętą w *Uchwałą Nr XVIII/466/16 z dnia 28 stycznia 2016 r.*

Budżet samorządu Województwa Dolnośląskiego zarezerwowany na ochronę zabytków w 2017 r. wynosi: 5.000.000,00 złotych

XII.2.3 *Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego z Funduszy Europejskich.*

Poza podstawowymi źródłami finansowania, jakimi są środki publiczne z budżetu państwa i budżetów samorządów, finansowanie ochrony zabytków odbywa się również z funduszy Unii Europejskiej, a także z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego – funduszy norweskich i funduszy EOG na okres od 1 maja 2014 r. do 30 kwietnia 2021 r.

W zakresie środków z Unii Europejskiej:

1. Fundusze strukturalne, dystrybuowane poprzez:
 - a) Regionalne Programy Operacyjne
(*Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020*; rok 2017: Oś Priorytetowa 2: Technologie Informacyjno-Komunikacyjne, Działanie 2.1: E-usługi publiczne, Poddziałanie 2.1.1 – horyzontalne, Podprojekt 2.1.c: Przedsięwzięcia dotyczące tworzenia i wykorzystania otwartych zasobów publicznych, w tym projekty z zakresu digitalizacji zasobów i treści publicznych, w tym kulturowych, służące powszechnego dostępu w postaci cyfrowej do danych będących w posiadaniu instytucji szczebla lokalnego/regionalnego); kwota na dofinansowania przewidziana na 2017 r.: 44.749.233,00 zł
 - b) Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko”
(*Program Operacyjny „Infrastruktura i Środowisko” 2014-2020*; Oś Priorytetowa VIII: Ochrona dziedzictwa kulturowego, Działanie 8.1, Cel tematyczny: Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami, Priorytet Inwestycyjny 6c.: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego; Kategoria Interwencji: 094 Ochrona, rozwój i promowanie dóbr publicznych w dziedzinie kultury i dziedzictwa – w formie dotacji bezzwrotnej);
 - c) Program Operacyjny „Innowacyjna Gospodarka”
 - d) Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”
 - e) Program „Europejskiej Wspólnoty Terytorialnej”
2. Programy regionalne, adresowane do konkretnych regionów.

XI.2.4 Ulgi podatkowe

Formą pomocy finansowej dla właścicieli obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków są ulgi podatkowe:

1. Na podstawie Art. 7, ust. 1, pkt 6 *Ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych* (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 716) zwalnia się od podatku od nieruchomości grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.
2. Na podstawie Art. 4, ust. 1, pkt 9, lit. c i d *Ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn* (tekst jednolity: Dz. U. z 2017 r., poz. 833 z późniejszymi zmianami) zwolnione od podatku jest nabycie w drodze spadku zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli nabywca jest zaliczany do I lub II grupy spadkowej oraz gdy zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zwolnienie od podatku przysługuje też w przypadku nabycia spadku zabytków ruchomych i kolekcji wpisanych do rejestru zabytków a także zabytków użyczonych muzeum w celach naukowych lub wystawienniczych na okres nie krótszy niż 2 lata.

XII. MONITORING PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI MIASTA LEGNICY NA LATA 2017-2020.

Zgodnie z *Ustawą z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (tekst jednolity: Dz.U. z 2014 r. poz. 1446 z późniejszymi zmianami):

Art. 87 ust. 5 Ustawy z realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami prezydent sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia radzie gminy (miejskiej).

Realizacja zadań inwestycyjnych uzależniona będzie w szczególności od przyjmowanych przez Radę Miejską Legnicy uchwał budżetowych oraz uzyskanych środków zewnętrznych.

Prace nad kolejnym programem opieki nad zabytkami, dla podtrzymania ciągłości zadań powinny być zainicjowane w okresie 3 miesięcy przed zakończeniem okresu obowiązywania obecnego programu.